Faşizm ve sosyal-faşizm üzerine

HALKIN KURTULUŞU
YAYINLARI

FAŞİZM
VE SOSYAL - FAŞİZM
ÜZERİNE

2. BASKI

Halkın Kurtuluşu Yayınları - 12

Faşizm ve sosyal-faşizm üzerine

HALKIN KURTULUŞU
YAYINLARI

Dizgi - Baskı : Osmanlı Matbaası

Baskı Tarihi : Temmuz 1978

Yönetim Yeri : Piyerloti, Dizdariye Medresesi Sok.. 8/A, Daire 2/B Çemberlitaş - İST.

Yazışma Adresi : PK. 1107 Sirkeci - İSTANBUL

Sorumlu Yönetmen: Veli YILMAZ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 9

BÖLÜM 1

EMPERYALİST AŞAMADA BURJUVAZİNİN SON EGEMENLİK BİÇİMİ FAŞİZM 13

— GİRİŞ 15

— DEVLETİN ÖZÜ VE BİÇİMİ 15

— EMPERYALİZM VE SİYASİ GERİCİLİK 20

— KAPİTALİZMİN GENEL BUNALIMININ DERİNLEŞMESİ VE FAŞİZM 24

— SÖMÜRGE VE YARI SÖMÜRGE ÜLKELERDE FAŞİZM 29

— FAŞİST DİKTATÖRLÜĞÜN YIKILMASI 36

— DEMOKRATİK VE SİYASİ ÖZGÜRLÜKLER VE FAŞİZM 40

— BUGÜN ÜLKEMİZDEKİ SİYASİ SİSTEMİN ADI FAŞİST DİKTATÖRLÜKTÜR 44

— SONUÇ 47

BÖLÜM 2

SOSYAL-FAŞİZM ÜZERİNE 49

— SOSYAL-FAŞİZM, DEMOKRASİNİN DÜŞMANIDIR 51

● Sosyal-Faşistler Bu Devleti ve Onun Kurumlarını Yıkmayı Değil, Ele Geçirmeyi Hedefliyorlar 52

● Sosyal-Faşistler Ülkemizi Sosyal-Emperyalistlere Peşkeş Çekiyor 55

● Sosyal-Faşizmle İttifak Yapılabilirmi? 55

— SOSYAL-FAŞİZM ÜZERİNE 57

● Sosyal-Faşizm Nedir? 58

● Sosyal-Faşizmin İdeolojisi 61

● Faşizme ve Sosyal-Faşizme Karşı Mücadele Bir Bütündür 65

BÖLÜM 3

FAŞİZMİN KAYNAĞI EMPERYALİZM, GÜNÜMÜZDE ANA KAYNAĞI İKİ SÜPER DEVLETTİR 67

— FAŞİZMİN KAYNAĞI EMPERYALİZM, GÜNÜMÜZDE ANA KAYNAĞI İKİ SÜPER DEVLETTİR 69

BÖLÜM 4

AYDINLIK OPORTÜNİZMİNİN FAŞİZM TAHLİLLERİNİN ELEŞTİRİSİ 73

— GİRİŞ 75

— AYDINLIK DERGİSİNİN FAŞİZM TAHLİLİ 76

— FAŞİZM, EMPERYALİSTLER ARASI VEYA EGEMEN SINIFLAR ARASI ÇELİŞKİNİN DEĞİL, DEVRİMLE KARŞI DEVRİM ARASINDAKİ MÜCADELENİN BİR ÜRÜNÜDÜR 78

— FAŞİZM SADECE «YÜKSELEN» EMPERYALİZME ÖZGÜ BİR SİYASİ OLAY DEĞİLDİR 89

— «GERİ ÜLKELERDE FAŞİZM» SADECE «FAŞİST DEVLETLERE BAĞIMLI OLARAK»MI ORTAYA ÇIKAR? 107

— FAŞİZM HAKİM SINIFLARIN SADECE BİR KESİMİNİN Mİ DİKTATÖRLÜĞÜDÜR? 115

— SONUÇ 121

BÖLÜM 5

HALKIN BİRLİĞİ YEL DEĞİRMENLERİNE SALDIRIYOR 123

— HALKIN BİRLİĞİ YEL DEĞİRMENLERİNE SALDIRIYOR. FAŞİZM, CHP, MİLLİ BURJUVAZİ v.b. MESELELER ÜZERİNE BİR KERE DAHA 125

- Değişmesi Gereken Şey Halkın Kurtuluşu'nun Faşizm Anlayışı Değil, Halkın Birliği'nin Düşünce Sistemidir 126
- Faşizm Üzerine Bol Ahkâm Kesen Halkın Birliği Şimdiye Kadar Faşizmin Kaynağının Ne Olduğuna Dair Bir Cümle Olsun Söylememiştir 127
- Faşizm Meselesine Emperyalistler ve Gericiler Arasındaki Çelişkiye Göre, Karşı-Devrim Cephesindeki Çelişkilere Göre Yaklaşılamaz 128
- Halkın Birliği Siyasi ve Sosyal Olaylara Ekonomist Gözüyle Bakıyor 130
- Halkın Birliği ile Tartışılan Egemen Sınıfların Devletinin Biçiminin Tek Olup Olmadığı Değil; Tek Biçimin Olmadığını Neyin Belirlediğidir. Devrimle Karşı-Devrim Arasındaki Mücadele mi, Yoksa Egemen Sınıfların Çeşitli Kesimlerinin Sınıfsal Özellikleri mi Devletin Biçimini Tayin Etmektedir? İşte Meselenin Ana Noktası Burasıdır 132
- Faşizm Konusunda Hakim Sınıfların Bir Kesimini Aklayan Halkın Birliği, Aynı Şeyi Emperyalistlerin Bir Kısmı İçin de Yapıyor 137

ÖNSÖZ

Genel olarak devlet, özel olarak da onun bir biçimi olan faşist diktatörlük karşısında tavır Marksist-Leninistlerle her türden revizyonist ve oportünistler arasındaki ayıraçların en önemlilerinden biridir.

Revizyonizmin köklü bir geçmişinin olduğu ülkemizde her türden revizyonist ve oportünistin Marksizm-Leninizmi revizyona tabi tutma ya da oportünistçe yorumlama konusundaki tavrı; bu yüzden, en başta bu konuda yansımış ve günümüze kadar faşizme karşı mücadele adına yığınla şey yazılıp söylendiği halde, 1930'lardan beri değişik biçimler altında süren faşist diktatörlüğe karşı emekçi yığınları seferber edecek doğru bir mücadele çizgisi oluşturulamamıştır.

TKP'ye hakim olan Ş. Hüsnü oportünizminin burjuva ve faşist diktatörlük kuyrukçusu sağ oportünist siyaseti. TKP'nin tasfiyeye uğramasından sonra da -1960'larda- etkinliğini sürdürmüş ve ilk defa 1971 «sol» hareketini oluşturan akımlar tarafından eleştirilmeye çalışılmışsa da bu akımların revizyonizmin ve Troçkizmin kuvvetli etkisi altında küçük burjuva devrimci akımlar olmalarından ötürü, bu çaba sağ ve «sol» hataların eklektik bir bileşiminden oluşan çeşitli faşizm teorilerinin ortaya çıkmasından başka bir sonuç vermemiştir.

Bu konu ülkemizde ilk 58 yıllık revizyonizmin eleştirisi perspektifiyle Halkın Kurtuluşu tarafından ciddi bir biçimde ele alınmış ve düzgün Marksist-Leninist bir anti-faşist mücadele çizgisi, hareketimizin faşizm konusundaki özeleştirisi temelinde 40 sayıdan itibaren yayınlanan bir dizi yazıyla şekillendirilmiştir.

Faşizm konusunda hareketimizin içine düştüğü yanılgıların tespiti amacıyla yürütülen teorik faaliyet Marksizm-Leninizmin daha sağlam bir şekilde kavranmasına yardımcı olmuş

ve bu temelde her türden revizyonizmin Leninist emperyalizm teorisini çarpıtmaya yönelik çabalarının açık seçik görülebilmesinin ve reddedilmesinin temelini oluşturmuştur.

Bu özellikle «Üc Dünya Teorisi» açısından böyledir

Bilindiği gibi hareketimizin faşizm konusundaki görüşleri yayınlanmaya başlandığı dönemde, genel olarak proleter devrimci hareketlerin saflarında «Üç Dünya Teorisi»nin güçlü bir etkisi vardı ve bu etki Aydınlık revizyonizmi tarafından sürekli güçlendirilmeye çalışılıyordu.

«Üç Dünya Teorisi»nin ülkemizdeki yılmaz savunucuları Aydınlık revizyonistleri bu çabalarında oldukça başarı da kazanmış bulunuyorlardı. Öyle ki, Halkın Birliği ve Halkın Yolu gibi akımlar örneğin faşizm tahlillerini tamamen «Üç Dünya Teorisi» temellerine oturtmuşlar ve «Üç Dünya Teorisi» ile Marksizm-Leninizmin çeliştiği bütün noktalarda Marksizm-Leninizmi tasfiye etmişlerdi.

Bu, en açık olarak bu akımların «İkinci Dünya Ülkeleri» denen ülkeleri faşizmin ve gericiliğin kaynağı olmaktan çıkarmaları, dolayısıyla bu emperylistlere -tabii bunlar aslında yalnızca lafta emperyalist oluyorlardı- bağlı komprador burjuvazi ve toprak ağası kliklerini «anti-faşist», «liberal» olarak ilan etmelerinde -ve özellikle Halkın Birliği açısından- bu güçlerin stratejik müttefikler olarak ilan edilmesinde ifadesini buluyordu.

Halkın Kurtuluşu'nun faşizm özeleştirisi ve diğer yazılar incelendiğinde daha o dönemde bütün bu revizyonist safsatalara karşı çıkıldığı ve bunun daha sonra hareketimizin oportünist «Üç Dünya Teorisi»ni bütünüyle reddetmesi için sağlam bir temel teşkil ettiği görülür.

Halkın Kurtuluşu'nun faşizm özeleştirisi ve diğer yazılar anlayışının özellikle devrimci saflardaki etkilerine karşı yoğun bir mücadele açtı ve Aydınlık, Halkın Birliği gibi akımların faşizm anlayışlarını eleştirdi.

Aydınlık oportünizminin bu konudaki sessizliğine karşılık KSD bir süre önce ve Halkın Birliği de uzun bir aradan sonra bu yakınlarda Halkın Kurtuluşu'nun görüşlerini kendi açılarından eleştirdiler. Ancak bu eleştirilerde revizyonizmin etkilerinin bütün açıklığıyla sergilenmesinin yanı sıra dikkati çeken bir diğer nokta da Halkın Kurtuluşu'nun savunduğu görüşlerin sistemli bir şekilde tahrif edilmesiydi.

Örneğin açıktan açığa «faşizmin devlet biçimi olduğunu iddia etmek sürekli faşizmi savunmaktır.. Faşizme karşı mücadele devrim mücadelesidir. Şeklindeki görüşlere de katılmıyo-

ruz» diye yazıp, çizen ve faşist diktatörlüğün bir hükümet biçimi olduğunu savunan revizyonist KSD bize yönelttiği eleştirilerde -hiç utanmadan ve tek kelimelik özeleştiri bile yapmadan- bu görüşleri bizim savunduğumuzu iddia ediyordu.

Yine eleştirilerimize cevap verebilmek çabasıyla revizyonist faşizm anlayışını en ince detaylarına kadar sergilemek zorunda kalan Halkın Birliği'nin içine düştüğü teorik acizlik nedeniyle, eleştirebilmek için görüşlerimizi çarpıtmak ve karikatürleştirmek yolunu tuttuğunu gördük.

Halkın Birliği, bir yandan faşizmi çağımızda devrim ile karşı-devrim arasındaki mücadelenin bir ürünü olmaktan çıkaran ve dışta emperyalistler arası, içte ise komprador-feodal klikler arasında hakimiyet mücadelesinin sonucu olarak gören; bunun sonucu olarak da faşist diktatörlüğü bir kliğin diğeri üzerindeki hakimiyetini ifade eden bir hükümet biçimi ve faşist diktatörlüğün kurulması ya da yıkılması meselesini de tekelci burjuvazinin ya da komprador burjuvazi ve toprak ağalarının «faşist ve faşist olmayan» kesimleri arasındaki keskin mücadelede iktidara hangisinin hakim olacağına indirgeyerek, kendisine yönelttiğimiz bütün eleştirileri doğrularken; diğer yandan da özeleştirimizde ve onu izleyen dönemde özellikle devletin biçimini tayin etmede siyasi özgürlüğün rolü ve sosyal-faşizm konularında çelişkili görüşler savunduğumuzu iddia ediyordu.

Halkın Kurtuluşu; KSD, Devrimci Yol, Halkın Birliği gibi revizyonizmin etkisi altındaki akımların faşizm anlayışlarını tek tek ele alarak geniş bir biçimde eleştirmeye devam edecektir. Ama bundan önce faşizm konusundaki görüşlerimizi derli toplu ortaya koymak ve geçmişte faşizm konusunda söylediklerimiz üzerinde spekülasyon yapılmasının önüne geçmek için, çoğu bir yılı aşkın bir zaman önce Halkın Kurtuluşu'nda yayınlanmış ve bugün bir çoğunun bulunması çok güç olan bir dizi yazıyı broşür halinde yayınlamayı gerekli gördük. Bu broşürdeki yazıların faşizme karşı mücadele eden devrimcilerin elinde her zaman güçlü bir silah olacağı inancındayız.

Not: Bir kısım tekrarların çıkarılması ve Aydınlık'ın faşizm anlayışını eleştiren yazı için daha sonra Halkın Kurtuluşu'nda yayınlanan düzeltmenin gözönüne alınması dışında, yazılar tamamen aslına sadık kalınarak derlenmiştir.

Halkın Kurtuluşu

Bölüm 1

EMPERYALİST AŞAMADA BURJUVAZİNİN SON EGEMENLİK BİÇİMİ: FAŞİZM

GİRİŞ:

Bu yazı dizisinde, ilk olarak, faşizm meselesinin teorik ve siyasi plotformda nasıl ele alınması gerektiği üzerinde, faşizm meselesi ile emperyalizm ve devlet meseleleri arasındaki ilişki üzerinde durmaya çalışacağız. Halkın Kurtuluşu'nda bugüne kadar izlediğimiz hatalı görüşlerin eleştirisini ise, bu teorik ve siyasi tesbitler üzerine oturtacağız.

DEVLETİN ÖZÜ VE BİÇİMİ

Bilindiği gibi devlet, bir sınıfın bir başka sınıf üzerindeki egemenliğinin korunmasını sağlayan bir baskı aygıtıdır. Bunun anlamı devletin her dönemde varolmadığı, tersine toplumsal gelişmenin belirli bir evresinde, toplumların sömürenlerle ve sömürülenler diye iki kategoriye ayrıldığı dönemde ve yerde ortaya çıkmış olmasıdır. Dolayısıyla, sınıfların ortaya çıkmasıyla birlikte oluşan devlet, sınıfların ortadan kalkmasıyla birlikte tarih sahnesinden silinecektir.

İlkel komünal toplumda devlet yoktu. İlkel komünal toplumun tarihi, evrimi, iktisadi ve sosyal platformda sınıfları, siyasi platformda ise devleti, yani bir bütün olarak köleci toplumu ortaya çıkarmıştır. Köleci toplumu, sırayla, feodal, kapitalist ve sosyalist toplumlar izlemiştir ve izlemektedir. Tarihi gelişmenin farklı dönemlerine tekabül eden bu toplumların ortak özelliği, her birinde ekonomik

olarak egemen olan sınıfın, aynı zamanda siyasi olarak da egemenliği elinde tutması, yani devletin, egemen olan sınıfın bir baskı aygıtı olmasıdır. Devlet, köleci toplumda köle sahiplerinin, feodal toplumda feodallerin, kapitalist toplumda burjuvazinin egemenlik aracıyken, sosyalist toplumda proletaryanın baskı aygıtıdır.

Egemen olan sınıfın devlet gibi özel bir baskı aygıtına sahip olmadan egemenliğini-egemenliğinin her türlü biçimini, her alanda sürdürmesi mümkün değildir. Onun için her egemen sınıf, kendi sınıf egemenliğini korumak ve sürdürebilmek için, ezilenleri baskı altında tutmak, onlar üzerinde her alanda şiddet uygulamak zorundadır. Bu anlamda, her tarihi döneme tekabül eden devlet, aynı zamanda bir diktatörlüktür, egemen sınıfların ezilen sınıflar üzerindeki diktatörlüğüdür.

Her devletin bir sınıf diktatörlüğü olması, hakim sınıfların kendi sınıf egemenliklerini sürdürebilmek için devlet aygıtını kullanarak ezilen sınıflar üzerinde şiddete dayanan bir baskı uygulaması -devletin özü dediğimiz şey işte budur.

Köleci toplumdaki devlet, köle sahiplerinin devletidir. ve kölelerin sömürülmesi ve baskı altında tutulması temeline dayanır. Feodal devlet feodal toprak ağalarının serfler üzerindeki diktatörlüğüdür. Kapitalist devlet ise, proletarya ve diğer halk kesimlerinin sömürülmesi ve şiddetle baskı altında tutulması için burjuvazinin elindeki bir baskı mekanizmasıdır. Ve aynı şekilde sosyalist devlet de, proletaryanın, «yenilen ama yok olmayan» burjuvazi üzerindeki diktatörlüğüdür; devrimin sürdürülmesinin en temel şartı ve kapitalizmin yeniden inşasının önündeki en temel engeldir.

Köleci, feodal, kapitalist ve sosyalist devletin her birinin özünü, işte bu temel özellik, her devletin bir sınıf diktatörlüğü olması özelliği oluşturmaktadır.

Lenin genel olarak devletin özü meselesi üzerinde dururken şunları söylemektedir:

«İnsanlar bir yanda yönetilenler, bir yanda da yönetimde uzmanlaşan, toplumun üstünde yer alan yönetici adı verilen devletin temsilcileri olarak ikiye ayrılmışlardır. Diğer insanları yöneten bu zümre daima belli bir fiziki güç ve baskı aracını kendi elinde tutar. İnsanlar üzerinde kullanılan bu şiddet ister ilkel bir sopayla, ister kölelik çağında daha mükemmel bir sopayla, ister orta-çağda keşfedilen ateşli silahla, ister devletin modern tekniğin başarıları üzerine kurulduğu yirminci yüzyılın çağdaş teknik mucizesiyle gerçekleştirilsin, sonuç her zaman aynıdır. (...) devletin varolduğu her toplumda, her zaman yöneten, komuta eden, egemen olan ve iktidarı elde tutmak için bir baskı aracına, her çağın teknik seviyesine uygun bir şiddet ve silahlanma mekanizmasına sahip olan bir grup insan varolmuştur. Devletin özü ve anlamı meselesine ancak bu genel olaydan bakarak (...) kesin bir karşılık verebiliriz.» (Devlet broşürü)

«... (henüz devletin ortaya çıkmadığı dönemde) hiç bir yerde bir grup insanın kendi çıkarları uğruna, diğer insanları sistemli ve sürekli bir şekilde özel bir baskı ve şiddet aracıyla yönettiğini görmüyoruz. Hepimizin bildiği gibi bu araç, zamanımızda hapishaneler, silahlı birlikler ve insanın iradesini şiddet yoluyla baskı altına alan diğer araçlar biçiminde karşımıza çıkmaktadır. İşte bütün bunlar, devletin özünü meydana getirir.» (age)

Şiddete dayanan baskı her devletin özünü oluşturur. Fakat bu baskı her toplumsal dönemde ve her toplumsal dönemin farklı evrelerinde, o günün iktisadi, sosyal ve siyasi koşullarına bağlı olarak değişik biçimler alabilir. Toplumsal evrimin, sınıflar arasındaki ilişkinin gelişimine paralel olarak, sınıf mücadelesinin kazandığı boyutların bir sonucu olarak ulusal ve uluslararası koşullara bağlı olarak -şiddetin özünde esasta bir değişiklik olmamasına rağmen şiddetin metodları değişebilir ve değişmektedir. İşte, şiddetin metodlarında meydana gelen bu değişiklikler devletin biçimini oluşturur.

Açıkça anlaşılabileceği gibi, devletin özü ve biçimi arasındaki ilişkide esas olan özdür ve biçim öz tarafından belirlenir. Her egemen sınıf, kendi sınıf egemenliğine en uygun biçimi seçer ve her devlet biçimi, esas olarak, sınıf mücadelesinin gelişimi ve düzeyi tarafından belirlenir.

Bu bakımdan devlet, hangi biçimi alırsa alsın, onun sınıf özünde, bütünüyle bir sınıfın bir başka sınıf üzerindeki diktatörlüğü olması meselesinde her hangi bir değişiklik meydana gelmez. Başka bir ifadeyle, devlet hangi biçimi alırsa alsın, her biçimin sınıf özü aynıdır: devletin şiddete dayanan bir baskı mekanizması olması... Her biçimi diğerlerinden ayıran tek özellik şiddet metodlarında, egemenlik biçiminde ortaya çıkan değişikliktir.

Sınıflı toplumların ilk şekillenmesinden bu yana, her tarihi döneme tekabül eden devlet, o tarihi dönemin özelliklerine uygun olarak bir dizi değişik biçim almıştır. Köleci toplumdan buyana tarih, monarşiden cumhuriyete, aristokrasiden demokrasiye kadar değişik devlet biçimlerine şahit olmuştur. Ama bu biçimlerin her biri, devletin o tarihi dönemdeki sınıf özünü değiştirmeksizin, sadece, egemen sınıfların egemenlik biçimlerindeki bir değişikliği, şiddet metodlarındaki bir farklılığı temsil etmiştir.

Köleci devlet, monarşi, cumhuriyet, aristokrasi, demokrasi gibi, değişik bir dizi biçim almıştır.

> «Feodalizm çağındaki devlet biçimlerinde de farklılık görülüyordu; sadece feodal toprak ağasının egemenliğinin tanınmasına rağmen, zayıf da olsa, gene monarşi ve cumhuriyet vardı» (age)

Köleci ve feodal toplumlarda olduğu gibi, kapitalist toplumda da devlet, her ülkenin iktisadi, sosyal ve siyasi koşullarına; sınıf mücadelesinin eriştiği boyutlara, ulusal ve uluslararası durumdaki değişikliğe bağlı olarak değişik biçimler alır. Diğer bir ifadeyle kapitalist toplumda egemen sınıf olan burjuvazi, sınıf egemenliğini değişik biçimler al-

tında sürdürür. Burjuva devletinin aldığı biçimler çok çeşitlidir. Fakat bunları iki ana kategoride toplayabiliriz: **Burjuva demokrasisi ve faşizm...**

Fakat ister burjuva demokrasisi, isterse faşizm biçimini alsın, burjuva devletinin özü hep aynıdır. Burjuva diktatörlüğü... Burjuva demokrasisi ile faşizm arasındaki fark ise, sadece burjuvazinin egemenlik biçimleri arasındaki bir farktır.

Buradan konumuza geçebiliriz.

Kapitalizmin egemenliği, burjuvazinin ekonomik ve siyasi egemenliği, Batı Avrupa ve ABD'de 20. yüzyıldan önce gerçekleştiği halde, faşizmin bir siyasi sistem olarak ortaya çıkması aynı döneme tekabül etmemektedir. Şu halde faşizm, burjuva egemenliğinin ve kapitalizmin belli bir gelişme düzeyinin olgusudur.

20. yüzyılın başları, kapitalizmin gelişmesinde bir dönüm noktasıdır. Kapitalizm, kendi iç evrimi sonucunda, emperyalist aşamaya geçti. İşte faşizm, kapitalizmin bu ikinci aşamasının, tekelci kapitalizm aşamasının bir olgusudur.

Faşizm meselesinde gözönüne alınması gereken birinci nokta budur.

Kapitalizm, tekelci aşamaya 20. yüzyılın başlarında geçtiği halde faşist rejimler, faşist diktatörlükler, Birinci Emperyalist Savaş sonrasında, kapitalizmin genel buhranının birinci aşaması ve Ekim 1917 Sosyalist Devrimi'nin zaferinden sonra görülmüştür. 1917 Ekim Sosyalist Devrimi'nin zaferi, 20. yüzyılın sadece emperyalizm çağı değil, aynı zamanda, emperyalizm ve sosyal devrimler çağı olduğunu pratikte göstermiştir. Daha sonraki bir dizi devrim de, çağımızın empeıyalizm ve sosyal devrimler çağı olduğunu ispatlamıştır. O halde faşizm, sadece emperyalizm çağının değil, emperyalizm ve proleter devrimler çağının bir olgusudur.

Faşizm meselesi ele alınırken gözönünde tutulması gereken ikinci nokta da budur.

Bütün bunları toparlarsak, faşizmi şöyle tanımlayabiliriz:

Faşizm, emperyalizm ve proleter devrimler çağında tekelci burjuvazinin, finans kapital burjuvazisinin bir egemenlik sistemidir, aynı zamanda son egemenlik sistemidir.

EMPERYALİZM VE SİYASİ GERİCİLİK

Faşizm meselesini tam ve doğru bir görüşle ele alabilmek için öncelikle, kapitalizmin emperyalist aşamasıyla birlikte siyasi platformda ortaya çıkan değişiklikler ve özellikler üzerinde durmalıyız.

Bilindiği gibi emperyalizm, kapitalizmin tarihi bakımdan ikinci ve son aşamasını temsil eder ve onun bazı özelliklerinin gelişimi ve doğrudan doğruya devamı olarak ortaya çıkmıştır. Emperyalist aşamayı serbest rekabetçi aşamadan ayırd eden en önemli özellik, ve «iktisadi yönden en önemli olay kapitalist serbest rekabetin yerine kapitalist **tekellerin** geçmesidir.» (Lenin-Emperyalizm-s, 104)

Üretimin yoğunlaşması ve bunun sonucu olarak tekellerin ortaya çıkması ve küçük üretimin saf dışı bırakılmasıyla banka ve sanayi sermayelerinin kaynaşması olayı aynı döneme rastlar. Bu ise, sözcüğün ekonomik anlamıyla mali sermayenin oluşmasından başka bir şey değildir.

> «Böylece 20. yüzyıl eski kapitalizmin, genel olarak sermaye egemenliğinden mali sermaye egemenliğine geçilen yeni bir kapitalizme yerini bıraktığı bir dönüm noktasıdır.» (age-s, 54)

Emperyalizmle birlikte, «mali sermayenin egemenliği» sadece ekonomik platformda değil, aynı zamanda -ve konumuz açısından daha da önemli olarak- **siyasi** platformda da bir olaydır. Çünkü, emperyalizmin serbest rekabetin

yerini almasıyla birlikte «kapitalist tekeller iktisadi ve siyasi alanda birinci sırayı almıştır.» (age. s. 128) Bu bakımdan emperyalizm, siyasi bakımdan genel olarak burjuvazinin egemenliğinden tekelci burjuvazinin, mali sermayenin egemenliğine geçiştir. Bu ise, devletin **oligarşik** bir yapı kazanması demektir. Emperyalist aşamada kapitalist devlet, burjuvazinin bir zümresinin devleti olduğundan, artık, oligarşik bir diktatörlüktür. Burada önemli olan nokta, tekelci aşamada kapitalist devletin, tekelci burjuvazinin bir kesiminin değil, burjuvazinin tekelci kesiminin devleti olmasıdır. Emperyalizmle birlikte devletin genel olarak bütün burjuvazinin bir egemenlik aracı olmaktan çıkıp, sadece, tekelci burjuvazinin bir egemenlik aracı haline gelmesi, onun sınıf muhtevasının da bu anlamda değiştiğini ifade eder.

Devletin genel olarak bütün burjuvazinin değil, sadece mali sermayenin egemenlik aracı olması, aynı zamanda oligarşik karakterde olması -emperyalist aşamada siyasi alanda ortaya çıkan değişikliklerden birincisi budur.

Empeyalist aşamada siyasi düzeyde ortaya çıkan ikinci özellik ise, mali sermayenin siyasi eğilimidir.

Emperyalizm çağı, kapitalizmin mevcut çelişkilerini yok etmediği gibi onlara yenilerini eklemiştir ve tüm çelişkileri daha da şiddetlendirmiştir. Emperyalizmle birlikte, burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişkinin yeni bir boyut kazanması ve buna bir de tekel dışı burjuvazi ile tekelci burjuvazi arasındaki çelişkinin eklenmesi, metropol ülkelerde anti-tekel mücadele döneminin, mali sermayenin ekonomik ve siyasi egemenliğine karşı mücadele çağının başlangıcı oldu. Aynı şekilde emperyalizmin genel bir dünya sistemi haline gelmesinin bir sonucu olarak, mali sermaye grupları ve emperyalist devletler arasında dünyayı toprak bakımından yeniden paylaşma mücadelesi gündeme gelmiş ve daha da önemli olarak ezilen dünya halkla-

rının ve milletlerinin emperyalizme karşı mücadele çağı başlamıştır.

Emperyalizmin genel bir dünya sistemi haline gelmesi devrevi krizlerin daha tahrip edici bir nitelik kazanmasının yanı sıra, aynı zamanda, kapitalizmin genel bunalımının başlaması ve derinleşmesini de beraberinde getirmiştir.

Bütün bu özelliklerinden dolayı emperyalizm, sadece, kapitalizmin gelişmesindeki belli bir tarihi aşamayı değil aynı zamanda proletarya devrimleri çağını, sosyal devrimler çağını temsil eder. Kapitalizmin son aşamasını temsil eder.

Bu bakımdan mali sermaye, emperyalizm çağında en gerici sınıftır ve tüm gericiliğin esas kaynağıdır.

İşte emperyalist aşamada mali sermayenin siyasi eğilimini, emperyalizmin bu özellikleri ve mali sermayenin emperyalizm çağında en gerici sınıf olması belirlemektedir.

Böylece, emperyalist aşamada mali sermayenin siyasi eğilimi, siyasi gericiliktir. Başka bir deyişle, emperyalizmin siyasi özelliği, serbest rekabetçi dönemin tam aksine, demokrasi değil, siyasi gericiliktir. Çünkü «emperyalizm, genel olarak bütün siyasi demokrasi ile çelişir.» (Lenin-Marksizmin Bir Karikatürü, Empeıyalist Ekonomizm-s, 30-31), «emperyalizm, hem dış hem iç siyasette demokrasiyi yıkmaya doğru, gericiliğe doğru mücadele eder. Bu anlamda emperyalizm, söz götürmez bir biçimde **genel olarak demokrasinin,** bütün demokrasinin inkârıdır.» (age-s, 27)

Lenin, kapitalizmin her iki aşamasına özgü siyasi üst yapıyı değerlendirirken şunları söylemektedir:

> «Bu yeni ekonominin, tekelci kapitalizmin (emperyalizm tekelci kapitalizmdir) siyasi üst yapısı **demokrasiden siyasi gericiliğe değişimdir.** Demokrasi, serbest rekabete tekabül eder. Siyasi gericilik, tekele tekabül eder. Rudolf Hilferding **Finans-Kapital** kitabında haklı olarak finans kapital hakimiyet için çalışır, özgürlük için değil demektedir.» (age- 27)

Mali oligarşinin baskısı ve serbest rekabetin ortadan kaldırılması yüzünden her planda gericiliğin ortaya çıkması ve mali sermayenin siyasi olarak gericiliği temsil etmesi -emperyalizmin kendine özgü siyasi özellikleri işte bunlardır.

Lenin'in de işaret ettiği gibi, emperyalizmin bu genel siyasi özelliği -siyasi gericilik- mali sermayenin şu veya bu kesiminin bir özelliği değil, **bütün** tekellerin, **bütün** mali sermaye gruplarının bir siyasi özelliğidir. Başka bir deyişle, bu tarihi dönemde, artık **tekelci burjuvazinin hiçbir kesimi liberal değildir, demokrasiden yana değildir.** Leninist emperyalizm teorisi eskimediği sürece emperyalizmin özü değişmediği takdirde- ki emperyalizmin bütün izleri yeryüzü yuvarlağından silinmediği sürece değişmeyecektir- bunun başka türlü olması mümkün değildir zaten. Çünkü sermayenin egemenliği devam ettiği sürece mali sermayenin bütün kesimleri, bütün tekelci gruplar ve bütün emperyalist devletler egemenlik peşinde koşacaklardır, dünyayı toprak bakımından yeniden paylaşmak için kıyasıya mücadele edeceklerdir. Aksi taktirde tekel, kendi varlık nedeniyle çelişir.

Ancak emperyalist aşamada siyasi düzeyde ortaya çıkan bu değişiklikleri -ve özellikleri- dikkate aldığımız ölçüde, faşizm meselesine doğru bir bakış açısıyla yaklaşabiliriz. Çünkü faşizm, emperyalizmin yukarıda işaret ettiğimiz temel siyasi özelliğinin, siyasi gericiliğin yoğunlaşmış ifadesinden başka bir şey değildir. Ve mali sermayenin temel bir özelliği olan gericilik ve egemenlik eğiliminin gerekli iç ve dış koşullarının olgunlaşmasıyla bir devlet biçimi haline gelmesidir.

Faşizmin hangi koşullar altında somut bir olgu haline geldiğini kısaca açıklayarak meseleyi biraz daha açmaya çalışalım.

KAPİTALİZMİN GENEL BUNALIMININ DERİNLEŞMESİ VE FAŞİZM

Tekellerin egemenliği hayatın her alanında 20. yüzyılın başlarında tamamlanmasına rağmen, faşizm hemen ortaya çıkmadı. Tekellerin ekonomik ve siyasi platformda egemenliğini kurmasıyla birlikte faşizm, bir devlet biçimi olarak ortaya çıkmadı, Faşist diktatörlükler, faşist rejimler ilk olarak, Birinci Emperyalist Savaş sonrasında kapitalizmin genel bunalımının birinci aşamasında ve Ekim Sosyalist Devriminden sonra görüldü. Ayrıca bu dönemle birlikte tekellerin siyasi iktidarı ellerinde tuttukları bütün ülkelerde faşist diktatörlükler kurulmadı. İkinci Emperyalist Savaş öncesinde, Almanya, İtalya, Japonya ve daha bir çok sömürge ve yarı-sömürge ülkede faşist diktatörlükler kurulmuşken, aynı dönemde, ABD, İngiltere, Fransa ve daha bir çok ülkede faşizm bir devlet biçimi haline gelmemişti.

Öyleyse, faşizmin bir eğilim olmaktan çıkıp somut bir olgu haline gelmesiyle ilgili olarak öncelikle, şu iki tesbiti yapabiliriz:

Birinci olarak; faşizm, tekelci kapitalizmle birlikte ortaya çıkan bir olgu değil, ancak Birinci Emperyalist Savaş sonrasında ve 1917 Ekim Sosyalist Devriminden sonra ortaya çıkan ve gerçekleşen bir olgudur. Başka bir deyişle, kapitalist tekelin temel bir özelliği olan egemenlik ve gericilik eğiliminin yoğunlaşarak hayata yansıması ancak, Birinci Emperyalist Savaş sonrası döneme tekabül eder.

İkinci olarak; faşizm, tekellerin tek egemenlik biçimi, mali sermayenin tek siyasi rejimi değildir. Emperyalizm çağında da devlet, ulusal ve uluslararası koşullara bağlı olarak değişik biçimler alabilir. Bu bakımdan faşizm, mali sermayenin egemenlik sistemlerinden, tekelci burjuvazinin diktatörlük biçimlerinden biridir.

Konuyu bu iki noktadan biraz daha açmaya çalışalım.

Daha önceki pragraflarda da işaret ettiğimiz gibi, emperyalizmin genel bir dünya sistemi haline gelmesinden sonra, bir yandan kapitalizmin genel bunalım çağı başlarken, bir yandan da, kapitalizmin devrevi krizleri daha tahrip edici bir nitelik kazanmıştır. Bu yeni durumun sistemin varlığını tehdit etmesi, tekelci burjuvaziyi, kapitalizmin istikrarını ve devamını sağlamaya yönelik tedbirler almaya zorlamıştır. Bunun için burjuvazi, ilk olarak, buhranın ekonomik yükünü başta proletarya olmak üzere ezilen ve sömürülen kitlelere yıkmaya çalışmıştır. Bu ise emekçi sınıfların, sömürge, yarı-sömürge halkların, mali sermayenin ekonomik ve siyasi egemenliğine karşı mücadelesinin yeni bir boyut kazanmasıyla sonuçlanmıştır. Hele 1917 Ekim Sosyalist Devriminin bütün dünyadaki devrimci etkileri, bu mücadeleyi daha da şiddetlendirmiştir.

Böylece kapitalizmin ekonomik krizinin derinleşmesi ve bu koşullarda devrim dalgasının kabarmasıyla birlikte, mali sermayenin siyasi tercihi parlamenter demokrasinin eski şekil ve metodlarından faşizme kaymıştır.

Ve ekonomik bunalımın siyasi bunalıma dönüştüğü ülkelerde, faşizm, bir devlet biçimi olarak işbaşına gelmiştir.

Dimitrov bu durumu şu sözlerle izah etmektedir:

«Emperyalist savaştan, muzaffer Ekim devriminden ve Sovyetler Birliği'nin on yıllık varlığından sonra ve bütün bu faktörlerin proletarya, köylü kitleleri, ezilen milliyetler ve sömürge halklar üzerindeki devrimci etkileri karşısında, burjuvazi artık daha uzun bir zaman, parlamenter demokrasinin eski şekil ve metodlarıyla halk kitlelerini kendi sınıf egemenliği altında tutamamakta ve kapitalizmi sağlamlaştırma ve rasyonalleştirme görevlerinin üstesinden gelememektedir. Bu açıdan, burjuvazi için çıkış yolu, kitlelerin faşizm tarafından boyunduruk altına alınmasıdır» (Dimitrov-«Savaşa ve Faşizme Karşı Birleşik Cephe»- s. 26).

Faşizmin bir siyasal sistem olarak gerçekleşmesini sağlayan bu koşullar, emperyalizm tarihinde ilk kez, Birinci Emperyalist Savaş sonrasında ortaya çıktı ve süreç içinde bir çok ülkede faşist diktatörlükler kuruldu.

Faşist diktatörlüğün kurulabilmesi için, anti-faşist sınıfların, demokrasi güçlerinin faşizme karşı direnişinin yenilgiye uğraması, burjuva demokratik kurumların işlemez hale getirilmesi ve devletin faşist bir yapı kazanması gerekir. Başta proletarya olmak üzere ezilen halk kitleleri faşizme karşı güçlü bir mücadele yürütürlerse, faşist diktatörlüğün kurulması önlenebilir.

İkinci Emperyalist Savaş öncesinde bir çok ülkede faşizm, bu seyri izleyerek ve varolan yerlerde burjuva demokrasisini yokederek iktidara gelmiştir.

Sonuç olarak, metropol ülkelerde, faşizmin mali sermayenin bir egemenlik biçimi olması, ancak kapitalizmin genel ekonomik bunalımının derinleşmesi ve bunun siyasi bunalıma dönüşmesiyle ve ezilen halk kitlelerinin anti-faşist mücadelesinin yenilgiye uğramasıyla mümkündür.

Bu bakımdan faşizm, «burjuvazinin sınıf egemenliğinin son aşamasıdır» (age-s. 26), «kapitalist burjuvazinin sınıf egemenliğinin bir sistemi ve onun emperyalizm ve sosyal devrimler çağındaki diktatörlüğüdür.» (age-s. 26)

Emperyalizmin genel bir özelliği olan siyasi gericilik, şu veya bu mali sermaye kesiminin değil; genel olarak mali sermayenin bütün mali sermaye kesimlerinin bir siyasi özelliği ise, aynı şekilde siyasi gericiliğin yoğunlaşmış bir ifadesinden başka bir şey demek olmayan faşizmde mali sermayenin bir veya birkaç kesiminin değil bütün mali sermaye gruplarının, bütün tekellerin ve bütün tekelci birliklerin bir egemenlik sistemidir. Çünkü emperyalist aşamada sermaye ihracında bulunan, egemenlik peşinde koşan, mali sermayenin bir veya bir kaç kesimi değil, bütün mali sermayedir. Bunun için mali sermaye, ekonomik ve siyasi

bunalımdan etkilenmeden edemez ve kapitalizmin devamını ve hayatiyetini başka yönetim biçimleri altında da olsa sürdürmek zorundadır. Zaten faşizmi, emperyalist aşamada bir egemenlik sistemi haline getiren şartlar da bunlardır.

Faşizmin, bütün mali sermaye gruplarının bir egemenlik sistemi olması, ekonomik ve siyasi bunalımın derinleşmesiyle birlikte, bütün mali sermaye gruplarının hemen ve aynı anda faşizme başvurdukları anlamını taşımaz. Böyle bir durum, emperyalizmin, tekellerin tabiatı ile çelişir. Bunun için aşağıdaki iki noktayı her zaman dikkate almalıyız:

Birinci olarak; kapitalist ekonominin dengesiz gelişimi sonucunda kapitalizmin genel ekonomik ve siyasi bunalımı bütün ekonomiyi ve ekonominin değişik kesimlerini aynı ölçüde etkilemez. Ekonominin bazı kesimleri bunalımdan daha fazla etkilenir.

İkinci olarak; mali sermaye grupları arası rekabet, sadece, ekonomik düzeyde değil, aynı zamanda siyasi alan da da bir olaydır. Her mali sermaye grubu siyasi iktidarda diğerlerinden daha fazla söz sahibi olmak için mücadele eder. Bu mücadele, krizin derinleştiği dönemlerde daha da yoğunlaşır.

Bu bakımdan ekonomik krizin derinleşmesine ve sınıf mücadelesinin yükselmesine paralel olarak bütün mali sermaye gruplarının eğilimi faşist bir yönetim biçimine doğru kaymasına rağmen, bu durumdan en fazla etkilenen mali sermaye grupları, faşizmin bir egemenlik sistemi haline gelmesi için mücadele ederken, diğer kesimleri eski yönetim biçimlerinde, o an için ısrar edebilirler. Bu durum, beraberinde gerici partiler arasında bir dizi çatışmayı da gündeme getirebilir. Dimitrov, bu meseleyle ilgili olarak şunları söylemektedir:

> «...Faşizmin iktidara gelmesi, finans-kapitalin her hangi bir çetesinin belli bir günde faşist diktatörlüğü

kurma kararı alması gibi düz ve basit bir şekilde düşünülmemelidir.

Gerçekte faşizmle eski burjuva partileri veya bu partilerin belli kesimleri arasında genellikle karşılıklı ve zaman zaman da şiddetlenen bir mücadele sonucu, hatta Almanya'da, Avusturya'da ve diğer ülkelerde görüldüğü gibi, bizzat faşist kamp içinde bazan silahlı çatışmalara kadar varan bir mücadele sonucu iktidara gelir.» (age-s. 65-66)

Ne var ki, ekonomik ve siyasi bunalımın derinleşmesi ve bunun diğer mali sermaye gruplarını da sarsması ve sınıf mücadelesinin yükselmesi, faşizme taraftar olan mali sermaye gruplarının sayısını hızla arttırır. Böylece başlangıçta zayıf olan faşizm, giderek bütün mali sermaye gruplarının benimsediği bir egemenlik sistemi olur.

İkinci Emperyalist Savaş öncesinde, bir çok ülkede faşist diktatörlükler bu seyri izleyerek kurulmuştur.

İşte Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi «iktidardaki faşizmi» finans kapitalin en gerici en şöven ve en emperyalist unsurlarının açık terörcü diktatörlüğü» (age-s. 63, 64) olarak tanımlarken birinci olarak, yukarıda işaret ettiğimiz gibi, hemen ve aynı anda eski yönetim biçimini değiştirerek faşizmi bir egemenlik sistemi haline getiren mali sermaye gruplarını; ikinci olarak o anda iktidarda bulunan ve emperyalist ülkeler arasındaki «en gerici, en şöven, en emperyalist» mali sermaye gruplarını kastediyordu.

Ve üçüncü olarak bu tahlil, hiçbir şekilde, mali sermayenin «en gerici, en şöven ve en emperyalist» unsurlarının dışında kalan kesimlerinin demokrasi ve özgürlük yanlısı olduğu anlamı çıkarılacak şekilde yorumlanamaz.

Kısacası, empeıyalist aşamada, mali sermayenin hiç bir kesimi artık demokrasiden yana değildir. Mali sermayeyi siyasi olarak, «demokratlar» ve «faşistler» olarak ayırmak mümkün değildir.

Ama kapitalist emperyalist ülkelerde burjuva devletinin emperyalist aşamada da burjuva demokratik bir biçim alması mümkündür. Ama bu demokrasi, mali sermayenin demokrasisidir, bu bakımdan da serbest rekabetçi döneme göre daha da sınırlıdır ve daha da gericileşmiştir.

Ayrıca bu dönemde burjuva demokrasisi, mali sermayenin genel siyasi eğiliminin sonucu olarak ortaya çıkan bir devlet biçimi değil, demokrasi güçlerinin varlığının ve mali sermayeye karşı mücadelesinin bir sonucudur. Yani burjuva demokrasisi, -daha fazla sınırlanmış olsa da- mali sermayeye rağmen varlığını korur.

Öte yandan burjuva demokrasisinin varlığı, mali sermayenin egemenliğini sürdürmesine engel değildir.

SÖMÜRGE VE YARI-SÖMÜRGE ÜLKELERDE FAŞİZM

Sömürge ve yarı-sömürge ülkeler, burjuva demokratik devrimini tamamlamamış olan ve emperyalist dünya sisteminin sömürülen halkları olan ülkelerdir. Bu ülkelerdeki toplumsal yapının genel özelliği, bir yandan milli kapitalizmin zayıf ve cılız olması, bir yandan kapitalizm öncesi yapının tasfiye edilmemiş olması, bir yandan da gelişen kapitalizmin bu ülkelerde, emperyalizme bağlı olarak şekillenmesidir.

Bu yapı, yani emperyalizmin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde gelişen kapitalist üretim ilişkileri ile varlığını devam ettiren feodal üretim ilişkilerinin içiçe geçmesiyle oluşan yapı, sömürge, yarı-sömürge ülkelerdeki egemen çarpık geri yapıyı oluşturur. Bu yapıyı temsil eden egemen sınıflar, işbirlikçi büyük burjuvaziyle toprak ağalarıdır. (*)

(*) Hareketimiz, UDHD konusundaki tahlillerini geliştirdikten sonra «işbirlikçi büyük burjuvazi» ya da «işbirlikçi

Başka bir ifadeyle, bu ülkeler, emperyalizm, işbirlikçi büyük burjuvazi ve toprak ağalarının ekonomik ve siyasi egemenliği altındadır.

Sömürge, yarı-sömürge ülkelerde siyasi üst yapı, işte bu sosyo-ekonomik alt yapı üzerinde şekillenir ve her zaman siyasi olarak gerici bir nitelik taşır.

Siyasi yapının gerici nitelikte olması, yarı-sömürge ülkelerin toplumsal yapısıyla ve emperyalist dönemin siyasi özellikleriyle uygunluk arzeder.

Bu yapıya gerici bir nitelik kazandıran şartlar nelerdir?

Birinci olarak, bu ülkelerdeki hakim sınıfların en önemli ve yönlendirici kesimi olan işbirlikçi büyük burjuvazinin siyasi eğilimi, siyasi gericiliktir.

Bu siyasi özellik, işbirlikçi büyük burjuvazinin emperyalizme bağlı olmasından ve onun çıkarlarını temsil etmesinden kaynaklanır.

Çünkü; «emperyalizm, her yere, özgürlük değil, egemenlik eğilimi götüren mali sermayenin ve tekellerin çağıdır.» (Lenin-«Emperyalizm» s. 143) Çünkü, «emperyalizm, hem dış, hem de iç siyasette demokrasiyi yıkmaya doğru, gericiliğe doğru mücadele eder.» Lenin-«Marksizmin bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm»-s. 27)

Bu bakımdan, emperyalizmin bir siyasi özelliği olan gericilik, sadece metropol ülkelere özgü bir olay değil, dünya çapında bir olaydır. Emperyalizmin uzandığı her noktada ortaya çıkan bir eğilimdir.

---

tekelci burjuvazi» yerine «komprador tekelci burjuvazi» deyiminin kullanılmasının Marksist terminolojiye daha uygun ve daha açıklayıcı olduğunu tesbit etti. Faşizm konusu incelenirken bu deyimlerin kullanılmış olması, öze ilişkin hiç bir etki doğurmamaktadır. Çünkü esasta «komprador tekelci kapitalizm» ve «komprador tekelci burjuvazi» deyimleriyle ifade edilen muhtevadan başka bir muhteva taşımamaktadır.

İşte «hem dış ve hem de iç siyasette» emperyalizmin bir özelliği olan siyasi gericilik sömürge, yarı-sömürge ülkelerde işbirlikçi tekelci burjuvazi tarafından temsil edilir.

Siyasi üst yapıya gerici karakter kazandıran temellerden birincisi budur.

İkinci olarak, burjuva demokratik devriminin tamamlanmamasından dolayı, sömürge, yarı-sömürge ülkelerde, tasfiye edilmemiş olan feodal yapı, (feodal kalıntılar), sadece ekonomik ve sosyal platformda değil, bundan daha da etkili olarak siyasi platformda varlığını devam ettirir.

Bu bakımdan bu ülkelerde siyasi üst yapının gerici niteliği, sadece emperyalizme değil, aynı zamanda da tasfiye edilmemiş olan feodal toplumsal yapıdan kaynaklanır.

Yani, işbirlikçi tekelci burjuvazinin ve toprak ağalarının ortak diktatörlüğünün biçimi, -devletin biçimi- bu iki gericiliğin, emperyalist gericiliğin ve feodal gericiliğin iç-içe geçmesiyle belirlenir.

Üçüncü olarak, yarı-sömürge ülkelerde istikrarlı bir ekonomik ve siyasi yapının olmaması; sınıf çelişkilerinin ve sınıf mücadelelerinin daha yoğun ve keskin olması, buna karşılık işbirlikçi egemen sınıfların taviz verecek olanaklara daha az sahip olmaları ve bu ülkelere kapitalizmin genel bunalımının daha yoğun bir biçimde yansıması vb. gibi özellikler -ki bu özellikler, egemen sosyo- ekonomik yapının yansımasından başka bir şey değildir- bu ülkelerdeki siyasi yapıya daha da gerici bir karakter kazandırır.

Sonuç olarak, sömürge, yarı-sömürge ülkelerde mevcut sosyo-ekonomik yapının üzerinde şekillenen üst yapı, her zaman **anti-demokratik,** gerici bir nitelik taşır. Yani bu ülkelerde siyasi egemenlik organının -devletin- demokratik bir biçim olması, burjuva demokrasisinin bir devlet

biçimi olması, işbirlikçi büyük burjuvazinin ve büyük toprak sahiplerinin ortak diktatörlüğü altında mümkün değildir. (*)

(*) Bizzat bu yazıda, daha ileride söylenenlerden de anlaşılacağı gibi, burada meseleye genel olarak bakılmakta ve sorunun özü (esası vurgulanmaktadır. Bu öz, yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde emperyalizmin ve komprador burjuvazinin) egemenliği ve feodalizmin tasfiye edilmemiş olmasından ötürü burjuva demokrasisinin doğup yaşaması için elverişli koşulların olmadığı; emperyalizm, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının çıkarlarının burjuva demokrasisi ile çeliştiğidir. Buna rağmen halk yığınlarının devrimci demokratik mücadelesinin yükselmesine ve hakim sınıfların faşist zorbalıklarının bu mücadele karşısında iflas etmesine bağlı olarak; emperyalistler, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının «eskisi gibi» yönetemez duruma düşmeleri, devlet mekanizması üzerindeki kontrollerini bir ölçüde kaybetmeleri ve özellikle de kitlelerin geri bilinçli yığınlarını devrimci demokratik mücadeleyi sonuna kadar götürerek devrimi gerçekleştirmeye çalışan kararlı öncü güçlerden tecrit etmek ve sözde burjuva demokratik hak ve özlükleri tanıyarak devleti «burjuva demokratik» bir rejimle yönetmeye bir süre için «katlanmaları» en azından bunu denemeleri de mümkündür. Ancak bu yönetim hakim sınıfların sözünü ettiğimiz yapılarından ötürü geçici ve istisnai olmak durumundadır. Emperyalistler, komprador burjuvazi ve toprak ağaları, devrimci hareketi sekteye uğratıp, yönetimlerini sağlamlaştırır sağlamlaştırmaz kaçınılmaz olarak burjuva demokratik hak ve özgürlüklere ve başta proletarya olmak üzere onun savunucusu emekçi halk yığınlarına karşı yeniden azgınca bir saldırıya geçerek iflas eden faşist-feodal yönetimlerini kurmak ve sağlamlaştırmak peşinde koşacaklardır.

Sonuç olarak, burada yarı-sömürge, yarı feodal ülkelerde büyük burjuvazi ve büyük toprak ağalarının ortak diktatörlüğü altında devletin demokratik bir biçim almasının mümkün olmadığı tahlili, büyük burjuvazi ve toprak ağalarının hiçbir kesiminin burjuva demokrat, liberal, reformcu, anti-faşist vb. bir özellik taşımadığı, emperyalizmin uzantısı komprador ve yarı-

Sömürge, yarı-sömürge ülkelerde, bir siyasi egemenlik sistemi olan faşizm, işte bu sosyal, ekonomik ve siyasi koşulların bir sonucu olarak ortaya çıkar ve yukarıda izah etmeye çalıştığımız siyasi plandaki gericiliğin yoğunlaşmış ifadesinden başka bir şey değildir.

Bu kısa girişten sonra, sömürge, yarı-sömürge ülkelerde faşist diktatörlüğün hangi toplumsal şartlarda ve hangi dönemde bir siyasi egemenlik biçimi olarak bulunduğunu izah edebiliriz.

Fakat buna geçmeden önce, bir meseleye açıklık getirmeliyiz ki, o da şudur:

Emperyalizm tarafından taşınan ve işbirlikçi büyük burjuvazi tarafından temsil edilen siyasi plandaki gericilik, sömürge, yarı-sömürge ülkelerde, işbirlikçi büyük burjuvazinin bir veya bir kaç kesiminin değil, işbirlikçi büyük burjuvazinin bütününün, bu sınıfın bütün kesimlerinin bir siyasi özelliğidir. Veya işbirlikçi egemen sınıfların hiçbir kesimi demokrasiden yana değildir, demokrat bir eğilim taşımaz.

Başka bir ifade ile söyleyecek olursak siyasi gericilik, sadece, şu veya bu mali sermaye grubunun, şu veya bu emperyalist devlete bağlı işbirlikçi büyük burjuvazinin değil, emperyalist mihraklara bağlı işbirlikçi büyük burjuvazinin bir siyasi özelliğidir. Emperyalist metropoldeki devletin biçiminin burjuva demokrasisi olması, bu emperyalist mihraka bağlı büyük burjuvazinin siyasi olarak gerici olmasına engel değildir.

Şimdi kısaca da olsa, faşizmin sömürge, yarı sömür-

---

feodal ekonominin burjuva demokrasisi ile bağdaşamayacağı şeklinde anlaşılmalıdır. Halkın Kurtuluşu, bu konudaki görüşlerini daha sonraki yazılarında iyice açıklığa kavuşturdu. (Bu konuda bkz. «Halkın Birliği'nin Baş Çelişme, Faşizm ve İttifaklar Anlayışının Eleştirisi» ve ayrıca «Parti Bayrağı» S. 2'de «Halkın Birliği'nin Platformu ve Genel Siyasi Çizgisinin Eleştirisi».

ge ülkelerde bir siyasi sistem olarak yerleşmesini sağlayan şartların tahliline geçebiliriz.

Sömürge, yarı-sömürge ülkelerdeki siyasi yapının, her dönemde anti-demokratik bir nitelik taşıması, işbirlikçi tekelci budjuvazinin ve toprak ağalarının ortak diktatörlüğü altındaki devletin demokratik bir biçim alamayacağı gerçeği, hiçbir şekilde faşizmin, bu ülkelerde sürekli ve tek siyasi egemenlik biçimi olacağı tarzda yorumlanmamalıdır. Çünkü faşizm, bir siyasi egemenlik sistemi olarak, ancak, Birinci Emperyalist Savaş sonrasında kapitalizmin genel bunalımının birinci aşamasından ve 1917 Ekim Sosyalist Devriminin zaferinden sonra ortaya çıkmıştır. Faşizm, Birinci Emperyalist Savaş sonrasının bir ürünü olması, sadece emperyalist metropol ülkeler açısından değil, aynı zamanda sömürge, yarı-sömürge ülkeler açısından da geçerlidir.

Bu bakımdan faşizm, sömürge ve yarı-sömürgelerde 1917 Ekim Sosyalist Devriminden Birinci Emperyalist Savaş şartlarında kapitalizmin genel bunalımının başlamasından sonra, işbirlikçi tekelci burjuvazinin oluşup toprak ağalarıyla birlikte ortak diktatörlüklerini kurmalarından sonra egemen sınıflar diktatörlüğünün bir biçimi olarak görülebilir.

Birinci Emperyalist Savaş, kapitalizmin çelişmelerinin, özellikle emperyalistlerarası çelişmelerin keskinleşmesinin bir sonucuydu. Savaş bu çelişmeleri daha da keskinleştirdi. Emperyalist sistem, o güne kadar görülmemiş derinlik ve boyutta, ekonomik ve siyasi kriz içine düştü. Ulusal ve sosyal çelişmelerin keskinleşmesi sonucu, dünya proletaryasının, ezilen ulus ve halkların mücadelesi yükseldi. Emperyalist sistem, 1917 Ekim Sosyalist Devrimi ile en zayıf halkasından ilk darbeyi yedi. Ekim Devriminin zaferi, dünya proletaryasının, ezilen ulus ve halkların mücadelesini olumlu yönde etkiledi. Emperyalizme ve mali

sermayenin ekonomik ve siyasi egemenliğine karşı yükselen ulusal ve sınıfsal mücadeleler yeni boyutlar kazandı.

Emperyalistlerin ve gerici egemen sınıfların savaşın ve krizin yüklerini proletaryanın, ezilen ulus ve halkların sırtına yıkma çabaları, ulusal ve sosyal çelişmeleri keskinleştiren bir faktördü.

Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın geri tarım ülkelerinde, kapitalizmin gelişmesi, emperyalist savaş ve onunla birlikte gelen kriz, anti-emperyalist, anti-feodal (ulusal-demokratik) hareketin gelişmesine, yükselmesine yolaçtı.

Emperyalistler ve gerici hakim sınıflar, anti-emperyalist, anti-feodal devrimci demokratik mücadeleyi bastırabilmek için en azgın baskı ve teröre başvurmak zorunda kaldılar, Onlar egemenliklerini sürdürebilmek için, en yoğun sömürüyü gerçekleştirebilmek için, sömürge ve yarı-sömürgeleri süreç içinde faşistleştirdiler, faşist diktatörlükler kurdular.

Yani, emperyalist mepropol ülkelerde olduğu gibi, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde de faşizm, kapitalizmin genel ekonomik bunalımının derinleşmesinin sonucunda ve bu bunalımın siyasi bunalıma dönüştüğü koşullarda ve yerlerde bir siyasi egemenlik sistemi olarak işbaşına geldi.

Metropol ülkelerde faşizm, varolan burjuva demokrasisini yok ederek iktidara gelirken, burjuva demokrasisinin olmadığı sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde faşizmin kurulması bundan farklı bir seyir izlemiş ve devletin yukarıdan aşağı faşistleştirilmesi ve faşist diktatörlüğün kurulması için yeterli olmuştur. Ayrıca sömürge yarı-sömürge ülkelerdeki faşist diktatörlükler, sadece işbirlikçi büyük burjuvazinin, değil işbirlikçi büyük burjuvazi

ve toprak ağalarının ortak diktatörlüğünün bir siyasi egemenlik biçimidir. Yani faşist diktatörlüğün dayandığı sosyal temellerden biri de -işbirlikçi büyük burjuvazinin yanı sıra- büyük toprak ağalarıdır. Halbuki metropol ülkelerde faşist diktatörlük, sadece, mali sermaye sınıf temeline dayanır. Bundan dolayı, metropol ülkelerdeki faşist diktatörlüklerle, dayandıkları sosyal sınıflar bakımından da farklılık gösterirler.

Faşizmin bir siyasi sistem olarak ortaya çıkmadığı 1917 Ekim Sosyalist Devriminden önceki dönem ve kapitalizmin genel ekonomik bunalımının derinleşmesine rağmen siyasi bunalıma dönüşmediği yerlerde siyasi üst yapı -devlet- gerici, anti-demokratik bir nitelik taşır; ama sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki bu anti-demokratik yapı, faşist diktatörlük olarak değerlendirilemez.

Anti-demokratik bir yapının faşist diktatörlüğe dönüşmesi, ancak faşizmi bir siyasi egemenlik biçimi olarak ortaya çıkaran şartların olgunlaşması sonucunda mümkündür.

FAŞİST DİKTATÖRLÜĞÜN YIKILMASI

Faşist diktatörlüğün kapitalizmin genel ekonomik bunalımın derinleşmesi şartlarında ve bu bunalımın siyasi bunalıma dönüştüğü yerlerde ortaya çıkması, bizi, kapitalizmin genel ekonomik ve siyasi bunalımının hafiflemesiyle birlikte faşizmin siyasi bir egemenlik sistemi olarak ortadan kalkacağı gibi bir sonuca götürmemelidir.

Böyle bir sonuç, şüphesiz ki, doğru değildir. Bunun için, ilk olarak, faşizmin egemen sınıfların bir veya birkaç kesiminin değil, bütün kesimlerinin bir siyasi egemenlik biçimi olduğunu ve ikinci olarak da, faşizmin egemen sınıfların tercihinden kaynaklanmadığını kavramalıyız. Di-

ğer bir ifadeyle, egemen sınıflar kendi istekleriyle siyasi egemenliklerine son vermezler, faşist diktatörlüğü ortadan kaldırmazlar. Çünkü faşizm, «kapitalist burjuvazinin» emperyalizm ve sosyal devrimler çağında başvurduğu son egemenlik biçimidir.

Bu bakımdan faşizm herhangi bir ülkede bir egemenlik sistemi olarak ortaya çıktıktan sonra, ancak anti-faşist bir sınıfın önderliğinde bir devrimle veya egemen sınıflarla ezilen sınıflar arasında bir dizi boğuşma sonunda yıkılabilir.

Daha açık bir ifadeyle, -örneğin- sömürge yarı-sömürge ülkelerde faşist diktatörlük, birinci olarak proletarya önderliğindeki ulusal- sosyal bir devrimle, ikinci olarak orta burjuvazi önderliğinde bir ulusal devrimle, ve üçüncü olarak sosyal dönüşümü sağlayacak bir devrimle sonuçlanmasa bile anti-faşist sınıfların ortak ve aktif mücadelesiyle yıkılabilir. Şüphesiz faşizmin hem bir diktatörlük biçimi olarak ortadan kaldırılması, hem de bir tehlike olarak nihai anlamda bertaraf edilmesi, ancak, proletarya önderliğindeki bir ulusal-sosyal devrimle, proletarya diktatörlüğünün (veya özgül biçimlerinin) kurulmasıyla mümkündür. (Kapitalizmin yeniden inşası sonucunda siyasi platformda ortaya çıkan sosyal-faşist diktatörlükler üzerinde durmuyoruz.) Faşist diktatörlüğün yerini alan diğer biçimler, ekonomik egemenliği elinde tutan sınıfların siyasi olarak da egemenliklerini yeniden pekiştirmelerine ve bu siyasi egemenliğin faşist bir biçim almasına engel değildir. Bu bakımdan faşizmin, faşist diktatörlüğün en tutarlı ve en kararlı düşmanı proletaryadır. Faşizmin nihai olarak bertaraf edilmesi, ancak, onun ekonomik ve sosyal temellerinin yıkılmasıyla mümkündür. Bunun için devrimci proletarya hareketi açısından anti-faşist mücadele, egemen sınıfların ekonomik ve siyasi egemenliğine karşı yürütülen sınıf mücadelesinin bir yönüdür.

Faşist diktatörlüğün aktif sınıf mücadelesiyle yıkılmadığı durumlarda, egemen sınıflar diktatörlüğünün -örneğin sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde büyük burjuvazi ve toprak ağalarının ortak diktatörlüğünün- biçimi değişmez. Ancak proletarya ve ezilen halk kitlelerinin ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesinin yükseldiği, işbirlikçi büyük burjuvazi ve toprak ağalarının iktidarının eskiye oranla zayıfladığı, faşist diktatörlük cephesinde önemli gedikler açıldığı vb. şartlarda, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde demokratik ve siyasi özgürlükler atmosferinden bahsetmek mümkündür. Uzun süreli olmasa da, kısmi ve geçici de olsa, ulusal ve uluslararası koşullara bağlı olarak sömürge ve yarı-sömürge ülkeler böyle dönemler yaşayabilir.

Sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin işbirlikçi büyük burjuvazi ve toprak ağalarının ortak diktatörlüğü altında bu gibi dönemler yaşaması, faşist diktatörlüğün yıkıldığı anlamına gelmez; bu gibi dönemlerde, sadece, **faşist diktatörlüğün gerilemesinden, faşist diktatörlük cephesinde bir dizi gediğin açılmasından bahsedebiliriz.**

Çünkü faşizmin siyasi bir egemenlik biçimi olarak ortadan kalkması, devrim ve karşı-devrim arasındaki mücadelenin, devrim lehine sonuçlanmasının bir ürünüdür. (*)

(*) Bazı oportünistlerin çarpıtmak istediğinin tersine burada kullanılan ifadenin (devrimle karşı-devrim arasındaki mücadelenin devrim lehine sonuçlanması) yalnızca halkın devrimci demokratik diktatörlüğünün kurulması durumunu değil, aynı zamanda bu mücadele tam zafere ulaşmasa bile sonuçta devrim lehine bir durumun doğduğu ve faşist-feodal gericiliğin iflas ettiği halleri de kapsadığı açıktır. Nitekim paragrafın başında «faşist diktatörlüğün aktif sınıf mücadelesiyle yıkılmadığı durumlarda, egemen sınıflar dktatörlüğünün -örneğin sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde büyük burjuvazi ve toprak ağalarının ortak diktatörlüğünün- biçimi değişmez» denirken

Emperyalist çağda, bütün ülkelerde faşist diktatörlüğün, aktif sınıf mücadelesiyle yıkılana kadar egemen sınıfların siyasi bir egemenlik sistemi olması tesbiti, bazı mihraklarca sistemleştirilmiş olan «sürekli faşizm» teorisinden öz ve biçim yönüyle ayrılır. Çünkü «sürekli faşizm» teorisi, sürekli ekonomik ve siyasi buhran, sürekli devrimci durum, egemen sınıflarla halk arasında suni ve nisbi denge, emperyalizmin üçüncü bunalım dönemi vb. tesbitler üzerine oturtulmuştur.

Meselenin bu noktadan ele alınması ve «sürekli faşizm» teorisinin eleştirilmesi, daha sonraki bir yazımızın konusu olacaktır.

Yazı serimizi, bu son bölümde faşizm konusunda Halkın Kurtuluşu'nda bugüne kadar izlediğimiz hatalı görüşlerin eleştirisi ile noktalıyoruz.

Bundan önce üç bölüm olarak yayınladığımız teorik ve siyasi tespitleri faşizm konusunda Halkın Kurtuluşu'nun gerek bugüne kadar savuna geldiği görüşlerin eleştirisi için gerekse bundan böyle izleyeceği siyasi çizgi için esas alacağız.

Ayrıca geçmişte bizi, hatalı teorik ve siyasi tespitler yapmaya iten objektif ve sübjektif koşulların neler olduğu üzerinde, kısaca da olsa, durmaya çalışacağız.

Geçmişin eleştirisine kaynak olarak Halkın Kurtuluşu'nun 1. sayısında yayınlanan «Faşist Diktatörlük Tehlikesine Karşı, Faşizme Karşı: Eylem Birliği» ve «Can Düşmanımız Faşizme Karşı Tek Yumruk Olalım» yazılarıyla 5. sayıda yayınlanan «Faşizmin Kesin olarak Yenilmesi,

---

bu vurgulanmaktadır. Burada karşı çıkılan: egemen sınıfların diktatörlüğünün biçiminin devrimle karşı-devrim arasındaki mücadeleye göre değil de, hakim sınıfların faşist ya da «anti-faşist» (!) kesiminin devlet iktidarını elinde bulundurmasına göre tesbit etmeye çalışan oportünist revizyonist safsatadır.

Ülkemizde UDHD'nin Zaferi ile Mümkündür» başyazısını ve «Halkın Kurtuluşu Çıkarken» broşürünü zikredeceğiz. Çünkü geçmişte faşizm konusunda teorik ve siyasi görüşlerimizi, Halkın Kurtuluşu'nun çeşitli sayılarında diğer konularla bağlantılı olarak ele almakla birlikte, esas olarak yukarıda bahsettiğimiz yazılarda daha açık ve detaylı bir biçimde koyduk.

DEMOKRATİK VE SİYASİ ÖZGÜRLÜKLER VE FAŞİZM

Biz, Halkın Kurtuluşu'nun siyasi mücadeleye atıldığı dönemde, bir yandan dönemin siyasi özelliklerine bakarak, bir yandan da teorik ve siyasi yetersizliğin ve dar deneyiciliğin bir sonucu olarak bir ülkede, siyasi rejimin faşist olup olmamasının, siyasi ve demokratik hak ve özgürlüklerin tamamiyle ortadan kaldırılıp kaldırılmamasına bağladık. O dönemdeki anlayışımıza göre, faşist diktatörlük altında demokratik hak ve özgürlüklerden artık hiç sözedilemez. Faşizm bunları tümüyle yok etmiştr. O halde burjuvazinin siyasi egemenlik sistemini faşist olarak niteleyebilmemiz için, onun demokratik hak ve özgürlüklere tümüyle son vermesi gerekir. Aksi taktirde, egemen sınıfların bir baskı aracı olan devletin aldığı biçim faşizm değildir.

Bu bakış açısı, çeşitli tahlillerimizde bariz bir biçimde yansımaktadır:

> «Onlar, (faşistler) giderek artan gerici tedbirlerle demokratik hak ve özgürlüklere yapılan saldırılarla; azar azar ama sürekli yükselen saldırılarla, parlamentoya sürdükleri yeni gerici kanun teklifleriyle, varolan kanunların en gerici yorum ve uygulamalarıyla faşist diktatörlüğü adım adım, ama giderek daha hızlı bir şekilde tezgahlamaya çalışıyorlar. Son kozlarını oynamadan„ her türlü hak ve özgürlükleri -ne kadar varsa- en kanlı ve yıldırıcı yollarla ortadan kaldırmadan önce, bütün siyasi ve de-

mokratik özgürlüklere kanlı bir şekilde bütünüyle son vermeden önce, emekçi yığınların geri bilinç düzeyinden ve revizyonistlerin ve reformistlerin kitleleri faşizme karşı pasif hale getirmelerinden yararlanarak faşist diktatörlüğe mümkün olduğu kadar yaklaşmayı seçiyorlar.» (Faşist Diktatörlük Tehlikesine Karşı, Faşizme Karşı Eylem Birliği», HK. S. 1)

«MC İktidarı, (...) zaten sınırlı olan halkın demokratik hak ve özgürlüklerinin tamamını ortadan kaldırmaya çalışıyor» (Can Düşmanımız Faşizme Karşı Tek Yumruk Olalım» HK. S. 1)

Bu bakış açısı doğal olarak bizi, Türkiye'de 12 Mart Faşist diktatörlüğün yıkıldığı, 1973 seçimleri sonrasındaki dönemin faşist diktatörlük dönemi olmadığı sonucuna götürmüştür.

Öncelikle, bir ülkedeki siyasi rejimin faşist diktatörlük olabilmesi için demokratik hak ve özgürlüklerin tamamiyle ortadan kaldırılması gerektiği anlayışından kaynaklanan tahlillerimizin doğru olmadığını söyleyerek işe başlamalıyız.

Emperyalizm çağında, egemen sınıflar, her şeye egemen olma özgürlüğü dışında,hem ekonomik olarak hem de siyasi olarak, her türlü özgürlüğün en amansız düşmanıdır. Bu durum, egemen sınıfların en gerici diktatörlüğü olan faşist diktatörlük açısından daha fazla geçerlidir. Daha doğrusu, faşizmin demokratik hak ve özgürlüklerin zerresine izin vermek istemeyeceği doğrudur. Fakat, faşist diktatörlüğün, mutlak olarak, demokratik ve siyasi hak ve özgürlükleri tümüyle yoketmeyi gerçekleştirebileceği iddiası yanlıştır.

Çünkü faşist diktatörlüğün varlığı ve devamı, birinci olarak, demokrasi güçlerinin varlığını, anti-faşist sınıfların faşist diktatörlüğe karşı mücadelesini gerekli kılar; ikinci olarak da, egemen sınıfların çeşitli kesimleri-faşist klikler-arasındaki mücadeleyi beraberinde getirir. Bu du-

rumun doğal sonucu, faşist diktatörlük çeperinde kısmi gediklerin açılabileceğidir. Faşist diktatörlük şartları altında sınıf mücadelesinin bir yan ürünü olarak belli demokratik mevziler kazanılabilir ve bunlar uzunca bir süre korunabilir. (Bu demokratik hak ve özgürlüklerin varlığı, şüphesiz ki siyasi sistemin esas niteliği değildir; sistemin esas niteliği faşist diktatörlüktür.)

Sosyal devrimler tarihi incelendiğinde, kitlelerin antifaşist mücadelesi sonucu faşist diktatörlük cephesinde önemli gediklerin açılabildiğini, faşist diktatörlüğün yıkılmasına rağmen yeni mevziler kazanabildiğini görmek mümkündür. Bulgaristan'daki faşist diktatörlüğün 1927-34 yılları arasındaki dönemi, son söylediğimiz durumu en somut göstergesidir. Dimitrov bu dönemle ilgili olarak şunları söylemektedir:

> «1927'de işçi sınıfının yasal örgütü olarak işçi partisi kurulmuştur. İşçi meslek örgütleri yenilenmişti. Gizlilikte bulunan komünist partisinin yönetimi altında çalışan işçi partisi, kısa bir zamanda halk arasında büyük bir saygınlık kazandı. Halk tabakalarının yeni devrimci atılımlarına ait belirtiler meydandaydı. Bu dönemde ciddi grev mücadeleleri gelişmiş, seçimlerde büyük zaferler kazanılmış ve yasal olanaklardan geniş ölçüde yararlanılmıştı. Partimiz 1931 yazında ve 19 Mayıs 1934 darbesinde faşist diktatörlük cephesinde açılan ciddi gediği genişletmeyi ve başarıyla tamamlamayı beceremedi.» (Dimitrov -Seçme Eserler-C. III. s. 234)

«Faşist diktatörlük cephesinde açılan gediklere» sadece Bulgaristan tarihinde değil, Türkiye tarihinde de rastlayabiliriz. Ülkemizde de yakın tarih açısından, 1973 seçimlerini izleyen dönem, «faşist diktatörlük cephesinde» belirli «gedikler»in açıldığı bir dönemi temsil eder. Bu dönem, faşist diktatörlüğün gerilediği ve demokratik ve siyasi özgürlüklerin genişlediği bir dönemdir. Bir takım özgürlüklerin kısmen ve fiilen kullanıldığı dönemlerden birisidir.

Bir yandan egemen sınıfların güçlerini toparlamalarının, bir yandan da kitlelerin bilinç ve örgütlenme derecesinin yetersizliğinin bir sonucu olarak, faşist diktatörlüğün gerilemesi durmuş ve gerileme yerini-Milliyetçi Cephe hükümetinin oluşmaya başlamasıyla birlikte -faşist diktatörlüğün yükseldiği, egemen sınıfların yeni mevziler kazandığı ve «faşist diktatörlük cephesinde» açılan «gedikleri» kapamaya çalıştıkları bir döneme bırakılmıştır. Bu anlamda MC dönemi, aynı zamanda, faşist diktatörlüğün kendi içinde «tırmandığı» bir dönemdi.

Faşist diktatörlüğün yükseldiği egemen sınıfların «faşist diktatörlük cephesinde» açılan «gedikleri» kapamaya çalıştıkları ve belli bir ölçüde de kapadıkları MC iktidarı dönemi dahi, demokratik hak ve özgürlüklerin tamamiyle- ve mutlak olarak -yok edilmediği ve yok edilemeyeceği gerçeğinin somut bir göstergesidir.

1973 seçimlerini izleyen dönem bir bütün olarak, egemen sınıfların 12 Mart dönemine oranla zaaflarının arttığı, buhranın bütün yükünü emekçi sınıfların sırtına yıkamadıkları ve bütün bunların bir sonucu olarak da, demokratik hak ve özgürlüklerin -eskiye oranla- sınırının genişlediği bir dönemi temsil eder.

Bu ise, demokratik hak ve özgürlüklerin faşizmle tarihi olarak çelişmesine rağmen, siyasi olarak, demokratik özgürlüklerin sınırlı yapısı ile de olsa, uzun süreli olmasa da- faşist diktatörlük şartları altında dahi, kullanılabileceğinin açık ve somut bir göstergesidir.

Bu bakımdan, geçmişte, Halkın Kurtuluşu'nun çeşitli sayılarında ifadesini bulan «faşist diktatörlük demokratik hak ve özgürlükleri tamamiyle ortadan kaldırır» formülasyonu, hem teorik, hem siyasi, hem de pratik açıdan doğru değildir.

Ve geldiğimiz bu noktada, böyle bir formülasyondan kaynaklanan bir faşizm tahlilini bütün siyasi sonuçlarıyla birlikte reddetmeliyiz.

BUGÜN ÜLKEMİZDE SİYASİ SİSTEMİN ADI FAŞİST DİKTATÖRLÜKTÜR

Geçmişte faşizmle demokratik ve siyasi hak ve özgürlükler arasındaki ilişkiyi hatalı bir perspektifle ele almanın yanı sıra, bundan daha da önemli olarak, 12 Mart faşist diktatörlüğünün 1973 seçimleriyle birlikte yıkıldığı ve yerini «hakim sınıfların anti-demokratik gerici diktatörlüğü»ne bıraktığını; bu nedenle bugün ülkemizde faşist dik tatörlük olmadığı, fakat bu yönde tırmanmakta olduğu sonucuna vardık.

Bu tesbit, gazetemizin çeşitli sayılarında, çeşitli biçimlerde yansımıştır:

> «12 Mart darbesiyle hakim sınıflar, 1969-70'de doruğuna ulaşan halk hareketini büyük çapta gerilettiler. Ancak faşist diktatörlüğü bütünüyle gerçekleştiremediler. Hem hakim sınıfların kendi içindeki çelişkileri kesin bir çözüme ulaştıramadılar. Hem de bir kitle temeli sağlayamadılar. Faşizm, başlangıçta halk kitleleri içinde tecrit oldu.» («Faşizmin Kesin Olarak Yenilmesi Ülkemizde UDHD'nin Zaferi İle Mümkündür» -HK S. 5)
>
> «... Yeniden faşist diktatörlüğü gerçekleştirme yolunda saldırıya geçtiler.» (age)
>
> «... Faşist diktatörlüğün adım adım tezgahlanması» (age)
>
> «... hakim sınıflar baskı ve terörlerini arttırıyorlar. Gerici tedbirleri yoğunlaştırıyorlar. Faşizm yükseliyor.» (Halkın Kurtuluşu Çıkarken-s. 8)
>
> «... faşist diktatörlük tehlikesi vb. vb.»

Bu tesbitler, ülkemizde 1973 seçimleriyle birlikte faşist diktatörlüğün yıkılması sonucuna varmamız, aslında, faşizmle demokratik hak ve özgürlükler arasındaki ilişkiyi doğru bir perspektifte ele alamamış olmamızdan kaynaklanmaktadır.

Bu ilişkinin doğru bir perspektifte ele alınamaması, aşağıda sıralayacağımız iki hatalı tahlili de beraberinde getirmiştir:

Birincisi, meselenin bu şekilde yorumu bizi, zorunlu olarak, faşizmi bir devlet biçimi olarak ele almaktan ziyade, bir hükümet biçimi olarak ele almak hatasına düşürmüştür. Halbuki egemen sınıfların siyasi platformdaki egemenliğinin aracı hükümet değil, devlettir. Hükümet ise, bu siyasi egemenlik aracının sadece bir parçasıdır. Bu açıdan egemen sınıfların siyasi egemenliğin hiçbir hükümet değişikliği ortadan kaldıramaz. Hele orta burjuvazinin sağ kanadının yönlendiriciliğinde kurulmuş böyle bir hükümet, egemen sınıflarla ve faşizmle uzlaşmayı, «geçmişe sünger çekme»yi temel bir politika olarak tesbit etmişse, bu durum sadece faşist diktatörlüğün yıkılmadığı anlamına gelir.

İkincisi, bu tahlil bizi, faşist diktatörlük ve burjuva demokratik diktatörlüğü arasında bir ara biçim -anti-demokratik diktatörlük, gerici diktatörlük tesbit etmeye götürmüştür. Halbuki antidemokratik diktatörlük teriml, faşizmin henüz bir devlet biçimi olarak somutlanmadığı dönemde, yarı sömürgelerdeki siyasi sistemin niteliğini anlatmak için kullanılan bir aeyimdir.

Geçmişte, hatalı bir şekilde tahlil ettiğimiz 1973'ler Türkiye'sindeki siyasi yapıyı, hem hatalı tahlillerimizin düzeltilmesi açısından hem de bugünkü durumun açıklanması açısından, burada kısaca ele alarak, bu bölümü noktalayabiliriz.

Bilindiği gibi, 1970'ler ülkemizde, yakın tarih açısından, bugün devam eden bir sürecin başlangıcı olarak ele alınabilir. 1970'lerin ülkemiz açısından önemi, ekonomik ve siyasi bunalımın yükselmesi, sınıf çelişkilerinin keskinleşmesi ve sınıf mücadelesinin yoğunlaşmasıdır. Faşist diktatörlüğün 12 Martta yarı-askeri bir biçim alması da egemen sınıfların bu duruma buldukları bir çözümdür..

Faşist diktatörlüğün yarı-askeri bir biçim alması, parlamentonun varlığının ortadan kaldırılması ile sonuç-

tanmadı. Bunun başlıca sebebi, askeri faşist diktatörlükten yana olan egemen sınıflar kliğinin parlamentoyu dağıtacak kadar güçlü olmamasıydı. Bu bakımdan faşist klikler arasındaki mücadelenin zorunlu bir sonucu olarak, faşist diktatörlük yarı-askeri, yarı-parlamenter bir biçimde varlığını devam ettirdi.

Ama bu rejim, başından itibaren geçici bir karakter taşımaktaydı: sonunda ya parlamenter faşizme dönülecek, ya da parlamentonun bütün fonksiyonlarını yitirmesiyle tam bir askeri faşist diktatörlük kurulacaktı.

Sonunda bir yandan kitlelerin muhalefetinin yoğunlaşması, bir yandan reformist burjuvazinin CHP yönetimini ele geçirmesi, bir yandan da faşist klikler arası mücadelenin devam etmesi, rejimin geçici karakterinin, parlamenter faşist diktatörlük yanlısı kliğin lehine çözülmesini beraberinde getirmiştir.

Bu koşullar altında yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde, askeri faşist diktatörlük yanlısı klik, kendi adayını seçtiremedi. Böylece 14 Ekim 1973 seçimlerinin yapılması ortamı doğdu. Ve Silahlı Kuvvetler Komuta Konseyi'nin geri plana çekilmesiyle parlamenter faşist rejime dönüldü.

14 Ekim seçimlerinde, reformist burjuvazi halkın faşizme karşı muhalefetini, kendi siyaseti doğrultusunda kanalize etmeyi başardı. Böylece ağırlığını CHP'nin oluşturduğu bir hükümet kuruldu. Halkın gelişen devrimci-demokratik mücadelesinin bir ürünü olarak bir kısım siyasi ve demokratik hak ve özgürlükler fiilen kullanıldı. Legal çalışma ve örgütlenme olanakları arttı.

İşte biz, böyle bir ortama bakarak faşizm tahlili yaptığımız için, bu tahlili yaparken de meseleye teorik olarak doğru ve bütünlüklü bir perspektifle yaklaşamadığımız için, 1973 seçimleriyle birlikte faşist diktatörlüğün yıkıldığı sonucuna vardık.

Halbuki, 1973 seçimleriyle olan, faşist diktatörlüğün yıkılması değil, sadece ulusal ve uluslararası şartlarda meydana gelen değişikliklere paralel olarak gerilemesidir, faşist diktatörlük cephesinde bir dizi gediğin açılmasıdır.

Faşist diktatörlük, ancak, anti-faşist sınıfın önderliğindeki bir devrimle, devrimle karşı-devrim güçleri arasındaki bir dizi boğuşmayla yıkılabilir. (*)

SONUÇ

Türkiye, emperyalizme bağlı büyük burjuvazinin ve toprak ağalarının ekonomik ve siyasi egemenliği altında bir ülkedir.

Bu bakımdan devrim, ulusal plandaki çelişmelerin ön plana çıktığı dönemlerden farklı olarak, bir veya bir kaç emperyalist devleti ve bunlara bağlı egemen sınıfları değil, ülkemizin yarı-sömürge yapısından dolayı, ülkemiz üzerinde sömürüde bulunan bütün emperyalist devletleri, bunlara bağlı egemen sınıfların bütün kesimleri hedef alacaktır. Emperyalizm sömürüsünü işbirlikçi aracılığıyla devam ettirdiğinden, bunun bir sonucu olarak devrimin sivri ucu, çeşitli emperyalist mihraklara bağlı büyük burjuvazinin bütün kesimlerine ve toprak ağalarına yönelecektir.

Dolayısıyla günümüzde devrim güçlerinin mücadelesi, emperyalizme bağlı büyük burjuvazinin ve toprak ağa-

(*) Halkın Kurtuluşu'nun çeşitli sayılarında ve HALKIN KURTULUŞU ÇIKARKEN broşüründe, faşizmin burjuvazinin sadece en gerici kesimlerinin bir siyasi sistemi olduğu yolundaki tahlillerin, bugün için hem teorik hem de siyasi bakımdan geçersiz olduğu kendiliğinden anlaşılmalıdır. Seri yazımızın II. ve III. bölümlerinde bu mesele üzerinde yeteri kadar durduğumuz için, burada aynı meseleyi tekrar ele almayı gereksiz görüyoruz. H.K.

larının ekonomik ve siyasi egemenliğine yönelecektir.

Egemen sınıfların siyasi ve ekonomik egemenliğine karşı mücadele, -meseleyi izah etmek için unsurlarını tek tek açarak söylersek- toprak devrimi mücadelesi, emperyalizme bağlı büyük burjuvaziye karşı mücadele ve faşist diktatörlüğe ... karşı mücadele demektir.

Yerli gericiliğe karşı mücadelenin kapsam ve muhtevası da budur zaten.

Bu bakımdan faşist diktatörlüğe karşı mücadele, ulusal demokratik halk devrimi mücadelesinin bir yönüdür, madalyonun bir yüzüdür.

Faşist diktatörlüğe karşı mücadelenin, egemen sınıfların ekonomik ve siyasi egemenliğine karşı mücadelenin bir yönü olması, hiçbir şekilde, devrimci proletarya hareketinin faşist diktatörlüğün gerilemesi veya mevzi kazanması karşısında kayıtsız kalacağı anlamına gelmemelidir. Tam tersine devrimci proletarya hareketi, sınıf mücadelesinin ortaya çıkardığı yan ürünlerin, demokratik ve siyasi hak ve özgürlüklerin -ne kadar varsa- korumak ve yeni mevziler kazanmak için mücadele edecektir.

Ekonomik, demokratik ve siyasi özgürlükler uğruna mücadele, devrimci proletarya hareketi açısından, kitleleri devrim yoluna seferber etme mücadelesidir. Bu anlamda, reformlar için mücadele devrim hedefine tabi kılınmalıdır. Aksi takdirde sağ oportünizme (reformizme) düşeriz. Ekonomik demokratik ve siyasi özgürlükler için mücadele etmemek de, kuşkusuz sol oportünizmdir.

Ve devrimci proletarya hareketi, aynı temelden kaynaklanan iki tip oportünizmi de reddetmelidir.

FAŞİZME ÖLÜM HALKA HÜRRİYETİ

Halkın Kurtuluşu, Sayı: 40-41-42-43
(17 Ocak 1977 - 7 Şubat 1977)

Bölüm 2

SOSYAL - FAŞİZM ÜZERİNE

SOSYAL-FAŞİZM, DEMOKRASİNİN DÜŞMANIDIR

Modern revizyonizm ilk olarak ortaya çıktığında reformcu bir nitelik taşıyordu. Modern revizyonizm, işçi sınıfı hareketi içinde sınıfa ihanet eden teslimiyetçi bir akımdı. Ancak Sovyetler Birliği'nin emperyalist bir ülke haline gelmesi, ekonomik, siyasi ve askeri yayılmasını bütün dünyada gerçekleştirmeye başlaması, diğer ülkelerdeki revizyonist partileri de sosyal-emperyalizmin yayılma araçları haline getirdi. Modern revizyonist partilerin bir çoğu Sovyetler Birliği'nin bu değişimine paralel olarak reformcu niteliklerini terk ederek faşist partiler haline geldiler. Çünkü sosyalist Sovyetler Birliği, sosyal-emperyalist bir nitelik kazandığında dünya gericiliğinin yeni ve güçlü bir merkezi oldu. Sosyal - emperyalist Sovyetler Birliği, ekonomik, siyasi ve kültürel olarak yayıldığı her ülkede kendi gericiliğini yeniden yarattı. «Emperyalizm ... söz götürmez bir biçimde genel olarak demokrasinin, bütün demokrasinin inkarıdır» İşte bu nedenle hemen her ülkede modern revizyonist birçok parti, reformcu niteliğini terkederek faşist partiler olarak ortaya çıktı. Modern revizyonizm ipleri Sovyetler Birliği'ndeki efendilerinde olan bir hakim sınıf ideolojisi haline geldi.

Ülkemizde de durum farklı değildir. Özellikle T.K.P. ve TSİP başta olmak üzere birçok revizyonist akımın niteliğinin sosyal-faşist partiler haline gelmeleri ve Sovyet sosyal - emperyalizminin acentaları olmaları belirliyor.

Bugün bir çok kimsenin gözleri, ülkemizde revizyo-

nistlerin kullandığı işçi sınıfı, sosyalizm, demokrasi vb. sözlerle karartılmıştır. Sosyal-faşist mihraklar, iktidarı Amerikancı faşistlerin elinden almak, ülkemizi hem kendileri, hem de efendileri Rusya için bir sömürü cenneti yapmak amacıyla her türlü demagojiye dört elle sarılmaktadırlar. Bütün gerici burjuva akımlar gibi, modern revizyonizm de halk için kutsal olan ne varsa onun arkasına gizlenmektedir. Sosyal faşistlerin ağızlarındaki «sosyalizm» kelimesinin Hitler'in nasyonal-sosyalizminden pek farkı yoktur.

Sosyal Faşistler Bu Devleti ve Onun Kurumlarını Yıkmayı Değil, Ele Geçirmeyi Hedefliyorlar:

Sosyal-faşistler, iktidar mücadelesi içinde oldukları Amerikan emperyalizmi ve Amerikancı faşistlere karşı halkı harekete geçirebilmek için çeşitli demagojilere başvuruyorlar. Ama her demagojinin arkasında ilkesizlik ve Marksizm düşmanlığı gün gibi ortaya çıkıyor. Sık sık kendilerinin Marksist-Leninist olduğunu söyleyen sosyal-faşistler, Marksizmin devlet ve devrim konularında en temel tezlerini bile bir çırpıda ters yüz ediyorlar. Özellikle devlet ve onun kurumları konularına yaklaşırken kendilerinin bir emperyalist gücün maşaları olduklarını işçi sınıfı ve proleter devrimiyle uzaktan yakından ilgili olmadıklarını ispatlıyorlar.

Marksizm, işçi sınıfının burjuvazi ve toprak ağalarına ait olan devleti ortadan kaldırmaksızın proletarya diktatörlüğünün bir aracı olan kendi devletini kurmaksızın devrimin zaferinin ve işçi sınıfının zaferinin imkansızlığı en temel ilke olarak öngörür. Ama bu Marksist ilke, sosyal-faşistlerin iktidarı ele geçirme planlarına göre değildir. Çünkü sosyal-faşist karakter kazanmış modern revizyonizm için burjuva-toprak ağalığı devletini yıkma ve yerine proleter devletini geçirmek diye bir mesele yoktur. Onlar burjuva özlerine uygun olarak bu hakim sınıflar dev-

letini yıkmak değil, tersine kendilerine ve efendilerine hizmet edecek şekilde ele geçirmekten yanadır.

Amerikancı hakim sınıflara hizmet eden bir devlet mekanizması, sosyal- emperyalizm uşağı sosyal- faşistlere de rahatlıkla hizmet edebilir.

Sosyal - faşizmin mihrakı T.K.P.'nin programı, bu amacı hiçbir kuşkuya yer vermeyecek şekilde ortaya koymaktadır.

Sahte T.K.P.'nin programı, ordu konusunda şunları söylüyor:

> «TKP, orduyu emperyalistlerin, NATO'nun, işbirlikçilerinin, militarist kliğin elinden kurtarmayı öngörür.» (TKP Programı, s. 42)

T.K.P.'nin komünizm adına söylediği bu sözler, Marksizmin açık inkârıdır. Çünkü Marksist devlet teorisine göre iktidarın esas unsuru ordudur. Ordu, devlete hakim olan sınıfların besledikleri silahlı güçtür. Halk üzerindeki diktatörlüğün sürmesinin bir aracı hakim sınıfların elinden kurtarılamaz. Ancak yıkılır, dağıtılır ve yerine halkın silahlı güçleri konabilir. İşçi sınıfı iktidara yürürken hakim sınıfların ordusuna bel bağlayamaz. Bu konuda Lenin, şunları söylüyor:

> «Yeni bir sınıf iktidara gelirken, eski orduyu tamamen dağıtmadan iktidara ulaşamaz ve onu yerleştiremez.»

Sosyal - faşistlerin devletin orta direği ordu konusundaki görüşleri Leninizme taban tabana zıttır. Ama bütün bu görüşler, sosyal-faşizmin bir hakim sınıf ideolojisi olmasıyla uygunluk arzeder. T.K.P. programında yazılanların altında yatan gerçek açıktır: «Ordu Amerikan emperyalizminin, NATO'nun, Amerikan işbirlikçilerinin ve Amerikancı militarist kliğin elinden kurtarılacak»; Sosyal-emperyalizmin, VARŞOVA Paktının, Sovyet işbirlikçilerinin eline verilecek. Devlet iktidarının ordunun ve diğer devlet

kurumlarının iki hakim sınıf kliği arasında el değiştirmesi eşyanın tabiatına uygundur. Ama sahte T.K.P., bu işi işçi sınıfı adına yapmaya kalkınca şapka düşüp kel gözükmektedir.

Sosyal - faşistlerin devletin yıkılması yerine onun kurumlarının ele geçirilmesi için söyledikleri sadece, «ordudan» ibaret değildir. T.K.P. programının devletin bir kurumu olan parlamentonun hakimiyet aracı haline getirilmesi konusunda işaret ettikleri de bu konuda aydınlatıcıdır:

> «... Demokratik haklar için parlamenter yolla mücadele etmek olanaklarını arttırıyor. Parlamentoyu gerici, işbirlikçi burjuvazinin toprak beylerinin, militarist kliğin yararına işleyen bir araç olmaktan çıkarmak, onu işçi sınıfının, halkın yararına işleyen bir araç haline getirmek için geniş yollar açılıyor» (TKP Programı - s. 20)

Bu parlamento, faşist diktatörlüğün üzerindeki bir asma yaprağıdır. İşçi sınıfı ve halk bu parlamentoyu kendi yararına bir kurum haline getiremez. Marksizm, burjuva parlamentosunun işçi sınıfı yararına işleyen bir araç olarak kullanılamayacağını, devrimin zaferi için bütün burjuva devlet kurumları gibi parlamentonun da dağıtılması gerektiğini göstermiştir. Ama Marksizmle sosyal - faşistlerin onu gerici yüzlerini örtmek için kullandıkları bir peçeden başka bir ilişkisi yoktur.

Ordunun ve parlamentonun, Amerikancı hakim sınıfların elinden kurtarılması için ortaya sürülen tezler sosyal-faşistlerin özellikle T.K.P.'nin iktidarı ele geçirmek için yürüttüğü mücadele ile bütünlük teşkil eder. Sosyal-faşistlerin ilk hedefi, ordu içinde kendilerine bağlı bir cuntayı ortaya çıkarmaktır. T.K.P.'nin yayın organlarındaki «yurtsever generaller ve subaylar» edebiyatı bu hedefe hizmet etmektedir.

Aynı şekilde parlamentonun ele geçirilmesi hedefi de sosyal - faşistlerin bugün reformist CHP'nin arkasına

gizlenme, CHP'nin parlamentoda sağlayacağı etkinlikle siyasi sahnede kendi güçlerini arttırma emellerine uygundur.

T.K.P., bu hedefleri hiçbir bulanıklığa yer vermeyecek biçimde şöyle açıklıyor:

«... parlamenter olan, olmayan (siz askeri darbe olarak anlayın-HK) yollardan işçi sınıfının katıldığı demokratik bir hükümeti işbaşına getirme, faşist yasaları kaldırma, sosyalizme açılan demokratik bir düzen kurma çabalarına daha geniş bir ölçüde hız verecektir.» (Yeni Çağ)

Sosyal-Faşistler Ülkemizi Sosyal- Emperyalistlere Peşkeş Çekiyor

Sosyal - faşistler yalnız demokrasi düşmanı değil aynı zamanda ulusal hainler olduklarını da yine kendi ağızlarından itiraf ediyorlar. Ülkemizin kapılarını Sovyet sosyal - emperyalizmine daha da fazla açma emellerini gizlemeye dahi gerek görmüyorlar:

«Özellikle Sovyetler Birliği ile karşılıklı fayda ve eşitliğe dayanan ekonomik, politik kültürel içten ilişkiler kurulmalı ve geliştirilmelidir.» (TKP Programı - s. 29)

Sosyal - faşistler, bugünkü Sovyet yayılmasına da uygun bir perde bulmuşlardır:

«... Sovyetler Birliği'nin Türkiye'nin iç kaynaklarını değerlendiren, devletin Türkiye halkının mülkü olarak kurduğu endüstri Türkiye'nin ekonomik kalkınmasını sağlayan en uygun yardımdır.» (TKP Programı - s. 30)

Sosyal - faşistlerin hizmet ettiği Sovyetler Birliği bugün dünya halklarının baş düşmanlarından biri olan süper bir emperyalist güçtür.

Sosyal - faşistlerin güvendiği tek kale de budur.

Sosyal - Faşizmle İttifak Yapılabilir mi?

Bugün ülkemizde modern revizyonizmin sahte maskesi nedeniyle gerçek niteliğinin yeterince ortaya çıkma-

dığı bir gerçektir. Bu nedenle bir çok siyasi akım, sosyal-faşizmi, faşizme karşı mücadelede birleşilebilecek bir güç olarak görebilmektedir. Bir çok aydın, özellikle MC'ye karşı sosyal-faşizme dayanmayı tek çıkar yol olarak benimsemektedir. Bütün bunlar genellikle modern revizyonizmin gerçek karakterinin henüz yeterince kavranmadığı günümüzde bir anlamda doğal karşılanabilir. Ama revizyonizmle sözde mücadelenin şampiyonluğunu kimselere bırakmayan Halkın Sesi oportünizmi bile, sosyal-faşizmle ittifak yapılabileceğini savunabilmektedir.

Halkın Sesi'nin her dönem bir hakim sınıf kliği ile ittifak arama anlayışı, sosyal-faşizmle de ittifaka götürmektedir.

Halkın Sesi'nin sınıf uzlaşmacılığına her an hazır yazarları, Aydınlık Dergisi'nin 60. sayısında şöyle diyorlar:

> «... merkezi görevi faşist diktatörlükle mücadele olarak tesbit etseydik ... faşist diktatörlüğe karşı sosyal-faşistlerle dahi ittifak yapmamızı gerektirecekti. Öte yandan merkezi görevimizi Amerikan emperyalizmiyle mücadele olarak tesbit etmiş olsaydık, Brejnev takipçisi revizyonistlerle ittifak yapmamız ve sosyal-emperyalizmi belirli ölçülerde ihmal etmemiz sonucu ortaya çıkacaktı.» (Aydınlık - S. 60, s. 10-11)

Tıpkı izinden gittiklerini söyledikleri reformizmin Milli Şef faşizmine karşı DP faşistleriyle ittifak yapmaları gibi Halkın Sesi'nin oportünist yazarları eğer merkezi görev, faşist diktatörlüğü yıkmak olarak tesbit edilirse sosyal-faşzimle ittifak yapılabileceğini savunuyorlar.

Böyle bir tesbit, birinci olarak Halkın Sesi yazarlarının sınıf uzlaşmacısı ve her an kendini bir hakim sınıf kliğinin kollarına atmaya hazır tavrından kaynaklanıyor. İkinci olarak da her ne kadar Halkın Sesi'nin yazarları bol bol modern revizyonizmle mücadele konusunda mangalda kül bırakmazken, onun gerçek karakterini kavrayama-

dıklarını ortaya koyuyorlar. Sosyal-faşizmin sınıf niteliğinin ne olduğunu bu ideolojinin hangi sosyal tabandan kaynaklandığını anlayamıyorlar. Bu nedenle faşistlere karşı faşistlerle birliği savunuyorlar. İşçi sınıfı, demokrasi mücadelesi için demokrat olmayanlarla birleştiğinde ne kazanacaktır? Yalnızca koca bir hiç. Faşizme karşı demokrasiyi temsil eden çeşitli sınıf ve tabakaların yanına sosyal-faşizmi koymak, artı ile eksiyi toplamaktır.

Sosyal faşizm, anti-tekel, anti-feodal, anti-faşist, antiemperyalist bir mücadelede bir pontansiyel taşıyabilir mi? Sosyal-faşizmin sınıf tabiatı gereği böyle bir şey mümkün değildir. Demokrasi ve bağımsızlık düşmanlarıyla, bu amaçlar için güçleri birleştirmek halkımız üzerine yeni bir ulusal hainin ve faşist zorbanın tahakkümünü yerleştirmesine yardımdan başka bir şey olmayacaktır. Ama Halkın Sesi'nin çok bilmiş yazarları için bütün sınıf işbirliği teorileri gibi bu da mümkündür.

Halkımızın bugün devrime giden yolda siyasi iktidarı ele geçirmek için, faşist diktatörlüğü yıkmak için savaşmaktadır. Ama böyle bir mücadelede kendi tepesine oturacak yeni bir zorbayla birleşmeyecektir. Sosyal-faşist gücün iktidarı ele geçirmesine izin vermeyecektir. Bu nedenle faşizme karşı mücadele, sosyal-faşizme karşı mücadeleyle birleştirilmelidir.

Halkın Kurtuluşu Sayı: 44
(14 Şubat 1977)

SOSYAL - FAŞİZM ÜZERİNE

Proletarya ve ezilen halk kitleleri açısından anti-faşist mücadele bir bütündür ve faşizme ve sosyal-faşizme karşı mücadeleyi ifade eder. Özellikle son Ankara mitingi (*) bu gerçeği bir kere daha vurgulamıştır.

Genel olarak faşizm ve faşist diktatörlük üzerine çok

şey söylenmiş ve yazılmıştır. Ama sosyal-faşizm konusunun teorik ve siyasi platformda yeterli derecede ele alınıp incelendiğini söyleyemeyiz. Sadece bu sebeb bile sosyal-emperyalizme ve sosyal- faşizme karşı uyanıklığı köreltmekte, devrimci saflarda genel olarak siyasi ittifaklar konusunda sağ bir çizgi izlemesine, özel olarak da faşist diktatörlüğe karşı mücadelede sosyal-faşistlerle ittifak yapılabilir anlayışına yol açmaktadır. Neresinden bakılırsa bakılsın bu anlayış, genel olarak emperyalizmin özel olarak sosyal emperyalizmin kavranamamasından, sosyal-faşizmi ve bu siyasi sistemi benimsemiş sosyal sınıfların halk sınıf ve siyasetleri arasında sayılmasından kaynaklanmaktadır.

Bu bakımdan günümüzde -özellikle günümüzde- devrimci proletarya hareketinin anti faşist mücadele platformunda önemli ve vazgeçilmez bir görevi de genel olarak faşizmi özel olarak da sosyal- faşizmi ideolojik ve siyasi anlamda teşhir etmektir.

Faşizme ve sosyal-faşizme karşı mücadelede doğru bir anlayışın gelişmesi, ancak, bu görevin eksiksiz bir biçimde tamamlanmasıyla mümkündür.

İki bölümden oluşan bu yazı dizisi, bu görevin -yapabildiğimiz kadarıyla- yerine getirilmesi için atılmış bir ön adım ve gazetemizde daha önce yayınlanan genel faşizm tahlillerinin bir devamı olacaktır.

Sosyal - Faşizm Nedir?

Nasıl ki faşizm, kapitalizmin emperyalist aşamanın bir siyasi özelliği ise, emperyalist aşamada «kapitalist burjuvazi»nin bir siyasi egemenlik biçimi ise, aynı şekilde

(*) 5 Şubat 1977 Ankara'da «Ekonomik ve Demokratik Haklar» adıyla yapılan miting kastediliyor.

sosyal- faşizm de emperyalizm ve proletarya devrimleri çağının siyasi platformda ortaya çıkan bir ürünüdür.

Faşizmin üzerinde yükseldiği ekonomik ve sosyal yapıyla, sosyal-faşizmi bir siyasi sistem olarak şekillendiren ekonomik ve sosyal bir yapı bir ve aynıdır. Yani her ikisi de emperyalizm ve proleter devrimleri çağında tarihi olarak ortaya çıkan bir devlet biçimidir. Tekelci banka sermayesi ile, tekelci sanayi sermayesinin kaynaşmasından meydane gelen mali sermayenin bir egemenlik sistemidir. İşbirlikçi büyük burjuvazi ve büyük toprak sahiplerinin ortak bir egemenlik sistemidir.

Hem faşizm, hem de sosyal-faşizm egemen sınıfların bir veya birkaç kesiminin değil, egemen sınıfların bütün kesimlerinin bir siyasi egemenlik biçimidir: egemen sınıfların, en gerici, en şöven, en gaddar diktatörlüğüdür.

Gerek faşist diktatörlük gerekse sosyal-faşist diktatörlük emperyalist aşamada, belirli iktisadi ve siyasi özelliklerin bir araya gelmesiyle kurulur ve ancak, devrimle karşıdevrim arasındaki çatışmanın devrim lehine sonuçlanmasıyla yıkılabilir.

Faşizm ve sosyal-faşizm, bir siyasi egemenlik biçimi olarak «darbe» veya «barışçıl» yollarla iktidara geçmektedir. «Bu geçişin metodlarının vahşi veya yumuşak olması önemli değildir ve sadece söz konusu bu ülkedeki durumun özelliklerine, sınıf ve siyasi güç ilişkilerinin sosyal yapısına bağlıdır.» (Dimitrov-Savaşa ve Faşizme Karşı Birleşik Cephe-s. 26)

Kısacası, hem faşizm hem de sosyal-faşizm, «bölgesel ya da geçici bir olay» değil, «kapitalist burjuvazinin sınıf egemenliğinin bir sistemi ve onun emperyalizm ve sosyal devrimler çağındaki bir diktatörlüğüdür», «burjuvazinin sınıf egemenliğinin son aşamasıdır» (age-s. 26)

Bu bakımdan sosyal-faşist diktatörlük, faşist diktatörlükten ayrı ve onun alternatifi bir diktatörlük değildir.

Başka bir ifadeyle sosyal-faşist diktatörlük faşist diktatörlüğün yıkılmasıyla onun yerine kurulan yeni bir diktatörlük değildir.

Faşist diktatörlükle sosyal-faşist diktatörlük arasında tek fark sadece, sosyal-faşist diktatörlük şartlarında egemen sınıflar diktatörlüğünün «sosyalizm» maskesi takınması ve günümüzün somut şartlarında -yarı sörmürge ülkelerde- sosyal-emperyalist yardakçılığının ,Sovyet işbirlikçiliğinin esas haline gelmesidir.

Bu bakımdan sosyal faşizmin bir siyasi egemenlik biçimi olması sadece, devrim yapmış bir ülkede kapitalizmin yeniden inşası sonunda burjuvazinin siyasi iktidarı yeniden ele geçirmesi açısından geçerli değildir. Sosyal-faşizm, gerek bir siyasi akım olarak gerekse bir siyasi egemenlik biçimi olarak Rus sosyal-emperyalizminin uzandığı her noktada mali sermaye egemenliğinin devam ettiği şartlarda ve ülkelerde ortaya çıkan bir olgudur.

Bunun için emperyalizm (ve sosyal-emperyalizm) ve proleter devrimleri çağında, faşizm gibi sosyal-faşizm de bütün dünya için geçerli bir olgudur. Yani sosyal-faşizm meselesi yalnız dünyanın her hangi bir ülkesinin ya da bölgesinin değil, bütün dünya ülkelerinin halkları için bir sorundur. Faşist diktatörlüğün varolduğu ülkelerde devlet cihazını ele geçirmiş olan faşist klik ister Sovyetler Birliği, Polonya vb'de olduğu gibi «sosyal» bir kılıf kullansın, isterse Türkiye, Şili, İran vb'de olduğu gibi böyle bir durum söz konusu olmasın. Devrimci proletarya hareketi açısından esas mesele, her türlü faşizme karşı mücadele ederek, faşist diktatörlüğü yıkmak ve devrimci halk iktidarını kurmaktır. Sosyal-faşizme karşı mücadele etmek sorununun, sadece, sosyal-faşist diktatörlüklerin kurulmuş olduğu ülkelere özgü bir görev olduğunu sanmak büyük ve tarihi bir hatadır. Gene sosyal-faşizmin sadece kapitalizmin yeniden inşasının gerçekleştiği ülkelerde iktidara gelebile-

ceğini veya yalnız belirli özel şartlarda iktidara gelebileceğini sosyal-faşizmin belirli bir dönem için geçerli olabileceğini, yani emperyalizm şartlarında sosyal-faşizmin iktidara gelmesinin bu belirli dönem geçtikten sonra söz konusu olamayacağını düşünmek, -aynı derecede- yanlıştır.

Çünkü gerek faşizm, gerekse sosyal-faşizm, tek tek ülkelerde ve bütün dünyada hem bir siyasi akım olarak, hem de bir siyasi egemenlik biçimi olarak (nihai olarak) ancak, emperyalizmin ve sosyal-emperyalizmin bütün izlerinin yeryüzü yuvarlağından silinmesiyle ortadan kalkabilir.

Sosyal - Faşizmin İdeolojisi

Bütün gerici sınıflar ve zümreler egemenliklerini sürdürebilmek için mutlaka gerici düşüncelere sarılmak, bunları sürekli kitlelere yaymak ve onlara maletmeye çalışmak zorundadırlar.

Nasıl ki faşistler, gerici ve şöven bir ideolojiye sarılıyorlarsa, aynı şekilde sosyal-faşistler de, gerici sınıfların siyasi çıkarlarını temsil etmelerinden dolayı, gerici, yoz ve çürüyen bir ideolojiye sarılmaktadırlar. Sosyal-faşistlerin diyalektik ve tarihi materyalizm sözcüklerini kendilerine maske olarak kullanmaları onlara yol gösteren ideolojinin gerici ve çürümüş niteliğini ortadan kaldırmaz, tersine, sadece bu durum bile sosyal-faşist ideolojinin daha da tehlikeli bir özellik arzetmesine işarettir. Ülkemizdeki faşistlerin bu kesimi, tarihin itici gücü rolünü bir bozkurta atfederken, modern revizyonist faşistler de «kapitalist olmayan yolda kalkınma», «barışçıl geçiş», «yumuşama vb. gibi tezleriyle bu rolü burjuvaziye ve günümüzde en gerici sınıf olan emperyalist burjuvaziye veriyorlar ve onun bu görevi yerine getirebileceğini söylüyorlar. Sadece bu durum bile sosyal-faşistlerin gerici, yoz çürümüş

bir ideolojiyi temel aldıklarını, yani Idealizmin ve materfiziğin batığına battıklarını gösterir. Diyalektik materyalizm, her zaman yeni doğanı gelişeni ve geleceği temsil edeni temel alır. Oysa, sosyal-faşizm eskiyi, öleni, günden güne yokolanı temsil ediyor. Yani sosyal-faşizm siyasi olarak «çürüyen ve can çekişen» kapitalizmi, emperyalizmi, emperyalist burjuvaziyi temsil ediyor. Sosyal faşistlerin sosyalizm işçi sınıfı, halk vb. gibi sözcükleri ağızlarından düşürmemelerinin tek sebebi, esas amaçlarını gizlemek istemelerinden ve bu sözcükler arkasına saklanarak kendi siyasi hedefleri doğrultusunda kitle temeli yaratmayı amaçlamalarından ileri gelmektedir. Oysa, günümüzde, yeni doğmuş olan, ileriyi temsil eden proletaryadır. Yalnız ve yalnız işçi sınıfının ve tüm çalışanların mücadelesini temel alanlar, proletaryanın önderliğindeki demokratik halk iktidarını, sosyalizmi savunanlar, her geçen gün güçlenen, daha da canlanan ve tüm ezilen halkların ve tüm ezilen insanlığın yolunu aydınlatan bir ideolojiyi, diyalektik ve tarihi materyalizmi temsil edebilir.

Bugün sosyal-faşizme yol gösteren ideoloji, Marksizm-Leninizm değil, modern revizyonizmdir. Revizyonizm de günümüzde diğer gerici akımlar gibi bir burjuva dünya görüşüdür. Yani emperyalist burjuvazinin ve emperyalizme bağlı büyük burjuvazi ile toprak ağalarının fikirler sistemidir.(*) Revizyonizmi, bazı hataları olan ama yine de işçi sınıfının ideolojisi olan bir akım olarak

(*) Revizyonizm bir burjuva dünya görüşü olmakla birlikte, genel olarak büyük burjuvazi ve toprak ağalarının değil, işçi aristokrasisi, sendika bürokrasisi vb. gibi küçük burjuva tabakaların büyük burjuvazi tarafından da kullanılan, sınıf işbirlikçisi ideolojisidir.

Ancak Sovyetler Birliği'nde Kruşçev-Brejnev dönek kliğinin kapitalizmi yeniden canlandırması, sosyalist Sovyetler Birliği'ni tekelci devlet kapitalizminin hüküm sürdüğü sosyal-emperyalist ve sosyal- faşist bir ülke haline dönüştürmesi ve işçi

görmek yanlıştır. Bu, revizyonizmin hain yüzünü görmemektir. Onun karşı-devrimci niteliğini kavrayamamaktır. Revizyonizm sadece Marksizm düşmanı, sadece işçi sınıfının düşmanı bir akım değil, aynı zamanda bütün ulusun düşmanı bir akımdır. Revizyonizmi bazı hataları olan, Marksizm-Leninizmin içinde bir akım olarak görmek, Marsizm-Leninizm ile modern revizyonizm arasında kalın bir sınır çekememek, sadece, sosyal-faşizmin ve sosyal-emperyalizmin işine yarar.

Çünkü yurtseverliğin ve demokratlığın ölçüsü, günümüzde, sadece emperyalizme ve faşizme karşı olmak değil, aynı zamanda sosyal-emperyalizme ve sosyal-faşizme de karşı olmaktır, modern revizyonizmin bilinçli savunucusu olmamaktır.

Bugün ülkemizde bir çok siyasi akım, Sovyetler Birliğinde revizyonist diktatörlüğün» bir burjuva diktatörlüğü olduğunu, SBKP'nin bugün bürokrat tekelci burjuvazinin siyasi platformdaki temsilcisi olduğunu kavrayama-

sınıfı ve bürokrasi içinde çıkan yozlaşmış aristokratlaşmış unsurların devlet iktidarını ele geçirerek hakim sınıf (tekelci bürokrat burjuvazi) olarak örgütlenmesi olgularına bağlı olarak Sovyetler Birliği ve onun yolunu izleyen diğer eski sosyalist ülkelerde modern revizyonist hakim sınıf ideolojisine dönüşmüştür. Aynı şekilde diğer kapitalist emperyalist ülkelerdeki modern revizyonist partiler de büyük ölçüde sosyal emperyalizmin işbirlikçisi ve ajanı sosyal-faşist partiler haline geldi.

Yazıda, «revizyonizm» derken kastedilen, modern revizyonizm ve özellikle de Sovyet revizyonizmi ve onun işbirlikçisi parti ve akımlar, yani sosyal-faşizmdir. Bunun dışında bugün de dünyada genel olarak revizyonist ama sosyal-faşist olmayan reformcu yöntemlerle işçi sınıfını kendi burjuvazilerine peşkeş çeken sınıf uzlaşmacısı küçük-burjuva partiler vardır ve bir kısım modern revizyonistler de (Euro Komünistler gibi) bugün böyle bir işlevi yerine getiriyor. Bu meseleye bir önceki «Sosyal Faşizm Demokrasinin Düşmanıdır» başlıklı makalede açıklık getirilmektedir.

Halkın Kurtuluşu Sayı: 45-46
(21-28 Şubat 1977)

maktadır. Halbuki, «revizyonizmin iktidara gelmesi, burjuvazinin iktidara gelmesidir». Çünkü sınıflı toplumlarda sınıflardan bağımsız, sınıflar üstü, herhangi bir sınıfa hizmet etmeden siyasetler ve ideolojiler olmamıştır ve olmayacaktır.

Sadece faşistler değil, aynı zamanda sosyal-faşistler de Marksizm-Leninizmin en amansız düşmanıdır. Fakat sosyal-faşistler bu düşmanlığı, faşistler gibi açıktan açığa değil, daha dolambaçlı ve daha sinsi yollardan yapmaktadır. Modern revizyonistler, genel olarak Marksizm-Leninizme olandüşmanlıklarını, «Maoizm»e düşmanlık perdesi altında sürdürmektedirler. Tarihe baktığımızda, burjuvazinin peşine takılan bütün siyasi akımlar aynı metoda başvurduğunu görebiliriz. İkinci Eternasyonal oportünistleri -Kautsky vb. sadece Lenin'e Leninizme saldırıyor görünüp, sözde Marks'a ve Engels'e sahip çıkıyorlardı. Oysa tarih, İkinci Enternasyonaloportünistlerini sadece emperyalizm çağının Marksizmine karşı çıktıkları için değil, aynı zamanda Marksizmin devrimci özünü yokederek, onu, burjuvazi için kabul edilebilir bir hale getirdikleri için de mahkum etmiştir. Gene Trocki, Stalin'e saldırma maskesi altında, Marksizme, Marksizm-Leninizmin devrimci özüne saldırdı. Ama Trocki bu haniliğini, Lenin'e sahip çıkma, «Lenin'in en iyi öğrencisi, en iyi takipçisi» olma maskesi altında sürdürmüştür. Lin Biao da, Mao Zedung'un Kızıl Kitap'ının arkasına gizlenerek Marksizme ve onun devrimci özüne saldırmıştır.

Bugün de modern revizyonistler, «Maoizm»e saldırı maskesi altında Marksizm-Leninizme saldırmaktadırlar.

Şu farkla ki, geçmişte İkinci Enternasyonal revizyonizmi «emperyalist burjuvazi»nin peşine takılan bir siyasi akımken, bugün modern revizyonizm bizzat, emperyalist burjuvazinin bir siyasi akımıdır. Sosyal-faşizm ise, emperyalist burjuvazinin ve ona bağımlı işbirlikçi egemen sınıf-

ların bir siyasi egemenlik sistemidir.

Hem faşizm, hem de sosyal-faşizm,egemen sınıfların bir siyasi akımı ve bir egemenlik biçimidir ve her ikisinin de kaynaklandığı ideoloji, yoz ve çürüyen bir ideolojidir. felsefi idealizmdir.

Faşizme Ve Sosyal-Faşizme Karşı Mücadele Bir Bütündür.

Faşizmle sosyal-faşizm arasındaki farkın hangi temelden kaynaklandığını kavrayamamak bizi sosyal-faşist siyasi hareketlerle faşistler arasındaki mücadelenin yanlış değerlendirilmesine itebilir.

Ülkemizde sosyal-faşist siyasi hareketle faşistler arasındaki mücadele, sosyal faşistlerin faşizme ve emperyalizme karşı olmalarından değil, süper devletler arası rekabetten, bu rekabetin yarı-sömürgelere yansımasından, egemen sınıfların farklı klikleri arasındaki mücadeleden kaynaklanmaktadır. Diğer bir ifadeyle sosyal-faşistlerle faşistler arasındaki çelişki, halkın sömürü ve baskı altında tutulup tutulmayacağı meselesinden değil, tam tersine halkı kimin sömüreceği ve baskı altında tutacağı meselesinden çıkmaktadır. Sosyal-faşistlerin Amerikancı veya başka bir emperyalist mihraka bağlı faşist diktatörlüğe karşı çıkmaları bizi aldatmamalı, onların faşist niteliklerini görmemizi engellememelidir. Nasıl ki bir sömürücü kliğin diğer sömürücü kliğe karşı mücadelesi onu sömürücü olmaktan çıkarmıyorsa, aynı şekilde sosyal-faşistlerin de faşistlere şu veya bu şekilde karşı çıkması onları faşist olmaktan çıkarmaz. Sosyal-faşistlerle faşistlerin birleştiği nokta halkın sömürülmesi ve baskı altında tutulmasıdır. Kapitalizmin hayatiyetinin sağlanmasıdır. Devrim dalgasının yükseldiği, kitlelerin «yerinden kalkarak», «kapitalizme karşı hücuma geçtikleri» dönemler, aynı zamanda faşistler, sosyal faşistler arasındaki «kaynaşma» nın en üst noktaya çıktığı dönemlerdir.

Bu bakımdan faşizme ve sosyal-faşizme karşı müca-

dele bir bütündür. Anti-faşist mücadele deyince faşizme, faşist diktatörlüğe ve sosyal-faşizme karşı mücadele anlaşılmalıdır (*).

Sınıf mücadelesini genel olarak faşizme karşı yöneltmemek, sosyal-faşizmin güçlenmesine ve sosyal-emperyalizmin yayılmasına hizmet etmekte bir ve aynı anlamdadır. Bugün ülkemizde faşizme ve sosyal-faşizme karşı mücadele aynı zamanda, emperyalizmin hegomonyasına karşı mücadele sosyal-emperyalizme karşı mücadele demektir. Yerli gericiliğe karşı mücadele, toprak devrimi uğruna mücadele demektir. Çünkü, siyasi anlamda, faşist diktatörlüğün yıkılması, faşizmin -ve sosyal- faşizmin- alt edilmesi devrimci proletarya hareketi açısından bir devrim meselesidir.

Öyleyse devrimci proletarya hareketi açısından günümüzde anti-faşist birleşik cephe bütün anti-faşist sınıf ve tabakaların proletarya önderliğinde faşizm ve sosyal-faşizme karşı, faşist diktatörlüğün ve sosyal-faşizmin saldırı ve baskılarına karşı kurdukları bir cephedir. Böyle bir cephe tarihi görevini ancak sosyal-faşizme karşı da mücadele ettiği ölçüde yerine getirilebilir.

Faşizmin ve sosyal-faşizmin baskı ve zor altında tuttuğu bütün sınıf ve tabakaları proletaryanın önderliğindeki ortak bir cephede birleştirmeye, faşist diktatörlüğün ve sosyal-faşizmin baskı ve zulme karşı en geniş birliği kurmaya çalışalım.

Kurtuluşu, Sayı: 45-46 (21-28 Şubat 1977)

(*) Yazının muhtevasından kolayca anlaşılacağı gibi hareketimiz hiç bir zaman sosyal-faşizmi faşist diktatörlüğün dışında ele almamıştır. Özeleştiriden sonra hareketimiz kısa bir süre «faşist diktatörlüğe ve sosyal-faşizme karşı mücadele» sloganını kullandıysa da Halkın Birliği gibi akımların sosyal-faşizmi faşist diktatörlüğün dışında ve sosyal-faşist diktatörlüğü de faşist diktatörlükten ayrı olarak ele alışlarının bu sloganda billurlaştığını görerek onu kullanmaktan vazgeçti. HB'nin, HK'nun bir süre kendisiyle aynı anlayışa sahip olduğunu buna dayanarak iddia etmesi demagojiden başka bir şey değildir.

Bölüm 3

FAŞİZMİN KAYNAĞI EMPERYALİZM, GÜNÜMÜZDE ANA KAYNAĞI İKİ SÜPER DEVLETTİR

FAŞİZMİN KAYNAĞI EMPERYALİZM; GÜNÜMÜZDE ANA KAYNAĞI İKİ SÜPER DEVLETTİR

Bugün ülkemizde egemen sınıflar siyasi egemenlik biçimi olan faşist diktatörlüğün arkasında emperyalizm vardır. Bu nedenle faşizmi yoketmek, faşist diktatörlüğü devirmek için sadece egemen sınıflara karşı değil, onların efendileri emperyalistlere karşı da mücadele edilmelidir. Emperyalistlerle egemen sınıflar arasındaki ilişki, ikisine karşı verilecek mücadelenin içiçe geçmesine yol açmıştır. Birine karşı mücadele, ötekine karşı da mücadeledir. Birine karşı mücadele edilmeden, ötekine karşı da mücadele edilemez. Devrimin demokratik görevlerinin ağır bastığı bir dönemde, anti-emperyalist görevlerin ona tabi olarak, ulusal görevlerinin ağır bastığı bir dönemde, demokratik görevlerin ona tabi olarak ele alınması, yarı-sömürge bir ülkenin sosyo- ekonomik yapısından ve emperyalizmle egemen sınıflar arasındaki ilişkiden kaynaklanmaktadır.

Birinci Emperyalist Savaş sonrasında, kapitalizmin genel bunalımının birinci aşaması ve Ekim Devriminin zafer kazandığı şartlarda ortaya çıkan faşizmin kaynağı her dönemde genel olarak emperyalizmdir. Ama ana kaynağı, uluslararası şartlardaki değişikliklere bağlı olarak değişmektedir.

İkinci Emperyalist Savaş öncesi şartlarda -1930'larda- emperyalist devletler içinde faşizmin kaynağı, Almanya, Japonya ve İtalya'nın oluşturduğu faşist kamptı. İkinci Emperyalist Savaşta bu üç ülkenin yenilmesiyle durum değiş-

ti. ABD emperyalizminin, savaştan galip çıkan emperyalistler de içinde olmak üzere tüm emperyalist sistemin tek hakimi ve uluslararası jandarma haline gelmesinden sonra, faşizmin ve gericiliğin ana kaynağı ABD oldu.

Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinde kapitalizmin yeniden inşasının gerçekleşmesinden sonra durum değişti. ABD emperyalizminin yanı sıra Rus sosyal-emperyalizmi ikinci bir uluslararası jandarma ve ikinci bir süper devlet oldu. Rus sosyal-emperyalizmi, ABD emperyalizmi ile birlikte emperyalist sisteme hakim olan iki süper devletten biri oldu. Sovyetler Birliği ve bir kısım sosyalist ülkede geri dönüşün yolaçtığı yeni uluslararası şartlarda, faşizmin ve gericiliğin ana kaynağı ABD ve Sovyetler Birliğinin oluşturduğu iki süper devlettir.

Bazı mihraklar, el altından, iki süper devletten biri olan ABD'nin gerilediği, bu nedenle faşizmin kaynağı olmaktan çıkma süreci içinde olduğunu ve neredeyse çıktığını yaymaya çalışıyorlar.

Bugünkü uluslararası durumda temel değişiklikler olmadıkça, ABD, faşizmin ve gericiliğin ana kaynağı olmaktan çıkmayacaktır. ABD halâ, iki süper devletten biridir, halâ iki uluslararası jandarmadan biridir.

Genel olarak bütün emperyalist devletlerin, özel olarak da ABD'nin faşizm kaynağı olmaktan çıkması, bir devrim meselesidir. Sosyalist bir devrimle burjuvazi devrilip, proletarya diktatörlüğü kurulmadığı sürece, ABD faşizmin kaynağı olmaktan çıkmayacaktır. ABD emperyalist burjuvazisi devrilmeden ABD'nin faşizmin kaynağı olmaktan neredeyse çıktığını veya çıkma süreci içine girdiğini ileri sürmek, aslında, emperyalizmin, tekelci burjuvazinin, faşizmin ve her türden gericiliğin kaynağı olduğunu inkâr etmektedir, genel olarak emperyalizmi, özel olarak da ABD emperyalist burjuvazisini aklamaktır.

Bugün sadece Rus sosyal-emperyalizmi değil, aynı za-

manda ABD emperyalizmi -iki süper devlet- faşizmin ana kaynağıdır.

Faşizmin ana kaynağının iki süper devlet olması, iki süper devlet dışında kalan diğer emperyalist devletlerin anti- faşist oldukları, faşizmin kaynağı olmaktan çıktıkları anlamına gelmez.

İki süper devlet, faşizmin ana kaynağı olmakla birlikte, tüm kaynağı değildir. Faşizmin kaynağı, emperyalist devletlerin tümüdür. Genel olarak emperyalizmdir.

Günümüzde bazı siyasi akımların iki süper devlet dışındaki emperyalist devletlerin, faşizmin kaynağı olmaktan çıkardıklarını iddia ettikleri gibi, ikinci Emperyalist Savaş döneminde de bazı siyasi mihraklar, faşist kampı oluşturan Alman, İtalyan ve Japon emperyalistlerinin faşizmin ana kaynağı olması tezini, tek kaynağı olması biçiminde yorumladılar. Faşist kamp dışında kalan diğer emperyalistlerin, faşizmin ana kaynağı olmadıklarından hareketle, faşizmin kaynağı olmaktan da çıktığını yaydılar. Faşizme karşı mücadeleyi, diğer emperyalistlere karşı mücadeleyle birleştirmedi-birleştiremediler. Onlar bu siyesetleriyle faşist kampa ve uşaklarına karşı mücadelede, diğer emperyalistler ve uşaklarına dayanmaya çalıştılar ona bel bağladılar Halk yığınlarıyla değil, faşist kamp dışında kalan emperyalistler ve uşaklarıyla birleşmeye çalıştılar, sağ oportünist bir siyaset izlediler. Böyle bir siyaset de, devrimci cephenin değil, karşı-devrim cephesinin güçlenmesine yolaçtı.

Bugün emperyalistler arası çelişmeler, özellikle iki süper devlet arasındaki çelişme keskinleşiyor. Kapitalizmin genel ekonomik ve siyasi bunalımı derinleşiyor, milli ve sosyal çelişmeler keskinleşiyor. Emperyalist burjuvazi krizin ve savaşa hazırlığın yolaçtığı yükleri kendi emekçilerinin ve sömürge, yarı-sömürge ülkelerin ezilen millet ve

halklarının sırtına yıkmaya çalışıyorlar. Onlar, dünya proletaryasının ezilen millet ve halkların yükselen milli ve sosyal kurtuluş mücadelelerini bastırmaya çalışıyorlar. Bu durum siyasi platformda metropol ülkelerde faşizm eğilimlerinin yükselmesini beraberinde getirmektedir. Özellikle bu şartlarda faşizm tehlikesinin ve eğiliminin gittikçe arttığı şartlarda, iki süper devletten birini veya diğer emperyalistleri aklama siyaseti, başlı başına emperyalist burjuvaziye hizmet eden bir siyasettir.

Bugünkü uluslararası şartlarda, emperyalist devletler içinde iki süper devletin, faşizmin ve gericiliğin ana kaynağı olduğunu görmemek körlüktür; iki süper devletten birini faşizmin ana kaynağı veya kaynağı olmaktan, iki süper devlet dışında kalan emperyalistleri de faşizmin kaynağı olmaktan çıkarmak, -böyle bir siyaset izlemek- en hafif deyimiyle kitlelere ihanet, emperyalizme hizmettir.

Faşist diktatörlüğü yıkmak için, faşizmi yoketmek için, egemen sınıflara karşı mücadele, emperyalistlere, özellikle iki süper devlete karşı verilen mücadeleyle birleştirilmelidir.

Faşizm, faşist diktatörlük, ancak böyle yerle bir edilebilir.

Halkın Kurtuluşu Sayı: 47
(7 Mart 1977)

Bölüm 4

AYDINLIK OPORTÜNİZMİNİN FAŞİZM TAHLİLİNİN ELEŞTİRİSİ

GİRİŞ:

(...)

Geçmişte PROLETER DEVRİMCİ AYDINLIK (PDA) dergisi tarafından günümüzde ise Aydınlık ve Halkın Sesi dergileri tarafından temsil edilen siyasi hareketin geçmişten beri sınıf işbirliği güden pasifist bir eylem çizgisi uyguladığını bugün artık herkes bilmektedir. Bu siyasi hareket, yakın geçmişte, özellikle «milli bağımsızlık, savaşa karşı hazırlık» merkezi görev tesbitinden sonra, sınıf işbirliği çizgisinde yeni ve ileri aşamalar yapmıştır.

Hatta bugün AYDINLIK hareketi, sadece işbirliği büyük burjuvaziye ve 4. orduya bel bağlamakla kalmamakta, aynı zamanda bu 'emperyalizme karşı mücadelede' diğer emperyalistleri de 'saflarına' kazanmaya çalışmaktadır.

Böyle bir eylem çizgisi, onun sağ reformist siyasi çizgisinin zorunlu bir devamıdır.

Bu siyasi çizginin tek tek parçaları olan bütün siyasi tezler reformist bir temelden kaynaklanmaktadır.

FAŞİZM tahlili, AYDINLIK hareketinin işte bu nitelikteki siyasi tezlerinden biridir.

Gazetemizin bu sayısından başlayarak, bir yazı dizisi halinde, AYDINLIK hareketinin 'anti-faşist' mücadele taktiklerine yol gösteren faşizm konusundaki teorik ve siyasi tezlerini eleştireceğiz. Bu tezlerin anti-Marksist, burjuva özünü sergilemeye çalışacağız.

Bunu yaparken eleştirilerimizi sadece AYDINLIK hareketiyle sınırlamayacağız, tersine AYDINLIK hareketinin

bu konudaki siyasi tezlerinin etkisinden kurtulamamış, faşizm tahlillerinden AYDINLIK hareketiyle aynı temeli kullanan çeşitli siyasi hareketleri ve çeşitli siyasi 'grupları' da eleştirilerimizin kapsamı içerisine alacağız.

(...)

AYDINLIK DERGİSİNİN FAŞİZM TAHLİLİ:

AYDINLIK dergisi 64. sayısında YOLDAŞ dergisinin eleştirisini yaparken şunları söylemektedir:

> «Faşizm, bazı emperyalist devletlerinin tekelci burjuvazilerinin, dışta diğer emperyalistleri alt etmeye yönelen saldırganlığının, içte ise halka karşı saldırganlığının bir ürünüdür.» (Aydınlık, sayı: 64, sf. 33)
>
> «Bu ülkelerde (geri ülkelerde) faşizm, dünya emperyalist sistemindeki en gerici, en saldırgan güçlere, yani faşist devletlere bağımlı olarak ortaya çıkar.»
>
> «... yükselen emperyalistler dünyanın yeniden paylaşılmasını istemekte, bu yüzden dünyanın en emperyalist, en saldırgan, en gerici güçlerini oluşturmaktadırlar.»
>
> «İlk faşist devletler olan Alman, İtalyan ve Japon emperyalistleri, dünya emperyalist sistemi içindeki en saldırgan ve en gerici kampı temsil ediyordu.» (Aydınlık, sayı: 64, sf. 34)

Bu söylenenlerden kalkarak meseleyi toparlarsak madde madde şu sonuçlara varabiliriz:

- Kapitalist, empeyalist ülkeler açısından faşizm «emperyalizmin en gerici, en saldırgan kanadında (yükselen emperyalizm)» ortaya çıkan bir siyasi olgudur.
- Bu ülkelerde faşizm, bir devlet biçimi olarak ancak emperyalistler arası çelişkilerin derinleştiği, emperyalistler arası barışın bozulduğu şartlarda, emperyalistler arası savaşın arefesinde ortaya çıkar. Başka bir deyimle faşizm, emperyalistler arası çatışmanın bir ürünüdür.
- «En gerici, en saldırgan» emperyalist kamp dışın-

da kalan emperyalist ülkelerde («gerileyen emperyalistler») faşizm bir devlet biçimi olarak ortaya çıkamaz.

AYDINLIK hareketi sadece günümüzde değil, geçmişte de aynı siyasi-teorik tezleri savunmaktadır. Üstelik geçmişteki tahlilleri bugün meseleye bir bütün olarak nasıl baktıkları konusunda bizi bir hayli aydınlatmaktadır.

Bu konuyla ilgili olarak, PDA dergisinin Ocak 1971'de çıkan sayısında şunları okuyoruz:

> «Faşizm, hakim sınıfların çeşitli kesimleri arasındaki barışın da yok edilmesi, tekelci büyük burjuvazinin diğer sömürücü sınıf ve zümrelerle kendi arasındaki menfaat çatışmalarını zor yoluyla çözümlemeye çalışması demektir.» (PDA, Ocak 1971, sf. 177)
>
> «İşte böyle bir durumda hakim sınıfların en gerici, en emperyalist (Not: bu tahliller Türkiye için yapılmaktadır.) en şoven kesimleri faşist bir diktatörlük uygulama yönüne giderler. Parlamenter düzeni, yani hakim sınıflar arasındaki barışı bozarlar. Tekelci burjuvazinin faşist diktatörlüğü, yalnız halka karşı değil, aynı zamanda parlamenter düzene bel bağlayan, çıkarlarının parlamenter bir çerçeve içinde en iyi temsil edilebilceğine inanan kesimlere de karşıdır.» (Age, sf. 178)

Bu alıntılar, AYDINLIK dergisinin 64. sayıdındaki görülen eksik yanları da kapamakta, bu konudaki siyasi-teorik tahlillerin bir bütün olarak kavranılmasını sağlamaktadır.

Buna göre;

- Emperyalistler arası ilişkiler açısından ele alırsak, faşizm emperyalistler arası çatışmanın bir ürünü, hakim sınıflar arasındaki ilişkiler açısından konuşursak, faşizm, hakim sınıflar arasındaki barışın bozulmasının bir ürünüdür.

- Dünya çapında ele aldığımızda faşizm, «yükselen emperyalizme» özgü bir siyasi olgudur: Bir ülkenin «milli sınırları açısından ele aldığımızda ise, tekelci burjuvazinin bütün kesimlerinin değil, sadece bir kesiminin

bir siyasi sistemidir. Tekelci burjuvazinin faşist diktatörlüğü diğer kesimlerine de karşıdır. Sadece «gerileyen emperyalist devletler» değil, aynı zamanda tekelci burjuvazinin bir kesimi de faşist değildir .

«Geri» ülkelerdeki faşizm olgusunu şimdilik dışta bırakırsak AYDINLIK hareketi faşizm konusunda genel olarak bunları söylemektedir.

FAŞİZM, EMPERYALISTLER ARASI VEYA EGEMEN SINIFLAR ARASI ÇELİŞKİNİN DEĞİL DEVRİMLE KARŞI - DEVRİM ARASINDAKİ MÜCADELENİN BİR ÜRÜNÜDÜR.

Dimitrov, faşizmi, «kapitalist burjuvazinin sınıf egemenliğinin bir sistemi ve onun emperyalizm ve sosyal devrimler çağındaki diktatörlüğü» olarak tanımlarken, sadece ikinci emperyalist savaş öncesinde ortaya çıkan geçici bir siyasi olguyu değil, aynı zamanda emperyalizmin bütün dönemleri için geçerli olan tekelci burjuvazinin bir siyasi iktidar biçimine dikkati çekiyordu, ve bunu yaparken de Leninist emperyalizm teorisinden hareket ediyordu.

Gerçekten de «kapitalist serbest rekabetin yerine kapitalist tekellerin geçmesi»yle, kapitalizmin emperyalizm aşamasına ulaşmasıyla birlikte, bu ikinci dönem eski dönemden farklı olarak ekonomik, sosyal ve siyasi platformda bir takım yeni özellikler kazanmıştır. Emperyalist dönemede, bir yandan devrevi krizler daha tahrip edici bir karaktere bürünmüş ve kapitalizmin genel bunalım dönemi başlamıştır; bir yandan da kapitalizmin mevcut çelişkilerine yenileri eklenmiş ve bütün çelişkiler daha şiddetlenmiştir. Emperyalizm çağında, proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişki en üst noktaya çıkarken, buna bir de tekel-dışı burjuvazi ile tekelci burjuvazi arasındaki çelişki

eklenmiştir. Ayrıca emperyalizmin genel bir dünya sistemi haline gelmesinin bir sonucu olarak, mali sermaye grupları ve emperyalist devletler arasında dünyayı toprak bakımından yeniden paylaşma mücadelesi ortaya çıkmış ve daha da önemli olarak, ezilen dünya halklarının ve milletlerinin emperyalizme karşı mücadele çağı başlamıştır.

Emperyalizmin, aynı zamanda sosyal devrimler çağı olmasını sağlayan özellikler bunlardır zaten.

İşte AYDINLIK dergisinin faşizm tahlilinde düştüğü oportünist yanılgı buradan, Leninist emperyalizm teorisini çarpıtmasından «emperyalizmin güttüğü politikayı ekonomisinden ayırmasından» kaynaklanmaktadır.

AYDINLIK dergisi, emperyalizm dönemindeki çelişkiler meselesini Leninist bir tarzda değil, oportünist bir tarz da ele almakta ve emperyalizm çağının aynı zamanda sosyal ve ulusal devrimler çağı olması olgusunu çarpıtmaktadır.

AYDINLIK hareketi, sınıf işbirliği güden oportünist siyasetine teorik bir temel yaratmak için emperyalist dönemde ulusal ve uluslar arası platformdaki çelişkileri sadece bir yönüyle ele almakta, ezilen halklar ve milletlerle emperyalistler arasındaki çelişkiyi, ve proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişkiyi göz ardı ederek, uluslararası planda emperyalistler arası çelişkiyi, ulusal planda ise egemen sınıflar arasındaki çelişkiyi belirleyici bir çelişki olarak öne çıkarmakta ve bütün siyasi tezlerini bu temel üzerine oturtmaktadır.

Bu son söylediğimiz nokta, AYDINLIK dergisinin faşizm tahlili açısından çok daha fazla geçerlidir.

Faşizmi «bazı emperyalist devletlerin, tekelci burjuvazilerinin, dışta diğer emperyalistleri alt etmeye yönelen saldırganlığının bir ürünü» ve içte de «hakim sınıflar arasındaki barışın da yok edilmesi»nin bir sonucu olarak tahlil etmesi, AYDINLIK oportünizminin hangi teorik bakış

açısına sahip olduğunun bir göstergesidir.

Faşizmi, emperyalistler arası çelişkinin ve egemen sınıflar arasındaki çelişkinin siyasi bir «ürün»ü olarak ele almak sadece Marksist teoriyi çarpıtmak değil, aynı zamanda siyasi, tarihi ve pratik gerçeklerin de görmezlikten gelinmesidir.

AYDINLIK hareketi bu konuda bugün bir hayli ustalaşmıştır.

AYDINLIK dergisinin teorik siyasi tahlillerine inanmak gerekirse, «bazı emperyalist devletlerin diğer emperyalistleri alt etmeye yönelen saldırısının» başlamasının hemen öncesinde, kapitalist emperyalist ülkelerde siyasi bir sistem olarak faşizme, mali sermayenin bir yönetim biçimi olarak da faşist diktatörlüğe rastlamamız gerekir.

«Bazı emperyalist devletlerin diğer emperyalistleri alt etmeye yönelen» ilk saldırısı birinci emperyalist savaşla birlikte ortaya çıktığına göre, birinci emperyalist savaş öncesinde Almanya, İtalya, vb. kapitlist emperyalist ülkelerde mali sermaye iktidarının faşist diktatörlük biçimini aldığını tesbit etmemiz gerekir.

Tarihi gerçekler tam da bu noktada AYDINLIK dergisini yalanlamaktadır.

Faşizm, kapitalizmin ikinci aşamasına, emperyalizm çağına tekabül eden bir siyasi olgu olmasına rağmen, siyasi bir sistem olarak emperyalizmle birlikte ortaya çıkmadı. Tekellerin egemenliği, hayatın her alanında 20. yüzyılın başlarında tamamlanırken, faşist diktatörlükler, faşist rejimler, ilk olarak, AYDINLIK dergisinin öne sürdüğü gibi, birinci emperyalist savaş öncesinde değil, tam tersine, birinci emperyalist savaş sonrasında, emperyalizmin genel bunalımının birinci aşamasından ve 1917 Ekim sosyalist devriminin zaferinden sonra belirdi. Diğer bir ifadeyle, kapitalist tekelin temel bir özelliği olan egemenlik ve gericilik eğilimin yoğunlaşarak hayata yansıma-

sı faşizmin siyasi bir sistem, faşist diktatörlüğün mali sermayenin bir egemenlik biçimi haline gelmesi, ancak, birinci emperyalist savaş sonrası döneme, dünyada ilk proletarya iktidarının kurulduğu döneme tekabül eder.

Zaten Dimitrov faşizmi «emperyalizm ve sosyal devrimler çağı»nın bir olgusu olarak tahlil ederken, tamamen böyle bir dönemi vurgulamaya çalışıyordu.

Çünkü dünyada «sosyal devrimler çağı» tarihi olarak emperyalizm ile birlikte, mali sermayenin ekonomik ve siyasi iktidarının kurulması ile birlikte başlamasına rağmen, burjuvazinin iktidarını yıkan ilk sosyal devrim birinci emperyalist savaş sonrasında gerçekleşmiştl. 1917 Ekim Sosyalist Devrimiyle emperyalist cephe, en zayıf olduğu noktadan, Çarlık Rusyasında yarılmıştır.

Ekim Sosyalist Devrimi kapitlizmin genel buhranının derinleşmesinin bir sonucudur.

> «En büyük kapitalist devletlerin dünyayı yeniden paylaşmak için sürdürdükleri emperyalist mücadele, birinci emperyalist dünya savaşına (1914-1918) yol açtı. Bu savaş bütün dünya kapitalist sistemini sarstı ve böylece kapitalizmin genel buhran dönemini başlattı.» (Komünist Enternasyonal Proğramı, sf. 2)

Birinci emperyalist savaşla birlikte kapitalizmin genel buhranının derinleşmesi, emperyalizmin fiilen ekonomik ve siyasi olarak çöküntüye girmesini beraberinde getirmiştir.

Kapitalizmin genel buhranının derinleşmesi, ekonomik olarak, tekelleşme sürecinin hızlanması, anti-tekel sermaye kesimlerinin iflasa sürüklenmesi, paranın değer kaybetmesi, kitlelerin alım gücünün ve işçi ücretlerinin düşmesi,. fiyatların alabildiğine artması vb. demektir.

Böyle bir durumda burjuvazi, buhranın bütün yükünü emekçi halkın omuzlarına yükleyerek buhrandan bir çıkış yolu bulabilir, kapitalizmin devamını ve istikrarını sağlayabilir.

Kapitalizmin genel buhranının derinleşmesi, siyasi ve sosyal platformda, mali sermayenin çeşitli kesimleri arasındaki ve çeşitli emperyalist devletler arasındaki çatışmanın artmasıyla ,sömürülen geniş halk kitlelerinin ve ezilen halkların ve milliyetlerin zulme ve sömürüye karşı mücadelesinin keskinleşmesiyle, devrim dalgasının yükselmesiyle sonuçlanır.

Başka bir deyimle kapitalizmin ekonomik buhranının derinleşmesi ve bunun giderek siyasi buhrana dönüşmesi sınıf mücadelesinin keskinleşmesiyle, devrimci güçlerle karşı-devrimci güçler arasındaki çatışmanın yeni ve ileri bir boyut kazanmasıyla, devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmanın en üst bir noktaya varmasıyla eş anlamlıdır.

Devrimci buhran dönemi dediğimiz bu döneme, emperyalist burjuvazinin buhranın bütün yükünü emekçi halkın omuzlarına yükleyerek, yükselen sınıf mücadelesini bastırarak kapitalizmin devamını ve istikrarı sağlamaya çalıştığı, başta proletarya olmak üzere geniş halk yığınlarının burjuvazinin ekonomik ve siyasi iktidarını devirerek kendi sınıf egemenliklerini kurmaya çalıştıkları bir dönemdir.

Özellikle birinci emperyalist savaş «savaşan ülkelerin bütün milli ekonomilerini kendilerine tabi kılmış, devlet kapitalizminin baskısını yaratmış, üretici olmayan harcamaların baş döndürücü yüksekliklere çıkmasına yol açmış, akıl almaz ölçülerdeki üretim araçları ve canlı işgücünü yok etmiş, geniş halk tabakalarını felakete ve sanayi işçilerinin, köylülerin ve sömürge halklarının sırtına ölçüsüz yükler bindirmiştir. Savaş açık devrimci kitle eylemine ve iç savaşa dönüşen sınıf mücadelesini keskinleştirmiştir.» (Komünist Ent. Programı, sf. 28-29)

«Dünya kapitalizminin geçirdiği şiddetli sarsıntı, sınıf mücadelesinin keskinleşmesi ve Ekim Proletarya Devriminin dolaysız etkisi, hem Avrupa'da hem de sömürge

ve yarı-sömürge ülkelerde bir dizi devrime ve devrimci eyleme yol açmıştır. 1918 Ocağında Finlandiya'da işçi devrimi; 1918 Ağustosunda Japonya'da «Pirinç Ayaklanmaları»;; 1918 Kasımında Avusturya ve Almanya'da yarı- feodal krallıkları yıkan Devrimler;; 1919 Martında Macaristan'da proletarya devrimi ve Kore'de ayaklanma;; 1919 Nisanında Bavyera'da Sovyet hükümeti; 1920 Ocağında, Türkiye'de burjuva milli devrim; 1920 Eylülünde, İtalya'da fabrikaların işçiler tarafından işgal edilmesi 1921 Martında Almanya'da proletarya öncüsünün ayaklanması; 1923 Eylülünde Bulgaristan'da ayaklanma; 1923 sonbaharında Almanya'da devrimci buhran;; 1924 Aralığında Estonya'da ayaklanma; 1925 Nisanında Fas'da isyan; 1925 Ağustosunda Suriye'de isyan; 1926 Mayısında İngiltere'de genel grev; 1927 Temmuzunda Viyana'da işçi ayaklanması. Bütün bunlar, Endonezya'daki isyan, Hindistan'daki derin karışıklık, bütün Asya'yı sarsan Çin devrimi gibi olaylarla birlikte uluslararası devrim zincirinin halkaları, kapitalizmin derin genel buhranının parçalarıdır. Bu uluslararası devrimci süreç hem proletarya diktatörlüğünün, hem de milyonlarca köylünün toprak devrimine kopmaz bağlarla bağlı olan emperyalizme karşı milli kurtuluş savaşları ve sömürge ayaklanmalarının mücadelesini kucaklamaktadır. Böylece devrim seli çok büyük halk kitlelerini sarmıştır. Dünya tarihi yeni bir gelişme aşamasına, yani kapitalist sistemin uzun süreli genel buhranı aşamasına girmiştir.» (Age, sf. 29-30)

«Devrimci selin çok büyük halk kitlelerini sarması» proletaryanın, ezilen halkların ve milliyetlerin «kapitalizmin kalesine» doğrudan doğruya saldırıya geçmesi ve emperyalist burjuvazinin yükselen devrim dalgasını bastırarak buhranın bütün yükünü emekçi halkın omuzlarına yüklemeye ve bu sayede de kapitalizmin devamını ve istikrarını sağlamaya çalışması -kapitalizmin genel buhranının derinleşmesinin siyasi ve sosyal arenada ortaya çıkardığı sonuç işte budur.

Devrim ve karşı-devrim arasındaki bu çatışma, şüphesiz ki, birinin zaferiyle, ya devrimin ya da karşı-devrimin zaferiyle sonuçlanacaktır.

Proletarya ve ezilen halk yığınları örgütlü ise ve doğru bir siyasi önderliğe sahipse, bu çatışma devrimci güçlerin zaferiyle, proletarya diktatörlüğünün veya demokratik halk diktatörlüğünün kurulmasıyla sonuçlanacaktır.

Tersine proletarya ve geniş emekçi yığınları zayıfsa, doğru bir siyasi önderlik altında değilse, kuşkusuz, emperyalist burjuvazi yükselen devrim dalgasını bastıracak, ulusal kurtuluş mücadelelerini kana bulayacak kapitalizmin devamını ve istikrarını hiç değilse geçici bir süre için sağlamış olacaktır.

Devrim ve karşı-devrim arasındaki çatışmanın karşı-devrim lehine sonuçlandığı durumlarda, hiç şüphesiz burjuvazi, hem yükselen devrim dalgasını bastırırken, hem buhranın bütün yükünü emekçi halkın omuzlarına yüklerken, hem de yeni şartlar altında egemenliğini sürdürürken «parlamentarizmi ve burjuva demokrasisinin eski metodlarını» kullanmayacaktır, ekonomik ve siyasi iktidarını yeni bir biçim altında sürdürecektir.

Yeni siyasi sistemin adı faşizmdir, burjuvazi iktidarını bu şartlarda faşist diktatörlük altında sürdürür.

Faşimin emperyalizm çağında burjuvazinin son egemenlik biçimi olmasının anlamı da budur zaten.

Bu bakımdan faşizm, AYDINLIK oportünizminin iddia ettiği gibi, emperyalistler arası veya egemen sınıflar arası çelişkinin bir ürünü değil, devrim ile karşı-devrim arasında ki mücadelenin bir ürünüdür, karşı-devrim lehine sonuçlanmasıyla ortaya çıkan siyasi bir yönetim biçimidir.

Birinci emperyalist savaş sonrasında, Almanya, İtalya, Polonya, İspanya, Çin vb. ülkelerde faşizm bu seyri izleyerek, ve var olan yerlerde burjuva demokrasisini yok ederek iktidara geldi.

Stalin, 1930 da SBKP (B) Merkez Komitesine sunduğu raporda, birinci emperyalist savaştan sonra «kapi-

talizmin çelişkilerinin» nasıl ve hangi alanlarda derinleştiğini izah ettikten sonra şu sonuca varmaktadır:

«Ekonomik bunalımın ortaya çıkardığı çelişkilerin en son sınırına vardığı kapitalist dünyanın durumu budur.

«Bütün bu olgular bize neyi açıklamaktadır?

«Kapitalizmin dayanma gücünün artık tükendiğini.

«Devrimci hareketin giderek güçlendiğini.

«Dünyaya egemen olan ekonomik bunalımın bir çok ülkede siyasal bunalıma dönüşmek üzere olduğunu.

«Bu da burjuvazinin iç politikada faşist yöntemlere baş vurarak ve sosyal demokrasi de dahil olmak üzere tüm gerici güçleri seferber ederek bir çıkış yolu arayacağı;

«İkinci olarak burjuvazinin içinde bulunduğu güç durumdan kurtulmak için SSCB'ne karşı emperyalist bir mücadele savaşı açmayı düşüneceği;

Son olarak da kapitalizmin sömürüsünü ve savaş tehlikesini önlemek için çaba gösteren proletaryanın kurtuluş yolunu devrimde arayacağı anlamına gelmektedir.» (Stalin, 1929 Kapitalizmin Büyük Bunalımı ve Sovyet Ekonomisi, Çağrı Yay., sf. 21-22)

Dünyada «devrimci hareketin giderek güçlenmesi» karşısında emperyalist burjuvazinin bulduğu siyasi «çıkış yolu»nu Komünist Enternasyonal de şu şekilde ele almaktadır:

«Burjuvaziye, işçi sınıfını ezmek ve onun proleter uyanıklığını köreltmekle yardım eden sosyal demokrasinin yanısıra, faşizm de bulunmaktadır.

«Emperyalizm çağında sınıf mücadelesinin keskinleşmesi, sınıf mücadelesi etkenlerinin -özellikle emperyalist dünya savaşından sonra- yaygınlaşması parlamenterizmin iflasına yol açmıştır. Bunun sonucunda 'yeni' yönetim yöntemleri ve biçimleri (örneğin, 'iç kabineler' sistemi, oligarşik grupların perde arkasındaki faaliyetleri, 'temsili meclisler'in yozlaşması, ve bunların görevlerinin çarpıtılması, 'demokratik özgürlükler'in kısıtlanması ve ortadan kaldırılması vb.) ortaya çıkmıştır. Belli tarihi koşullarda, burjuva emperyalist gericiliğin bu saldırı süreci faşizm biçimi alır. Bu şartlar şunlardır: Kapitalist

ilişkilerdeki istikrarsızlık; toplumsal bakımdan sınıfından kopmuş çok sayıda unsurun varlığı, şehirlerdeki geniş küçük burjuva ve aydın tabakalarının yoksullaşması, köy küçük burjuvazisinin hoşnutsuzluğu, son olarak da, proletaryanın kitle eyleminin ortaya çıkardığı sürekli tehdit. Burjuvazi iktidarını daha dayanıklı, sağlam ve istikrarlı kılmak için, giderek parlamentarist sistemi terketmekte, parti ilişkilerinden ve bileşimlerinden bağımsız olan faşist yönetim yöntemlerini yeğ tutmaktadır.»
(K. Ent. Prog. sf. 33-34, AYDINLIK Yay.)

Ve Dimitrov, Komünist Enternasyonal'in 7. Dünya Kongresine sunduğu raporda, burjuvazinin neden faşizme ihtiyaç duyduğunu, bir siyasi sistem olarak faşizmin hangi toplumsal güçler arasındaki mücadelenin bir ürünü olduğunu en açık bir şekilde ortaya koymaktadır:

«Çok derin bir iktisadi buhranın patlaması, kapitalizmin genel buhranının daha da şiddetlenmesi ve emekçi kitlelerin devrimcileşmesi üzerine, faşizm geniş bir saldırıya geçti. İktidardaki burjuvazi, emekçilere karşı en azgın soygun tedbirlerini yürürlüğe koymak, emperyalist bir yağma savaşına hazırlanmak, Sovyetler Birliği'ne saldırmak, Çin'i köleleştirmek ve paylaşmak ve bütün bunlar sayesinde devrimi önlemek için «kurtuluşunu gittikçe faşizmde aramaktadır.»

«Emperyalist çevreler buhranın bütün yükünü emekçilerin omuzlarına yüklemeye çalışmaktadırlar. **İşte bu yüzden faşizme ihtiyaçları vardır.**

«Onlar, pazarlar meselesini zayıf halkları köleleştirerek, sömürgeler üzerindeki baskıyı arttırarak ve dünyayı savaş yoluyla yeniden paylaşarak halletmeye çalışmaktadırlar. **İşte bu yüzden faşizme ihtiyaçları vardır.**

«Onlar, işçilerin ve köylülerin devrimci hareketini bastırarak ve dünya proletaryasının kalesi Sovyetler Birliği'ne karşı askeri bir saldırıya girişerek devrim güçlerinin gelişmesini önlemeye çalışmaktadırlar. **İşte bu yüzden faşizme ihtiyaçları vardır.**

«Bu emperyalist çevreler, bir dizi ülkede ve özellikle Almanya'da kitlelerin devrime kesin yönelmesinden önce, proletaryayı yenilgiye uğratmayı ve faşist diktatörlü-

ğü kurmayı başardılar.» (Dimitrov, Savaşa ve Faşizme Karşı Birleşik Cephe, Aydınlık, Yay., sf. 62-63)

Teorik siyasi ve tarihi gerçekler AYDINLIK oportünizmini yalanlamaktadır. Birinci emperyalist savaş sonrasındaki tarihi gerçeklerinde gösterdiği gibi faşizm, AYDINLIK oportünistlerinin iddia ettiği gibi «bazı emperyalist devletlerin, dışta diğer emperyalistleri alt etmeye yönelen saldırganlığının bir ürünü» değil, tersine devrim ve karşıdevrim arasındaki çatışmanın bir ürünüdür. Emperyalist burjuvazi kitlelerin gelişen siyasi mücadelesini bastırabilmek, yükselen devrim dalgasını durdurabilmek, buhranın bütün yükünü emekçi halk kitlelerinin omuzlarına yükleyebilmek, kapitalizmin devamını ve istikrarını sağlayabilmek için faşizme baş vurmaktadır. Faşizm sömürü ve zulme karşı ayağa kalkmış, burjuvazinin ekonomik ve siyasi iktidarını devirerek yeni bir ekonomik siyasi düzen kurmaya yönelmiş geniş emekçi yığınlarına karşı «saldırganlığın bir ürünü»dür.

AYDINLIK oportünizmi faşizmi emperyalistler arası çelişkinin bir ürünü olarak ele almakla, sadece faşizm konusunda anti-marksist bir tahlil yapmakla kalmamakta, aynı zamanda da emperyalistler arası çelişkinin varlığını ve tekelci gruplar arasındaki çatışmanın keskinleşmesini emperyalizmin çöküşünden ve emperyalizm çağının proleter devrimleri çağı olması olgusundan soyutlamaktadır. Devrim meselesinden soyutlayarak, emperyalistler arası çelişkiyi izah edemeyiz. Emperyalistler arası çelişkinin keskinleşmesinin temel nedeni, gene, üretimin sosyal karakteri ile üretim araçlarının özel mülkiyeti arasındaki çelişkinin varlığı ve bunun derinleşmesidir. Emperyalistler arası çelişkinin keskinleşmesi, kapitalist ekonominin aşırı üretim içerisine yuvarlanması ve bu bunalımdan kurtulmak için yeni pazarlar bulma zorunluluğundan kaynaklanmaktadır. Ama bunun yanı sıra, kapitalizmin aşırı üretim bu-

nalımı, milyonlarca emekçinin var olan sefaletini daha da artırır ve onları kendilerini ezenlere karşı mücadeleye iter; yani devrimin şartlarını olgunlaştırır.

AYDINLIK oportünizmi, emperyalistler arası çelişkiyi, kapitalizmin derinleşen krizi içerisinde ele alarak, devrimin olgunlaşan şartları ile birleştirmemektedir.

Ayrıca faşizmin dış siyaseti, AYDINLIK oportünistlerinin iddia ettikleri gibi diğer emperyalist burjuvazi üzerinde bir saldırganlık değil, ezilen dünya halkları ve ulusları üzerinde bir saldırganlıktır. Bu tahliller, doğal olarak, faşizmin mağdurları arasında emperyalist tekellerin, tekel gruplarının da **gözlenilmesini** amaçlamaktadır.

Emperyalizmin saldırgan tabiatının göz ardı edilmesi, emperyalizmin şirin gösterilmeye çalışılması -AYDINLIK ve HALKIN SESİ dergilerinde ifadesini bulan sağreformist, oportünist siyasi çizginin kaçınılmaz sonucu işte budur.

AYDINLIK oportünizmi, faşizmi emperyalistler arası mücadelenin, emperyalistler arası çelişkinin keskinleşmesinin bir ürünü olarak ele almakla, siyasi olarak faşizmi, gelip-geçici bir olay gibi, ancak emperyalistler arası savaş döneminde ortaya çıkan ve bölgesel bir siyasi olgu gibi göstermeye çalışmaktadır.

AYDINLIK oportünizmi, Marksizm-Leninizmin en temel ilkelerini bir çırpıda ortadan kaldırmanın da ötesinde, böyle bir tesbitle, proletaryanın ve ezilen halkların ve milliyetlerin anti-faşist ve anti- emperyalist mücadelesinin yolunu karartmaya çalışmaktadır. Bugün faşizmi geçici ve bölgesel bir olay olarak ele almak -veya bu sonuca çıkan tahliller yapmak- faşizm «tehlikesinin» emperyalistler arası çatışma döneminde ortaya çıktığını söylemek, sadece, proletaryanın ve ezilen halkların faşizme karşı siyasi uyanıklığını köreltmeye, emperyalizmin ve egemen sınıfların terörünü gizlemeye hizmet eder.

AYDINLIK oportünistleri, bugün, «savaşa karşı hazırlık ve milli bağımsızlık» merkezi görev tesbitiyle, ve faşizm tahlilinden kalkarak vardıkları siyasi sonuçlarla bu görevi, hem siyasi çizgisiyle hem de sınıf mücadelesinin canlı pratiği içinde en tam ve en eksiksiz bir şekilde yerine getirmektedirler.

FAŞİZM SADECE «YÜKSELEN» EMPERYALİZME ÖZGÜ BİR SİYASİ OLGU DEĞİLDİR

Faşizmi «bazı emperyalist devletlerin dışta diğer emperyalistleri alt etmeye yönelen saldırganlığının bir ürünü» olarak tanımlayan bir siyasetin varacağı doğal sonuç, faşizmi bütün emperyalist devletlere özgü genel bir siyasi olgu olarak değil de, «bazı emperyalist devletlere» özgü, o tarihi dönemde dünyanın yeniden paylaşılmasını talep eden «saldırgan» olan emperyalist devletlere özgü bir siyasi olgu olarak ele almasıdır.

Nitekim AYDINLIK dergisi de bu sonuca varmakta ve siyasi bir sistem olarak faşizmi sadece «en emperyalist, en saldırgan ve en gerici» güçlere «yükselen» emperyalist devletlere- bağlamaktadır.

> «Bu ülkelerde (geri ülkelerde) faşizm, **dünya emperyalist sistemindeki en gerici, en saldırgan güçlere, yani faşist devletlere** bağımlı olarak ortaya çıkar.» (abç)
>
> «... eğer emperyalist sistem yaşıyorsa, onun içinde **en gerici, en saldırgan emperyalistler** olacaktır. Bu, emperyalistler arasındaki dengesiz gelişmenin bir sonucudur. Emperyalistler eşit bir şekilde gelişmediği için **biri gerilerken diğeri yükselmektedir.** Bu yükselen emperyalistler, dünyanın yeniden paylaşılmasını istemekte, bu yüzden dünyanın en emperyalist, en saldırgan, en gerici güçlerini oluşturmaktadırlar.
>
> «... eğer emperyalizm yıkılırsa, emperyalist sistem içinde en saldırgan, **emperyalistlerin oluşturduğu faşist bir kamp da kalmayacaktır.** (abç)

«İlk faşist devletler olan Alman, İtalyan ve Japon emperyalistleri, dünya emperyalist sistemi içindeki en saldırgan ve en gerici kampı temsil ediyordu.» (abç) (AYDINLIK, sf. 64, sf. 34)

Bu tesbitler, AYDINLIK dergisi tarafından temsil edilen siyasi hareketin genel siyasi çizgisi ile uygunluk arzetmektedir.

AYDINLIK oportünizminin faşizmi, emperyalist kamp içinde «en gerici, en saldırgan» emperyalizme bağlı olarak ortaya çıkan bir siyasi olgu olarak ele alması, sadece AYDINLIK hareketinin genel siyasi çizgisi ile değil, fakat aynı zamanda AYDINLIK dergisinin faşizmi «bazı emperyalist devletlerin dışta diğer emperyalist devletleri alt etmeye yönelen saldırganlığının bir ürünü» olarak tanımlamasıyla da uygunluk arzetmektedir.

Çünkü «dışta diğer emperyalistleri alt etmek» için. ancak dünyayı toprak bakımından yeniden paylaşma talebinde bulunan, yani «en gerici, en saldırgan» olan emperyalistler, «yükselen» emperyalistler «saldırı»ya geçebilir. Bu bakımdan da «yükselen» emperyalistler, «dışta diğer emperyalistleri altetmek» için, içte ise «halka karşı saldırıya» geçmek için faşizme baş vururlar. İşte «yükselen» emperyalistlerin bu yüzden faşizme ihtiyaçları vardır!

AYDINLIK yazarları, burjuva mantıklarıyla meseleye böyle yaklaşmaktadırlar.

Halbuki faşizm -yazımızın başından beri vurgulamaya çalıştığımız gibi- sadece «yükselen» evperyalizme özgü bir olay değil, genel olarak emperyalizme özgü bir olay, emperyalizm ve proleter devrimleri çağında ortaya çıkan siyasi bir egemenlik biçimidir.

Emperyalizm çağı, aynı zamanda sosyal devrimlerin ve ulusal kurutluş savaşlarının başarıya ulaşabileceği objektif şartları yaratmıştır. Başta proletarya olmak üzere

geniş emekçi yığınlarının ve ezilen halkların ve ulusların emperyalizme ve her türden gericiliğe karşı ayağa kalktığı, «kapitalizmin kalbine doğrudan doğruya hücuma geçtiği şartlarda, emperyalist burjuvazi yarı-sömürge ülkelerde onunla bütünleşen büyük burjuvazi ve feodal toprak ağaları, ekonomik ve siyasi iktidarlarını koruyabilmek ve sürdürebilmek için «son» bir saldırıya geçeceklerdir. Siyasi egemenliklerini yeni bir biçim altında sürdürmeye çalışacaklardır. Devrim ve karşı-devrim arasındaki boğazlaşmanın hayatın her alanına yansıdığı fakat devrimin yenilgiye uğradığı şartlarda, burjuvazi artık ekonomik ve siyasi iktidarını eski yönetim biçimleriyle değil, yeni bir yönetim biçimiyle, faşizmle sürdürmektedir. Bu yolla sömürücü egemen sınıflar, hem yığınların kabaran siyasi mücadelesini bastırabilmekte, hem kapitalizmin -geçici de olsa- devamını ve istikrarını sağlayabilmekte, ve hem de ekonomik buhranın yükünü geniş emekçi yığınlarının omuzlarına yükleyebilmektedir.

Emperyalizm çağında, ekonomik krizin olgunlaşması ve bunun giderek siyasi krize dönüşmesi, buna paralel olarak da devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmanın şiddetlenmesi, tarihi olarak, sadece «yükselen» emperyalist ülkeler açısından değil, fakat aynı zamanda bütün emperyalist ülkeler açısından, bütün sömürge, yarı-sömürge ülkeler açısından da geçerlidir.

Bu bakımdan da, emperyalizm çağında siyasi bir egemenlik biçimi olan faşizm, tarihi olarak, sadece «yükselen» emperyalist burjuvazinin değil, genel olarak emperyalist burjuvazinin bütün kesimlerinin, bütün tekelci grupların ve sömürge, yarı-sömürge ülkelerde büyük burjuvazi ve toprak ağalarının son egemenlik sistemidir. Ve devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmanın karşı-devrim lehine sonuçlandığı ülkelerde iş başına gelir.

İşte, AYDINLIK oportünistleri, Kautsky'nin emperya-

lizm tahlillerini temel aldıklarından, meseleye devrimle karşı-devrim arasındaki çatışma açısından, sınıf mücadelesi açısından bakmadıklarından dolayı faşizmi «bazı emperyalist devletlerin dışta diğer emperyalistleri alt etmeye yönelen saldırganlığının bir ürünü» olarak, sadece «yükselen» emperyalizme özgü bir siyasi olgu olarak ele almaktadırlar.

Fakat sadece teorik ve siyasi gerçekler değil, aynı zamanda tarihi gerçekler de AYDINLIK oportünizmini yalanlamakta, onun siyasi tahlillerinin burjuva sınıf özünü açığa çıkarmaktadır.

Stalin SBKP (B)nin 15. Kongresine 28 Mayıs 1930'da sunduğu raporda, birinci emperyalist savaş sonrasında kapitalizmin keskinleşen çelişkilerinden biri olan emperyalistler arası çelişkiyi izah ederken şunları söylemektedir:

«Dünya ekonomik bunalımının en önemli sonucu, kapitalizmin çelişkilerinin ortaya çıkması ve gittikçe keskinleşmesidir.

«a) Kökenleri, dış pazar, hammadde ve sermayenin ülke dışına aktırılması ve yerleştirilmesi sorunlarında bulunan, en büyük emperyalist devletler arasındaki uzlaşmaz çelişki, belirgin bir biçimde keskinleşmiştir.

«Hiç bir kapitalist devlet, bugün eski etki alanları ve sömürgeleriyle yetinemez duruma gelmiştir.

«Güçler ilişkisinin değiştiğini ve pazarların, hammaddelerin ve etki alanlarının yeniden paylaşılmasının zorunlu olduğunu herkes anlamaktadır.

«Bu uzlaşmaz çelişkilerin en önemlisi Birleşik Amerika ile İngiltere arasında varolan uzlaşmaz çelişkidir.

«İşlenmiş ürünlerin dış ülkelere satılması konusunda olduğu gibi, sermaye ihracı konusunda da mücadele özellikle Birleşik Amerika ile İngiltere arasında sürmektedir.» (Stalin, 1929 Kap. Büyük Bun. ve Sovyet Ekonomisi, Çağrı Yay., sf. 15)

«Bu mücadelede terazinin kefesi, açıkça Amerika Birleşik Devletlerinden yana ağır basmaktadır.» (Stalin, Age, sf. 16)

Stalin'in raporundan da anlaşılacağı gibi, 1930'larda ABD gelişen bir emperyalist devletti. Başka bir deyimle ABD emperyalizmi, birinci emperyalist savaş sonrasında emperyalist kamp içerisinde «yükselen» emperyalizmi temsil ediyordu. Buna rağmen bu dönemde sömürge pazarlarına esas hakim güç ise, İngiliz emperyalizmi idi; 1930'larda karşılıklı silahlanma, bu iki emperyalist devlet arasında, İngiltere ile ABD arasında cereyan etmekteydi. Bunun yanı sıra, bu dönemde Alman emperyalizmi tam devreye girmemişti, Hitler faşizmi de henüz iş başında değildi. Dolayısıyla da Alman emperyalizmi henüz «yükselen» bir emperyalist devlet haline gelmemişti. Tam tersine birinci emperyalist savaştan yenilmiş olarak çıkan Alman emperylizmi, savaş yenilgisinin bütün yükünü omuzlarında taşıyordu.

AYDINLIK oportünizminin faşizm tahlilinin doğruluğuna karar verecek olursak, ABD de faşizmin siyasi bir iktidar biçimi olarak iş başına geldiğini söylememiz gerekir. Halbuki bu dönemde faşist diktatörlük, İtalya gibi geri bir emperyalist ülkede kurulmuştur.

Meseleye «yükselen» ve «gerileyen» emperyalist devletler açısından bakacak olursak, birinci emperyalist savaş öncesinde -kapitalizmin emperyalizm aşamasına geçmesiyle birlikte- tekelci kapitalist ekonominin hakim olduğu ilk ülkeler arasında ABD ve Almanya'yı sayabiliriz. AYDINLIK dergisinin diliyle konuşacak olursak bu dönemde ABD ve Almanya «yükselen» iki emperyalist devletti. ABD ve Almanya'nın gelişmesi ve dünya pazarlarında boy göstermesi, dünya pazarları üzerinde imparatorluk kuran İngiliz emperyalizminin egemenliğini sarsmaktaydı. Engels bu dönemle ilgili tahlillerinde, İngiliz ekonomisinin dünya pazarlarına yayılarak üretim fazlasını eritmesinin, istikrara kavuşmasının geçici olduğunu belirtiyor ve bunun iki sebebine işaret ediyordu: Birincisi, dünya pazarlarına ya-

yıldıkça daha fazla meta üretiminde bulunan İngiliz ekonomisinin artık mevcut pazarların kapasitesininde üzerinde üretim yapması; ikincisi de ABD ve Almanya'nın dünya ölçüsünde İngiliz emperyalizminin egemenliğini sarsmasıdır. Gene Engels, artık İngiliz imparatorluğunun eski şaşaalı döneminin sona erdiğini söylüyor, kapitalist ekonominin tekrar krizler içine gireceğini ve devrimin şartlarının olgunlaşacağını belirtiyordu. Kısacası, birinci emperyalist savaş öncesinde ABD ve Almanya «yükselen» iki emperyalist devlet iken İngiltere dünya pazarlarına esas olarak egemen olan bir ülke olmasına rağmen «gerileyen» bir emperyalist devletti.

Görüleceği gibi, birinci emperyalist savaş döneminde emperyalistler arası çelişkinin savaşa dönüşmesine ve «yükselen» ve «gerileyen» emperyalist devletler olgusunun bulunmasına rağmen, bu dönemde ne mali sermayenin son devlet biçimi olan faşizm siyasi bir sistem olarak ortaya çıkmıştı, ne de faşist kamp vardı. Gene aynı şekilde, 1930'larda «yükselen» ve «gerileyen» emperyalist devletler olgusunun olmasına, «yükselen» ve «gerileyen» emperyalist devletler arasındaki çelişkinin varlığı söz konusu olmasına rağmen, «yükselen» emperyalizm olarak adlandırabileceğimiz emperyalist ülkelerde faşizm, siyasi bir yönetim biçimi olarak iş başına gelmemiştir.

Faşizmin bir siyasi sistem olarak ortaya çıkışını, emperyalistler arası ilişkide, «yükselen» ve «gerileyen» emperyalist bloklar arasındaki çatışmada değil, emperyalizmin aynı zamanda sosyal devrimler ve ulusal kurtuluş savaşları çağı olması olgusunda emperyalizmin kapitalizmin son aşaması olmasında aramalıyız. Aksi takdirde, AYDINLIK oportünistlerinin yaptığı gibi, yığınların faşizme ve faşist diktatörlüğe karşı yükselen mücadelesinin önünü karartmaya çalışan, emperyalizmi her türlü pisliğinden

arındırmayı amaçlayan bir siyasi çizginin sadık birer izleyicileri durumuna düşeriz.

(.....)

AYDINLIK oportünistleri olayların sadece dış görünüşüne bakarak, kapitalist emperyalist ülkeler açısından faşizmin ikinci emperyalist savaş öncesinde bir siyasi egemenlik sistemi olarak dünyayı yeniden paylaşma talebinde bulunan ülkelerde işbaşına gelmesine bakarak, (kaldı ki mesele sadece böyle değildir) faşizmi «yükselen» emperyalizme özgü bir siyasi olay olarak, «bazı emperyalist devletlerin dışta diğer emperyalistleri alt etmeye yönelen saldırganlığının bir ürünü »olarak ele almaktadır.

Halbuki ikinci emperyalist savaş öncesi dönemi gerek dünyayı toprak bakımından yeniden paylaşma talebinde bulunan emperyalist ülkeleri, gerekse diğer emperyalist ülkeleri, sınıflar arasındaki ilişki, yükselen devrim dalgası, devrimle karşı-devrim arasındaki çatışma açısından gözden geçirdiğimizde tarihi gerçeklerin AYDINLIK oportünistlerini tamamen yalanladığını, faşizmin sadece «yükselen» emperyalizme özgü bir siyasi olay olmadığını, emperyalistler arası bir çatışmanın ürünü olmadığını; tam tersine emperyalizm ve proletarya devrimleri çağında egemen sınıfların son egemenlik biçimi olduğunu, devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmanın karşı-devrim lehine çözümlenmesinin siyasi bir ürünü olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Dimitrov, Komünist Enternasyonal'in 7. Dünya Kongresine sunduğu raporda şunları söylemektedir:

> «... eğer 1918 de **Almanya'da ve Avusturya'da devrim patlak verdiği zaman** Avusturya ve Almanya proletaryası, Avusturya'da Otto Bauer'in Frederich Adler'in ve Karl Renner'in Almanya'da Ebert'in ve Şaydeman'in sosyal demokrat önderliklerini izleyecekleri yerde, **Rus bolşeviklerilerinin yolunu, Lenin'in yolunu izlemiş olsalardı, bugün ne Avusturya'da, ne Almanya'da, ne İtalya'da, ne Maca-**

ristan'da ne Polonya'da ve ne de Balkanlarda faşizm olmazdı. Avrupa'da burjuvazi değil, aksine uzun zaman işçi sınıfı egemen olurdu.» Dimitrov, Savaşa ve Faşizme Karşı Birleşik Cephe, Aydınlık Yayınları, sf. 72) (abç)

Görüldüğü gibi Dimitrov, faşizmin bir siyasi iktidar biçimi olarak kurulduğu ülkeleri «yükselen» veya «gerileyen» emperyalistler veya yarı-sömürge ülkeler ayrımına tabi tutmadan, faşizmi «devrimin patlak verdiği» dönemde proletaryanın «Rus bolşeviklerinin yolunu, Lenin'in yolunu» izlemiş olmasının bir sonucu olarak «patlak veren devrim»i burjuvazinin bastırmasının bir aracı olarak ele almaktadır.

Bilindigi gibi kapitalist emperyalist ülkeler arasında bu «araç»ı ilk kullanan burjuvazi İtalyan emperyalist burjuvazisidir. İtalya'da emperyalist burjuvazinin faşizm silahına sarılmasının temel nedenini, İtalya'nın «yükselen» bir emperyalist ülke olmasında değil, fakat 1917 Sovyet devriminin hemen arkasından İtalya'da «patlak veren devrim»in yenilgisinde aramalıyız.

Gerçekten de, birinci emperyalist savaş sonrasında kapitalist emperyalist sistemi bir ağ gibi saran kapitalizmin genel buhranından en fazla etkilenen ülkelerden birisi de İtalya'dır. İtalya'da genel buhranın derinleşmesi, doğal olarak, büyük ekonomik krizlere, iflaslara, işsizliğe, yığınların satın alma gücünün düşmesine, ekonomik çöküntüye vb. yol açmıştı. Bu olgu, İtalyan emperyalist burjuvazisini savaştan önce karşılaşmadığı bir tehlikeyle, proletaryanın ve köylülüğün siyasi mücadelesinin yeni ve ileri boyutlar kazanması tehlikesiyle, proletaryanın siyasi iktidara yönelmesi gerçeğiyle karşılaştırmıştır. Özellikle 1919 ile 1921 yılları arasındaki fabrika ve toprak işgalleri, büyük genel grevler vb. proletarya hareketinin burjuvazinin ekonomik ve siyasi iktidarını kökünden silip süpürebileceğinin somut örnekleri olarak belirmiştir. Gene aynı

yıllarda, İtalya'da proletaryanın sınıf mücadelesi sadece eylem platformunda yükselmekle kalmamış aynı zamanda siyasi platformda ve sendikalar cephesinde de yeni ve ileri zaferler kazanmıştır. 1920 seçimlerinde, Sosyalist Partisi 2500 komün idaresini ele geçirmişti. (1914 seçimlerinde Sosyalist Partisinin kazandığı komün idaresi sayısı ise sadece 300 idi.) Aynı şekilde, 1920'lerde, sendikaların Sosyalist Partisine bağlı CGL içinde birleşmesi sağlanmış, ve 10 milyon işçinin bu sendika içerisinde örgütlenmesi sağlanmıştır. En önemli olarak da 1919 genel grevleri ve toprak işgalleri sonunda, fabrikalarda işçi yönetimleri gerçekleştirilmişti.

Kısacası 1919-21 dönemi, İtalyan proletaryasının ve ezilen halk yığınlarının siyasi mücadelesinin ileri boyutlar kazandığı devrimci dalganın yükseldiği, devrimci proletarya hareketinin burjuvazinin ekonomik ve siyasi iktidarını ciddi bir şekilde tehdit ettiği bir dönemdi.

Ekonomik ve siyasi buhranın derinleştiği, devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmanın keskinleştiği 1919-21 İtalya'sında, siyasi iktidar dalındaki olgunlaşmış bir meyva gibiydi ve sosyalistlerin bu meyvayı koparıp alabilmeleri için ellerini uzatmaları yeterliydi.

Fakat İtalya'da siyasi buhran, adları sosyalist olan sosyal demokratların ihaneti, sosyal demokratların kapitalist burjuvaziyle uzlaşması, «proletaryanın Lenin'in yolunu» izlememiş olması sonunda, devrimin değil, karşı-devrimin lehine çözümlendi; burjuvazi yükselen devrim dalgasını bastırmanın, buhranın yüklerini emekçi halk yığınlarının omuzlarına yükleyebilmenin, kapitalizmin devamını ve istikrarını sağlayabilmenin ve ezilen halkların ve milletlerin köleleştirilmesinin bir aracı olarak yeni bir silaha, faşizme sarıldı ve faşist diktatörlük 1922 de burjuvazinin yeni bir iktidar biçimi olarak iş başına geldi.

Faşizmin, devrimle karşı-devrim arasındaki boğazlaşmanın karşı-devrim lehine sonuçlanmasının siyasi bir ürünü olması olgusu, birinci emperyalist savaş sonrası dönemde, sadece İtalya açısından değil, aynı zamanda *Almanya açısından da* geçerlidir.

Birinci Emperyalist savaş sonrasında Almanya, savaştan yenilmiş olarak çıkmış olmasının da bir sonucu olarak, kapitalizmin genel ekonomik ve siyasi buhranından en fazla etkilenen ülkelerden birisidir.

Almanya'da birinci emperyalist savaş sonrasında, ekonomik buhranlar birbirini izlemiş, ekonomik çöküntü hızlanmış, işsizlik artmış ve istikrarlı bir siyasi yapı kurulamamıştı. Ekonomik ve siyasi buhranın derinleşmesi, doğal olarak, sınıflar arası çatışmayı keskinleştirmiş, proletaryanın ve ezilen halk yığınlarının mücadelesi emperyalist burjuvazinin iktidarını tehdit edici bir nitelik kazanmıştı. *1918 Kiel Sosyalist Ayaklanması* ve Spartakist Birliği'nin devrimci eylemiyle Almanya sosyalizmin eşiğine gelmişti. Fakat gerek Kiel Sosyalist Ayaklanması, gerekse Spartakistlerin devrimci eylemi, sosyal demokratların ihaneti sonucunda başarısızlığa uğradı. Sadece devrimi yozlaştırmak emperyalist burjuvazinin iktidarını sağlamlaştırmak için iktidar olan sosyal demokratları «emek ve sermayenin işbirliği», «kurucu meclis toplantısı» sloganları arkasına gizlenerek, İşçi ve Asker Konseyi'ni dağıttılar. Spartakistler, geçici bir süre için Berlin'e hakim olmuşlar, fakat sosyal demokrat Noske'nin önderliğindeki ordu, «Berlin Sovyeti»ne saldırıya girişmiş, «Berlin Komünarları»nın bir çoğunu *ve bu arada hareketin* önderlerinden Liebknecht'i ve Rosa Lüxemburg'u katletmiştir.

Alman empreyalist burjuvazisi ayaklanmayı geçici olarak bastırdıktan sonra, sosyal demokratların da «yardımıyla» kendi iktidarını sağlamlaştırmış ve 1929 krizinin bütün yükünü emekçi halk yığınlarının omuzlarına yükle-

yerek faşizme yönelmiş, ve 1933 de Almanya'da Hitler faşist diktatörlüğü kurulmuştur.

Böylece Almanya'da da siyasi buhranın burjuvazinin lehine çözümlenmesinin bir sonucu olarak, faşizm, emperyalist burjuvazinin yeni bir yönetim biçimi olarak iş burjuvazinin «zafer» kazanmasının bir ürünü olduğunu, burjuvazinin emperyalizm ve proletarya devrimleri çağının başına gelmiştir.

İtalya ve Almanya örneği faşizmin ezilen halk yığınlarıyla ezen emperyalist burjuvazi arasındaki çelişkinin, proletaryanın siyasi mücadelesinin yenilgiye uğramasının, da baş vurduğu son bir yönetim biçimi olduğunu göstermektedir. İtalyan ve Alman emperyalist burjuvazisinin, faşizme baş vurması, onların yükselen emperyalistler olmasından, dünyayı toprak bakımından yeniden paylaşma talebinde bulunmalarından değil, esas olarak bu ülkelerde devrimci durumun olgunlaşmasından, yükselen devrim dalgasının yeni bir siyasi iktidarı, proletarya diktatörlüğünü gerçekleştirebilecek düzeye ulaşmış olmasından, fakat devrimci proletarya hareketinin önemli siyasi ve örgütsel zaafları taşımasından ileri gelmektedir.

AYDINLIK oportünistlerinin iddia ettiği gibi, bir kapitalist-emperyalist ülkede faşizmin siyasi bir iktidar biçimi olarak iş başına gelmesi, bu ülkenin emperyalist burjuvazisinin «yükselen» bir emperyalis burjuvazi olmasına ve «dışta diğer emperyalistleri alt etmeye yönelen saldırıya» geçmesine değil, doğrudan doğruya içte kitlelerinin yükselen mücaselesini bastırmaya yönelmesine, siyasi buhranı kendi lehine çözmesine bağlıdır.

Emperyalist burjuvazi, içte faşist bir yönetime baş vurmadan da, dışta «diğer emperyalistleri alt etmek» için saldırıya geçebilir, dünyayı toprak bakımından yeniden paylaşma talebinde bulunabilir. Bunun en iyi örneği birinci emperyalist savaşta Almanya, İtalya, vb.'nin durumudur.

«Faşist kamp» içerisinde yer almayan bazı ülkelerde de devrimci güçlerle karşı-devrimci güçler arasındaki çatışma karşı-devrimci güçlerin lehine çözümlendiği için faşist diktatörlükler kuruldu; ekonomik ve siyasi krizin daha az etkilediği, devrimci durumun yeterli bir düzeyde olgunlaşmadığı ve proletaryanın siyasi ve örgütsel olarak güçlü olduğu bazı ülkelerde ise, faşizm bir iktidar biçimi olarak iş başına gelemedi; daha ziyade siyasi bir hareket olarak kaldı.

Birinci durumdaki ülkelere verebileceğimiz en iyi örneklerden birisi Polonyo'dur.

Mao Zedung, ikinci emperyalist savaş öncesinde Polonya'dan bahsederken şunları söylemektedir:

> «... Polonya hükümetine gelince, bu hükümet, işçileri, köylüleri amansızca sömüren, Polonyalı demokratları ezen, Polonyalı toprak ağalarının ve burjuvazinin faşist ve gerici hükümetiydi. Bundan da öteye bu hükümet, sayıları on milyonu aşan Ukraynalıları, Beyaz Rusları, Yahudileri, Almanları, Litvanyalıları ve Polonyalı olmayan diğer azınlık miliyetleri insafsızca ezen büyük Polonya şovenlerinin hükümetiydi. Bu hükümetin kendisi de emperyalist bir hükümetti. Savaşta bu gerici hükümet Polonya halkını, İngiliz ve Fransız mali sermayesinin çıkarları uğruna gözü kapalı feda etti, gönüllü olarak gerici uluslararası mali sermaye cephesinin Polonya'daki şubesi olarak hizmet etti.» (Mao Zedung, Seçme Eserler, Cilt 2, sf. 280, Aydınlık Yayınları.) (abç)

Polonya birinci emperyalist savaş sonrasında, ne «yükselen» emperyalist bir devletti, ne de Alman «faşist kamp»ıyla sıkı bir ilişki içersindeydi. Üstelik Polonya o dönemde «dışta diğer emperyalistleri alt etmeye yönelen» bir saldırıya girişmediği gibi, tersine kendisi Almanya gibi «dışta diğer emperyalistleri alt etmeye yönelen» emperyalist bir ülkenin ilk saldırı hedefleri arasında yer aldı.

Ayrıca Polonya'da faşizm Almanya'dan çok daha önce iktidara geldi.

Sadece Polonya örneği bile, faşizm olgusunu «yükselen» emperyalizmle sınırlayan, faşizmi «bazı emperyalist devletlerin, dışta diğer emperyalistleri alt etmeye yönelen saldırganlığının bir ürünü» olarak ele alan AYDINLIK oportünistlerinin siyasi tesbitlerini yalanlamaktadır.

AYDINLIK yazarlarının faşizm konusunda ileri sürdükleri oportünist görüşlerin pratikte yalanlanması, ikinci emperyalist savaş döneminde sadece Polonya örneğiyle sınırlı değildir. Aynı zamanda Fransa, İngiltere ve ABD gibi «savaşın esas kaynağı olmayan» (...) kapitalist emperyalist ülkelerin içinde bulundukları ekonomik ve siyasi koşullar, devrimci güçlerle karşı-devrimci güçler arasındaki ilişkinin durumu da AYDINLIK oportünizminin faşizm tahlilini çürütmekte ve tahlillerin oportünist muhtevasını açığa çıkarmaktadır.

Çünkü Fransa, İngiltere ve ABD gibi kapitalist-emperyalist ülkelerde faşizmin emperyalist burjuvazinin bir siyasi iktidar biçimi olarak iş başına gelmemesi, bu ülkelerin «savaşın esas kaynağı» olmamasından değil, tersine kapitalizmin genel ekonomik ve siyasi buhranının bu üç ülkeyi daha az etkilemiş olmasına rağmen, bu dönemde devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmanın erişmiş olduğu düzeyden kaynaklanmaktadır.

Bilindiği gibi faşizm, gerek siyasi bir akım olarak, gerekse mali sermayenin siyasi bir iktidar biçimi olarak, birinci emperyalist savaş sonrasında kapitalizmin genel buhranının başladığı ve derinleştiği bir dönemde ortaya çıkmıştır. Faşizm bu dönemde Almanya, İtalya, Japonya vb. ülkelerde iktidar olurken, Fransa, İngiltere ve ABD'de bir siyasi egemenlik biçimi olarak ortaya çıkmamış, esas olarak emperyalist burjuvazinin siyasi bir akımı olarak kalmıştır.

Şüphesiz ki Fransa, İngiltere ve ABD'nin birinci emperyalist savaş sonrasında Almanya, İtalya ve Japonya gibi kapitalist emperyalist ülkelere oranla daha farklı tarihi, ekonomik ve siyasi yapıya sahip olması bu durumun esas sebebidir.

Birinci emperyalist savaştan, savaşın galipleri olarak çıkan bu üç ülke dünyayı toprak ve siyasi bakımdan paylaşmışlardı. Üç yenik ülkeden farklı olarak bunlar, yabancı sömürü ve nüfuz alanlarını ellerinde tutuyorlardı. Bu bakımdan krizlerin olumsuz sonuçlarını kendi emekçi sınıfları ve tekel-dışı burjuvazinin yanı sıra sömürge ve yarı-sömürge halklarının omuzlarına yıkma olanağına sahiptiler.

Savaş, bu ülkelerde ekonomik, siyasi askeri bakımdan Almanya, İtalya ve Japonya'da olduğu gibi ağır tahribatlar yaratmamıştı.

Fransa, İngiltere ve ABD kapitalizmin devrevi krizlerinden daha az etkileniyorlar ve buhran dönemlerinden daha az zararlı çıkabiliyorlardı.

(.....)

Kapitalizmin genel ekonomik ve siyasi buhranının derinleşmesinin doğal sonucu olarak Fransa, İngiltere ve ABD'de, ülke içerisinde başta proletarya olmak üzere geniş halk yığınlarıyla emperyalist burjuvazi arasındaki çelişki, dışta ise ezilen dünya halkı ve milliyetleriyle emperyalizm arasındaki çelişki keskinleşmiştir. Bu ise içte proletaryanın ve emekçi yığınlarının ekonomik ve siyasi egemenliğine karşı mücadelesinin şiddetlenmesi siyasi iktidar hedefine yönelik mücadelenin ileri boyut kazanması; dışta ise ezilen halkların ve sömürge milletlerin emperyalist talana karşı ayağa kalkması, ulusal kurtuluş mücadelesinin yükselmesi demektir.

Emperyalist burjuvazi ve proleterya, emekçi halk yığınları ve ezilen halklar ve milletler arasındaki çelişkinin

keskinleşmesinin bir yönü budur.

Çelişkinin keskinleşmesinin ikinci yönü ise, emperyalist burjuvazinin sallanmaya başlayan ekonomik ve siyasi iktidarını ayakta tutacak olan sosyal ve ulusal kurtuluş mücadelelerini bastırma, kapitalizmin devamını ve istikrarını sağlama ve derinleşen buhranın bütün yükünü emekçi halkın, ezilen halkların ve milletlerin sırtına yükleme çabaları, bunun için yeni yöntemler ve yeni araçlar bulma ve hayata geçirme çabaları teşkil etmektedir. Burjuvazinin ekonomik ve siyasi buhranlar içerisinde debelendiği, devrimci dalganın yükseldiği geniş emekçi yığınlarının ve ezilen halkların ve milletlerin «kapitalizme karşı doğrudan doğruya hücuma geçtikleri» şartlarda emperyalist burjuvazi varlığını ve devamını ancak yeni bir yönetim biçimiyle, faşist diktatörlükle sürdürebilir.

Birinci emperyalist paylaşım savaşı sonrasında bütün dünyayı dalga dalga saran kapitalizmin genel buhranının derinleşmesinin bir sonucu olarak Fransa, İngiltere ve ABD gibi «savaşın esas kaynağı olmayan» emperyalist ülkelerde ve bunların sömürge sistemlerinde de «siyasi kargaşa» yeni ve ileri bir düzeyde gelişti, sınıf çelişkileri keskinleşti; emperyalist burjuvazi yükselen devrimci dalgayı bastırabilmek, sosyal ve ulusal kurtuluş mücadelelerini kan ve ateşle boğabilmek, kısacası buhranı kendi lehine çözebilmek için, bütün dünyada emperyalist burjuvazinin izlediği genel yolu izlemekten, faşizm silahına sarılmaktan geri kalmadı.

Ve devrimle karşı- devrim arasındaki çatışmanın şiddetlenmesi, Fransa, İngiltere ve ABD gibi emperyalist ülkelerde de, doğal olarak faşizmi ve faşist siyasi akımları -faşizmin bir siyasi sistem olarak iş başına gelmemesine rağmen- fiilen siyaset sahnesine çıkardı.

Mao Zedung ikinci emperyalist paylaşım savaşının henüz başlamadığı, fakat Fransız ve İngiliz emperyalist-

lerinin de savaşa hazırlandığı dönemde, Fransız ve İngiliz emperyalist burjuvazisinin mevcut devlet mekanizmasını faşistleştirmesi konusunda şunları söylemektedir:

«Çemberlayn ve Daladiye'nin gözdağı ve rüşvet vermeleri karşısında II. Enternasyonal'e bağlı sosyal-demokrat partileri bölünüyorlar. Gerici üst tabaka 1. Dünya Savaşında olduğu gibi felakete götüren bir yol izliyor, bu tabaka yeni emperyalist savaşı desteklemeye hazırdır. Fakat diğer kesim savaşa ve faşizme karşı bir halk cephesi kurmak için komünistlerle birleşecektir. Çemberlayn ile Daladiye Alman ve İtalya'nın izinden yürüyor ve günden güne daha gericileşiyorlar. Savaş seferberliğini bahane ederek ülkedeki devlet cihazını faşistleştiriyor ve ekonomiyi askerileştiriyorlar. Kısacası iki emperyalist blok hızla savaşa hazırlanıyor.» (Mao Zedung, Seçme Eserler, Cilt 2, sf. 265, Aydınlık Yayınları,) (abç)

İkinci emperyalist paylaşım savaşı çıkmadan önce, İngiliz ve Fransız emperyalist burjuvazisi içte ve dışta Almanya'nın ve İtalya'nın yolunu izlemeye çalıştı. Yükselen devrimci dalga karşısında devleti faşistleştirme, faşist siyasi hareketleri geliştirme ve halk üzerindeki baskı ve terörü daha da yoğunlaştırma yolunu açtı.

Dimitrov Komünist Enternasyonal'in 7. Kongresine sunduğu raporda, «İngiltere'de faşizm» ile ilgili olarak şunları söylemektedir :

«İngiltere'de İngiliz işçilerinin kitle eylemleri sonucu Mosley'in faşist örgütü geçici olarak arka plana itilmiştir.

«Fakat sözde 'milli hükümet'in işçi sınıfına yöneltilmiş çeşitli gerici tedbirler aldığını, bunun sonucu olarak da, İngiltere'de burjuvazinin gerekirse faşist bir rejime geçmesini kolaylaştıracak şartları yarattığını asla gözden kaçırmamalıyız.

«Bugünkü aşamada İngiltere'de faşizm tehlikesine karşı savaşmak demek öncelikle 'milli hükümete' ve onun gerici tedbirlerine karşı savaşmak, sermayenin saldırısına, işsizlerin talebini savunmak, ücretlerin düşmesine kar-

şı savaşmak, İngiltere burjuvazisinin kitlelerin hayat seviyesinin düşürülmesine yol açan bütün kanunların iptal edilmesi uğruna savaşmak demektir.» (Dimitrov, Savaşa ve Faşizme Karşı Birleşik Cephe, sf. 94) (abç)

Dimitrov'un izahından da görüleceği gibi, İngiltere'de emperyalist burjuvazi, içine düştüğü buhranın bütün yükünü İngiliz proletaryasının ve diğer emekçi sınıfların sırtına yükleyebilmek için 1930'lardan itibaren, yükselen sınıf mücadelesine paralel olarak her türden gerici tedbire baş vurmaya ve faşizmi tezgahlamaya çalıştı. Üstelik bu durum, İngilere gibi burjuva demokrasisinin en köklü olduğu bir ülkede, «gerileyen» bir emperyalist ülkede söz konusuydu.

Fakat İngiltere'de faşizmin siyasi bir egemenlik biçimi olarak iş başına gelmemesi, faşist diktatörlüğün kurulmaması, İngiltere'nin «yükselen» bir emperyalist ülke olmasından değil, ekonomik ve siyasi buhranın çok ileri ölçüde derinleşmemiş olmasından, devrimci güçlerle karşı -devrimci güçler arsındaki «siyasi denge»nin faşizmin siyasi bir iktidar biçimi olarak iş başına gelecek kadar bozulmamış olmasından kaynaklanmaktadır.

Aynı durumu birinci emperyalist paylaşım savaşı sonrasında Fransa ve ABD açısından da söyleyebiliriz.

Dimitrov gene Komünist Enternasyonal'in 7. Kongresine sunduğu raporda, Fransa'da burjuvazinin «faşizmin gelişmesini hızlandırdığından» bahsetmektedir:

«Fransız halkının büyük bir çoğunluğu şüphesiz faşizme karşıdır. Fakat burjuvazi, halkın iradesini silahlı gücün yardımıyla bastırmasını bilmektedir. Tekelci sermaye'nin burjuva devlet cihazının, Fransız ordusu genel kurmayının ve bütün gericiliğin kalesi Katolik kilisesinin gerici yöneticilerinin faal desteği ile faşist hareket tamamen serbestçe gelişmektedir.» (Dimitrov, Savaşa ve Faşizme Karşı Birleşik Cephe, sf. 96) (abç)

«Fransız burjuvazisinin Avrupa'da kendi siyasi ve askeri egemenliğini kaybetmek korkusuyla faşizmin ge-

lişmesini hızlandırdığını da unutmayın» (Dimitrov, Age. sf. 150)

Dimitrov gene aynı raporda Amerikan kapitalizminin bağrında« doğmakta olan faşizm»e dikkati çekmektedir:

«Mesela, kapitalist dünyada çok önemli bir ülke olan Amerika Birleşik Devletlerini ele alalım. Bu ülkedeki buhran, milyonlarca kitleyi harekete geçirmiştir. Kapitalizmin yeniden canlandırılması için hazırlanan program boşa çıkmıştır. Çok büyük kitleler burjuva partilerini terk etmeye başlamakta ve şu anda bir yol ayırımında bulunmaktadır.

«Henüz doğmakta olan Amerikan faşizmi bu kitlelerin hayal kırıklığını ve hoşnutsuzluğunu gerici faşist bir yola yöneltmeye çalışmaktadır.» (Dimitrov, Age, sf. 92)

«Faşizmin Birleşik Amerika'da zafere ulaşması ne demektir? Tabii ki, emekçi kitleler için sömürü rejiminin görülmemiş derecede şiddetlenmesi ve işçi hareketinin yok edilmesi demektir.» (Dimitrov, Age. sf. 93)

Görüldüğü gibi İngiltere örneğinde olduğu gibi Fransa ve ABD'de de emperyalist burjuvazi buhranı kendi lehine çözebilmek, işçi sınıfının yükselen mücadelesini bastırabilmek, kapitalizmin devamını ve istikrarını sğlayabilbek için yeni bir silaha, faşizm silahına sarılmaktadır.

Fakat ulusal ve uluslararası şartların bir sonucu olarak ekonomik ve siyasi krizin bu ülkeleri daha az etkilemesinden, anti-faşist, demokratik güçlerin mücadelesinin daha ileri bir düzeyde olmasından vb. dolayı, Fransa, İngiltere ve ABD gibi kapitalist-emperyalistt ülkelerde İkinci Emperyalist Savaş döneminde, faşizm siyasi bir egemenlik biçimi olarak iş başına gelemedi, fakat emperyalist burjuvazinin her an elinin altında tuttuğu yeni bir silah oldu.

Özetlemek gerekirse, kapitalist-emperyalist ülkelerde faşizm, kapitalizmin benel ekonomik ve siyasi buhranının derinleştiği, yeniş emekçi yığınların siyasi mücadelesinin yükseldiği, kapitalizmin devamının ve istikrarının tehlikeye pirdiği, devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmanın yo-

günlaştığı dönemlerde ve yerlerde, emperyalist burjuvazinin yığınların yükselen mücadelesini, kabaran devrim dalgasını kan ve ateşle bastırabilmek için başvurduğu yeni bir yöntem biçimidir, emperyalizm ve proleter devrimleri çağında son egemenlik biçimidir.

(.....)

«GERİ ÜLKELERDE FAŞİZM», SADECE «FAŞİST DEVLETLERE BAĞIMLI OLARAK MI ORTAYA ÇIKAR?

AYDINLIK dergisi «geri ülkelerde» faşizmin ortaya çıkışı ile ilgili şunları yazmaktadır:

«Geri ülkelerde ise, hepimizin bildiği gibi emperyalist bir burjuvazi yoktur. Bu ülkelerde faşizm, dünya emperyalist sistemindeki en gerici, en saldırgan güçlere, yani faşist devletlere bağımlı olarak ortaya çıkar. Gerçekten de eğer dünyada faşist bir kamp olmazsa geri ülkelerde de faşizm olmaz.

«Dünyada faşist bir kamp ne zaman olmaz?

«Emperyalizmin yok olduğu zaman faşizm de yok olur. Çünkü eğer emperyalist sistem yaşıyorsa, onun içinde en gerici, en saldırgan emperyalistler olacaktır. Bu emperyalistler arasındaki dengesiz gelişmenin bir sonucudur. Emperylistler eşit bir şekilde gelişmediği için biri gerilirken diğeri yükselmektedir. Bu yükselen emperyalistler, dünyanın yeniden paylaşılmasını istemekte, bu yüzden dünyanın en emperyalist, en saldırgan, en gerici güçlerini oluşturmaktadırlar. Geri ülkelerde faşizm işte bu empe yalistlerle işbirliği içinde ortaya çıkmaktadır.

«.....

«İlk faşist devletler olan Alman, İtalyan ve Japon emperyalistleri, dünya empe yalist sistemi içindeki, en saldırgan ve en gerici kampı temsil ediyordu. Geri ülkelerde faşizm de bu empe yalistlere bağımlı olan, en gerici, en şöven zümrelerin açık terörcü diktatörlüğü idi. Marksistler ge i ülkelerde bunun dışındaki baskı rejimlerine hiç bir zaman faşist diktatörlük adını vermediler. Dimitrov'un çeşitli yazılarını ve 1930-1945 yılları arasın-

daki Marksist yayınları incelediğimiz zaman bunu görürüz.» (Aydınlık, s. 64, sf. 34)

AYDINLIK dergisinin «geri ülkelerde» faşizmin ancak, «dünya emperyalist sistemindeki en gerici, en saldırgan güçlere, yani faşist devletlere bağımlı olarak ortaya çıkacağı», «faşist kampa» bağımlı yarı-sömürge ülkelerde faşist diktatörlüklerin kurulacağı şeklindeki tahlili, onun genel faşizm tahlili ile uygunluk göstermektedir.

(.....)

Bilindiği gibi faşizm, emperyalizm ve proleterya devrimleri çağında kapitalizmin genel ekonomik ve siyasi buhranının burjuvazinin lehine çözümlenmesinin siyasi bir aracıdır. Bu gerçek sadece kapitalist-emperyalist ülkeler açısından değil, aynı zamanda burjuva demokratik devrimini tamamlamamış sömürge, yarı-sömürge ülkeler açıdından da geçerlidir. Sömürge, yarı-sömürge ülkelerde de büyük burjuvazi ve feodal toprak ağaları, yığınların yükselen siyasi mücadelesini bastırabilmek, buhranın bütün yükünü emekçi halkın sırtına yıkabilmek ve düzenin varlığını ve devamını sağlayabilmek için en geçerli silaha, faşizm silahına başvurur.

Dimitrov, Bulgarlstan'da faşizmin siyasi bir egemenlik biçimi olarak işbaşına gelmesini izah ederken bu durumu şu şekilde vurgulamaktadır:

> «Gittikçe keskinleşen bu siyasi buhranın, bugün doğrudan doğruya çözülmesi gereken günün sorunu durumuna getirdiği büyük problem, iktidar sorunudur. Bu ülkede iktidar kimin olmalıdır? **Kapitalist azınlığın mı, yoksa emekçi halkın ezici çoğunluğunun mu?** Ya da başka bir deyişle, halkın ve ülkenin geleceğini, toplumun gelişmesini kim yönetmelidir: Kapitalist sınıf mı, yoksa emekçi halk mı?
>
> «Elbette, bu çok önemli sorun, ne bazı general beyefendilerin kışlada kendi sorunlarını çözmeye alışmış oldukları gibi, ne de bazı profesör beyefendilerin üniversite seminerlerini düzenledikleri şekilde çözümlenebilir. Si-

yasal sorunlarla sosyal problemlerin çözümü, sonuç olarak şu anda gerçek hayat gereklerine ve mücadele halindekideki siyasi güçlerin gerçek dengesine bağlıdır.

«Hüküm süren siyasal buhran için iki çözüm yolu vardır. Bunlardan birincisi, buhranın kapitalistçesine çözümüdür; İkincisi halkçasına yani emekçi kitlelerin gösterdikleri çözüm biçimidir. Günümüzde orta hal çaresi yoktur, olamaz da.

«Kapitalist azınlığın siyasi buhranı gidermek için bulmaya çabaladığı çözüm biçimi nedir? Bu, şimdiki hükümetin kendi çalışmalarında yeterince açık bir şekilde görülmektedir. Buhranın kapitalistçesine hal çaresi, sırf sermayedarların, iktidarı, her ne pahasına olursa olsun ve halk kitleleriyle ülkenin gerçeklerini hiç hesaba katmadan, ellerinde tutmak isteğine dayanmaktadır. Sermayedarları ilgilendiren tek şey yığdıkları kâr ve zenginlikler sorunu, sınıf egemenliklerini sağlamlaştırmaları ve iktidar yoluyla emekçiler dünyasını engelsiz bir sömürü ve yağmacılığa bağlı tutma olanağını sağlamalarıdır. Onlar ülkede, bütünüyle banka yazıhaneleriyle anonim şirketler tarafından, borsa ve sanayi birliği,, «banka» şirketi, bütün ihracat ve ticaret kampanyası ve diğer çeşitli kapitalist firmaların yazıhaneleri tarafından yünetilecek bir devlet egemenliği bulunması istiyorlar. Onlar iktidar yoluyla ülkenin bütün ekonomik, kültürel ve siyasal yaşamını, sermayenin çıkarlarına bağımlı kılmaya çalışıyorlar.

«.....

«Demek ki, siyasal buhranın kapitalist yoldan çözümü kaçınılmaz olarak halk ve ülke için sayısız kötülüklere ve bunların bağımsızlığı, özgürlüğü için tehlikelere aynı zamanda askeri ve faşist diktatörlüğe yol açmaktadır..

«Siyasal buhranın halkçı çözümü demek, iktidarın büyük halk çoğunluğunun, emekçi halkın eline geçmesi, yani ülkeyi ve kendini yönetme ve tek başına geleceğini düzenleme hakkına sahip olması demektir. Bu çözüm yolu aynı zamanda, ülkenin ekonomik, kültürel ve siyasal hayatının ve toplumun gelişmesinin, emekçi halkın gereklerini doyurma ve haklarını, özgürlüklerini, yaşantısını, refahını ve barışını güvenlik altına alma yoluna so-

kulması ve sermaye ile sermayedar azınlığın kişisel çıkarlarının bu büyük amaca bağımlı kılınması demektir.» (Dimitrov, SE. C. I., sf. 59-60-61)

Gene Dimitrov, 1928'de, Kızıl Sendikalar Enternasyonalinin Dördüncü Kongresi'nde yaptığı konuşmada «burjuvazinin kaçınılmaz olarak faşizm yoluna sürüklediği, Güney Doğu Avrupa, Balkan ülkeleri, Macaristan ve diğer ülkeler» için şu değerlendirmeyi yapmaktadır:

«.....

«Böyle bir durumda özellikle de burjuvazinin kaçınılmaz olarak kapitalizmin istikrarını sağlamak için işçi sınıfı ve köylü kitlelerinin zararına olağanüstü tedbirler almak zorunda olduğu şu sırada, burjuva diktatörlüğünün parlamenter demokrasinin eski metodlarıyla muhafaza edilemeyeceği apaçıktır.

«Burjuvazi, ancak faşist diktatörlüğün yardımıyla hakimiyetini geçici olarak sürmeyi, kitlelerin direncini kırmayı ve kitlelerin zararına kapitalist istikrar ve rasyonelliği azami ölçüde sağlamayı ümit ediyor» (Dimitrov, Savaşa ve Faşizme Karşı Birleşik Cephe, sf. 27-28) (abç)

«Hüküm süren siyasi buhranın kapitalistçesine» çözümü sonucunda, burjuvazinin «kitlelerin direncini kırması» ve buhranın bütün yükünü emekçi halk yığınlarının omuzlarına yüklemesi sonucunda, Balkan ülkelerinde ve Macaristan'da faşizm işbaşına geldi.

Aynı durum İspnya açısından da geçerlidir.

Gerek Balkanlar'da ve gerek Macaristan'da ve gerekse İspan'ya da faşizmin burjuvazinin başvurduğu bir yönetim biçimi olarak işbaşına gelmesi, bu ülkelerin Almanya, İtalya ve Japonya'nın temsil ettiği «faşist kampa» bağlı olmalarından değil, tersine burjuvazinin, yükselen devrimci dalgayı kanlı bir biçimde bastırmasından, kitlelerin direncini kırarak, siyasi buhranı kendi lehine çözmesinden ve iktidarını geçici de olsa sağlamlaştırmasından kaynaklanmaktadır.

AYDINLIK oportünizmi tarihi ve siyasi gerçekleri reddederek, kendi oportünist tahlillerini haklı çıkarmaya, faşizmin siyasi bir iktidar biçimi olarak işbaşına gemesini sadece, «yükselen» emperyalizmle ve «faşist kampa» bağlı «geri ülkeler»le sınırlamaya çalışmaktadır.

Halbuki Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı döneminin de somut olarak gösterdiği gibi, faşizm burjuvazinin son egemenlik biçimidir, emperyalizm çağında dünya çapında siyasi bir olaydır ve devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmanın karşı-devrimin lehine sonuçlanmasının bir ürünüdür.

Ekonomik buhranın derinleşmesi ve bunun siyasi bir buhrana dönüşmesi, bunun doğal sonucu olarak da devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmanın keskinleşmesi, sadece «yükselen» emperyalizmle, ve «faşist kamp»a bağlı «geri ülkeler»le sınırlı bir olay değil, dünya çapında bir olaydır. Emperyalizm çağında bütün dünyada devrimin objektif şartlarının ortaya çıkmasının emperyalizmin çürüyen kapitalizm olmasının anlamı da budur zaten.

Bu bakımdan «faşist kamp»a bağlı olmayan sömürge, yarı-sömürge ülkelerde de derinleşen ekonomik ve siyasi buhrana paralel olarak devrim patlak verebilir ve emperyalizme bağlı büyük burjuvazi ile feodal toprak ağaları yükselen devrim dalgasını kan ve ateşle bastırarak kendi iktidarlarını geçici olarak sağlamlaştırabilirler. Bu takdirde faşizm, büyük burjuvazinin ve toprak ağalarının yeni bir siyasi yönetim biçimi olarak işbaşına gelir.

(.....)

Mao Zedung, 1945'de yazdığı «Koalisyon Hükümeti Üzerine» adlı makalesinde «Guomindang'ın esas hakimliğinin onkesiz yıllık yönetimi»ni şu şekilde değerlendirmektedir:

> Japon saldırganlarının tamamen yok edilmesi ve yeni bir Çin'in kurulması gerektiği ana düşüncesinin teme-

linde biz komünistler ve halkın ezici çoğunluğunu, Çin'in gelişmesinin bugünkü aşamasında, aşağıdaki görüşler üzerinde anlaşmaya vardık. İlk olarak, Çin'de büyük toprak ağalarının ve büyük burjuvazinin diktatörlüğü altında feodal, faşist halk düşmanı bir devlet sistemi olamaz. Çünkü Guomindang esas hakim kliğinin 18 yıllık yönetimi, bu sistemin artık iflas ettiğini ispatlamıştır.» (Mao Zedung, S. E., C. III, sf. 250) (abç)

«Guomindang'ın esas hakim kliğinin önderliğinde böylesine vahim bir durum niçin ortaya çıktı? Çünkü bu klik, Çin'in büyük toprak ağaları, büyük bankerleri ve büyük kompradorlarının çıkarlarını temsil etmektedir. Bu gerici tabakayı meydana getiren bir avuç insan, Guomindang hükümetinin yönetimi altındaki bütün önemli askeri, siyasi, iktisadi ve kültürel kuruluşları tekeli altına almıştır. Onlar kendi çıkarlarının korunmasını, Japonya'ya karşı direnmenin üstünde tutarlar. Onlar da, 'millet her şeyden üstündür' derler, ama hareketleri milletin büyük çoğunluğunun isteklerine uymaz. Onlar da 'devlet her şeyden üstündür' derler, ama kastettikleri demokratik bir halk devleti değil, büyük toprak ağaları, büyük bankerler ve büyük kompradorların feodal-faşist diktatörlüğüdür.» (age, sf. 240-241)

«(Bunlar) bir 'modern devlet' kuracaklarını söylüyorlar, ama büyük toprak ağalarının, bankerler ve kompradorların feodal-faşist diktatörlüğünü sürdürmek için umutsuzca didiniyorlar. Sovyetler Birliği ile resmi diplomatik ilişkilerini sürdürmelerine rağmen aslında ona düşmandırlar. ABD inzivacıları ile birlikte faşist Almanya'nın ömrünü uzatmak için, aslında Çin halkı üzerindeki kendi faşist iktidarları da dahil her yerde faşistlerin ömrünü uzatmayı amaçlayan 'Avrupa'dan önce Asya türküsünü' söylüyorlar.» (age, sf. 241-242) (abç)

Mao Zedung'un bu döneme ilişkin değerlendirmeleri şu iki temel tespiti Çin devrimi pratiği içerisinde doğrulamaktadır:

Birincisi, faşizmin devrim ve karşı-devrim arasındaki çatışmanın karşı-devrim lehine çözümlenmesinin siyasi bir ürünü olduğunu...

İkincisi, -ve konumuz açısından en önemlisi- ise, faşizmin sadece «yükselen» emperyalizme, «faşist kamp»a bağlı «geri ülkeler»de ortaya çıkan siyasi bir egemenlik biçimi olmadığını ... çünkü **1927'de feodal-faşist diktatörlüğü tezgâhlayan komprador burjuvazi ve feodal toprak ağaları kliği, Almayna, İtalya ve Japonya gibi «yükselen» emperyalistlere bağlı bir klik değil, tersine ABD, İngiltere vb. gibi «en saldırgan olmayan» emperyalistlere bağlı bir klikti.**

Mao Zedung, 1927'de feodal-faşist diktatörlüğü tezgâhlayan Guamindang hakim kliğinin ABD ve İngiliz emperyalistlerine bağlı olduğunu çeşitli yazılarında vurgulamaktadır:

> «İkinci olarak Çin'i ele alalım. Çin'in Direnme Savaşında sebat etmesine katkıda bulunan üç etken vardır. Bunlardan birincisi, halka Japonya'ya karşı önderlik eden tek güvenilir güç Komünist Partisidir. **Bundan sonra İngiltere'ye ve ABD'ye dayanan, bu yüzden de onlardan bir emir gelmedikçe Japonya'ya teslim olmayacak olan Guomindang gelir.»** (Mao Zedung, S. E., C. II, Birinci Kitap, sf. 182, Ser Yayınları,) (abç)
>
> ... Japonya'nın Kuzey Çin'e saldırması, sonunda Japon ve İngiliz-Amerikan emperyalizmi arasında ciddi çıkar çatışmalarına yol açtı. Çin Komünist Partisi, **Çan Kay Şek kliğinin, İngiliz-Amerikan emperyalist çıkarları ile olan yakın bağları nedeniyle, efendilerinin buyruğu üzerine Japonya'ya karşı tavrını değiştirebileceğine inanıyordu ve bu nedenle Çan Kay Şek'i Japonya'ya karşı direnmeye zorlamak siyasetini benimsedi.»** (S. E. C. I. «Japon Emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine» makalesinin 9. dipnotu, sf. 202) (abç)

Alıntılar bu kadar.

Özetlemek gerekirse, yarı-sömürge, yarı-feodal Çin'de 1927'de Çin komprador burjuvazisi ve feodal toprak ağaları emperyalistlerin desteğinde devrimi yenilgiye uğratmışlar ve İngiliz-Amerikan emperyalizmine bağlı büyük

burjuvazinin ve feodal toprak ağalarının -Çan Kay Şek kliğinin- feodal-faşist diktatörüğü kurulmuştur.

İşte Çin devriminin ortaya koyduğu somut bir sonuç.

İşte Aydınlık oportünizminin faşizm tahlili; «geri ülkelerde (.....) faşizm dünya emperyalist sistemindeki en gerici, en saldırgan güçlere yani faşist devletlere bağımlı olarak ortaya çıkar.» «Marksistler, geri ülkelerde bunun dışındaki baskı rejimlerine hiç bir zaman 'faşist diktatörlük' adını vermediler. Dimitrov'un ;eşitli yazılarını ve 1930-45 yılları arasındaki Marksist yayınları incelediğimiz zaman bunu görürüz.»

AYDINLIK dergisi, oportünizmin batağına öylesine batmış ki, «saldırgan olmayan» emperyalistlerin çıkarlarını korumak için bütün siyasi değer yargılarını bir kenara fırlatıvermekte, herkesin gözüne baka baka en yalın gerçekleri bir çırpıda yok etmeye çalışmaktadır.

.....)

Özetlemek gerekirse Çin örneğinin hiç bir itiraza fırsat vermeyecek kadar yalın bir açıklıkla gösterdiği gibi, AYDINLIK oportünizminin tahlillerinin tam tersine, faşizm, sadece «faşist kampa» bağlı «geri ülkeler» de ortaya çıkan ve bir egemenlik biçimi olarak işbaşına gelen siyasi bir olgu değil, emperyalizm ve sosyal devrimler çağında dünya çapında bir olaydır. Emperyalist burjuvazi ve sömürge, yarı-sömürge ülkelerde işbirlikçi büyük burjuvazi ile toprak ağaları yükselen devrim dalgasını bastırabilmek yığınların direncini kırabilmek, siyasi buhranı kendi lehine çözerek ekonomik ve siyasi iktidarını sağlamlaştırabimek için faşizm silahına başvurur ve devrimin yenildiği şartlarda ve yerlerde faşizm, siyasi bir egemenlik biçimi olarak işbaşına gelir.

Emperyalist burjuvazinin sömürge, yarı-sömürge ülkelerde faşizme başvurması için, mutlaka metropollerdeki burjuva demokrasisini yok etmesi, önce «faşist kampa»

dahil olması diye bir şart yoktur.

Böyle bir şart ileri sürmek -eğer bu teorik bilgi eksikliğinin bir sonucu olarak yapılmıyorsa- emperyalizm çağının bir temel özelliği olan kapitalizmin dengesiz gelişimi ve devrimin farklı ülkelerde farklı zamanlarda başarıya ulaşacağı Leninist tespitini reddetmek demektir.

AYDINLIK siyasi hareketinin sadece faşizm konusunda değil, fakat her siyasi konuda anti-Marksist tezlerle ortaya çıkmasının bir sebebi de onun Leninist emperyalizm tahlilini bir kenara iterek Kautskist emperyalizm tahliline dört elle sarılmasıdır.

Faşizmin iş başına gelmesini, coğrafi olarak, sadece «yükselen» emperyalizmle ve «faşist kamp»a bağlı «geri ülkeler»le sınırlaması, bir ölçüde de, buradan kaynaklanmaktadır.

FAŞİZM HAKİM SINIFLARIN SADECE BİR KESİMİNİN Mİ DİKTATÖRLÜĞÜDÜR?

AYDINLIK siyasi hareketi uluslararası platformda faşizm olgusuna hangi bakış açısıyla yaklaşıyorsa, bu olgunun ulusal platformda ele alınışında da aynı bakış açısını kullanmaktadır. Zaten bir meselenin uluslararası platformda ele alınışında anti-diyalektik bir bakış açısı kullanan bir siyasi hareketin, aynı meseleye ulusal platformda daha farklı bir bakış açısıyla yaklaşacağını bekleyemeyiz.

Nihayet AYDINLIK oportünizmi faşizm meselesinin ulusal platformda ele alınışında aynı anti-diyalektik bakış açısından hareket etmekte, ve faşizmi sadece «hakim sınıfların bir kesiminin» siyasi bir tercihi düzeyine indirgemektedir.

Bugün ülkemizde varolan siyasi hareketler arasında, faşizmi sadece AYDINLIK siyasi hareketi «hakim sınıfların

bir kesimine» özgü bir siyasi olay olarak ele almamakta, fakat diğer bir çok siyasi hareket de meseleye bu şekilde yaklaşmaktadır. Bunlar arasında Halkın Birliği'ni zikretmeye değer görmekteyiz. Halkın Birliği de ülkemizde faşizmi (ve sosyal-faşizmi) **«komprador burjuvazi ve toprak ağaları sınıfının en gerici, en şöven ve en işbirlikçi kesiminin açık terörcü diktatörlüğü»** (HB, S. 2, sf. 5) olarak ele almaktadır. Bu tür bir tahlilin AYDINLIK hareketinin faşizm tahlilinden kaynaklandığını söyleyebiliriz. Fakat konuyu dağıtmamak için Halkın Birliği'nin faşizm tahlilinin eleştirisini önümüzdeki sayılarımıza bırakıyoruz.

AYDINLIK dergisi 64. sayısında faşizmi ulusal platformda şu şekilde ele almaktadır:

> «... geri ülkelerdeki faşizm de bu emperyalistlere bağımlı olan en gerici en şöven zümrelerin açık terörcü diktatörlüğü idi.» (Aydınlık, S. 64, sf. 34) (abç)

AYDINLIK dergisi «geri» ülkelerde faşizmi bu şekilde tanımlarken, kapitalist-emperyalist ülkelerde de faşizmin mali sermayenin bir kesiminin, «en gerici, en şöven, en emperyalist kesimlerinin» açık terörcü diktatörlüğü olduğunu söylemektedir.

AYDINLIK oportünizminin faşizm konusundaki siyasi tahlilleri, onun sadece bugünkü siyasi çizgisinin bir unsuru değildir, bu tahliller AYDINLIK siyasi hareketinin tarihsel gelişiminin bir ürünüdür. Yakın zamanda Halkın Sesi, ve bugünkü AYDINLIK siyasi hareketini geçmişte tarihi ve siyasi olarak temsil eden PDA dergisi de aynı teorik siyasi tahlilleri yapmaktadır.

> «12 Mart darbesinden önce, hakim sınıflar içinde iki ana eğilimin birbiri ile çetin bir mücadeleye girdiğini görmekteyiz. Bunlar faşist ve reformcu eğilimlerdi. Birbirleri ile çatışan bir çok hakim sınıf kliği bu iki ana kutup etrafında toplanıyordu. O gün faşist mihrakın başını Sunay-Tağmaç-Demirel kliği çekiyordu... Gürler-Batur bürokrat burjuva kliği ise Demirel'e karşı reformcu bir

darbeyi destekliyor, bu yüzden bu reformcu subaylarla işbirliği yapıyordu.» (Halkın Sesi, S. 45, sf. 6)

«Hakim sınıflar içinde Erim hükümetine karşı çıkan bir diğer güç Demokratik Partidir. Proleter Devrimci Aydınlık'da AP içinde gelişen çatışmalarda (.....) DP'nin esas olarak toprak ağalarına, taşra eşrafına, spekülasyoncu ve vurguncu unsurlara dayanan sınıf niteliğine daha önce işaret etmiştik ... Demirel hükümetinin tarım kesimine ve toprak ağalarına el uzatmaya cesaret edemediğini, gerici parlamentarizm içinde sürdürülen denge yüzünden spekülasyoncu unsurları bile tasfiye edemediğini belirtmiştik. İşbirlikçi büyük burjuvazinin yalnızca gerici parlamentarizm çerçevesi içinde kaldığı sürece, ortakları ile arasındaki çelişmeleri kendi aralarında çözmek teşebbüsünü fazla ileri götürmeyeceğini, bundan ötürü gerici parlamentarist denge rejiminin dışına çıkmak zorunda olduğunu belirtmiştik. İşbirlikçi Erim hükümetinin kuruluşu, programı, parlamentodan sağladığı destek ve yine parlamentoda ona karşı çıkan unsurlar bu tahlilin doğruluğunu kanıtlamaktadır... Erim hükümetinin 'toprak reformu ve tarım reformu' konusundaki görüşlerini ele alarak işbirlikçi burjuvazi ile toprak ağaları arasında bir çelişmenin var olduğunu da daha iyi kavrayabilir, bu çelişmenin ne gibi tedbirlerle çözümlenmek istediğini ve hakim sınıfların buhranını nasıl derinleştireceğini daha açık bir şekilde görebiliriz.» (PDA, S. 39, sf. 3)

«Faşizm, hakim sınıfların çeşitli kesimleri arasındaki barışın da yok edilmesi, tekelci büyük burjuvazinin diğer sömürücü sınıf ve zümrelerle kendi arasındaki menfaat çatışmalarını zor yoluyla çözümlemeye çalışması demektir.» (PDA, Ocak 1971, sf. 177) (abç)

«İşte böyle bir durumda hakim sınıfların en gerici, en emperyalist (Not: hakim sınıflarımızın emperyalist olduğunu da öğrendik!-HK) en şöven kesimleri faşist bir diktatörlük uygulama yoluna giderler. Parlamenter düzeni yani hakim sınıflar arasındaki barışı bozarlar. Tekelci burjuvazinin faşist diktatörlüğü yalnız halka karşı değil, aynı zamanda parlamenter düzene bel bağlayan çakırlarının parlamenter bir çerçeve içinde en iyi temsil edilebileceğine inanan kesimlerine de karşıdır.» (age, sf. 178) (abç)

Bu alıntılardan çıkan sonuçlara teorik ve siyasi bir açıdan yaklaştığımızda gerek geçmişte, gerekse bugün, AYDINLIK siyasi hareketinin faşizmi ulusal platformda hakim sınıflar arasındaki çatışmanın siyasi bir ürünü olarak ele aldığını; ikinci olarak da hakim sınıfların sadece bir kesiminin« en gerici, en şöven kesimlerinin» siyasi bir yönetim biçimi olarak tespit ettiğini görebiliriz.

AYDINLIK hareketinin faşizmi, uluslararası, platformda emperyalistler arası çatışmanın, ve ulusal platformda hakim sınıflar arası çatışmanın bir ürünü olarak ele alması tam bir uygunluk arzetmektedir. Ve bu, AYDINLIK siyasi çizgisine bu anlamda bir tutarlılık kazandırmaktadır. Daha doğrusu uluslararası platformda emperyalistler arası çatışmaya ulusal platformda hakim sınıflar arasındaki çatışma tekabül etmektedir, ve bu çatışmaların bir sonucu olarak siyasi arenada faşizm olgusu ortaya çıkmaktadır.

Burada bir noktaya dikkat çekmek istiyoruz. Alıntılardan da anlaşılacağı gibi AYDINLIK hareketi, 12 Mart yarı- askeri faşist darbesini, işbirlikçi burjuvazi ile toprak ağaları arasındaki çelişmeye bağlamakta ve 12 Mart'la birlikte işbirlikçi burjuvazinin toprak ağalarını tasfiye etmeye yöneldiğini belirtmektedir.

İşbirlikçi burjuvazinin toprak ağaları ile arasındaki çelişkiyi çözmesi, toprak ağalığı sistemini ekonomik ve siyasi platformda tasfiye etmesi demektir.

AYDINLIK hareketi 12 Martla birlikte olanın da bu olduğunu söylemektedir.

Burjuva demokratik devrimi tamamlamamış yarı-sömürge bir ülkede, emperyalizmin işbirlikçisi burjuvazinin faşizm silahını kullanarak feodal toprak ağalığı sistemini ekonomik ve siyasi yönden tasfiye etmeye, emperyalizmin ve faşizmin «ilerici» bir rol oynadığını gösterir.

AYDINLIK hareketine düşen görev de bu 'ilerici' gi-

rişimi desteklemektir.

Zaten yaptığı da bundan farklı bir şey değildir.

AYDINLIK hareketinin faşizm meselesini ele alışta dayandığı temel budur.

AYDINLIK hareketinin siyasi tezlerinin şekillenmesiyle Leninist emperyalizm teorisi değil, Kautsky'nin hayat tarafından reddedilmiş emperyalizm teorisi yol göstermektedir. Çünkü AYDINLIK oportünistleri, emperyalizm çağına damgasını vuran çelişkilere emperyalizm ile ezilen halklar ve uluslar arasındaki çelişkiye tek tek ülkelerdeki burjuvazi ile proletarya ve diğer emekçi halk kitleleri arasındaki çelişkiye, ve emperyalistler arasındaki (tek tek ülkelerdeki hakim sınıfların farklı kesimleri arasındaki çelişki dahil) çelişkiye Leninist bir biçimde yaklaşmamakta, ve bunlardan üçüncüsünü ön plana çıkararak faşizmi siyasi arenada emperyalist güçler arasındaki çelişkinin, hakim sınıflar arasındaki çelişkinin, bir ürünü olarak ele almaktadır.

Halbuki faşizm, emperyalizm ve sosyal devrimler çağında hakim sınıflar ile ezilen sınıflar ve halklar arasındaki çelişkinin, devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmanın karşı-devrim lehine çözümlenmesinin siyasi bir ürünüdür. Ve kapitalist-emperyalist ülkelerde mali sermayenin, burjuva demokratik devrimi yapmamış sömürge, yarı-sömürge ülkelerde işbirlikçi büyük burjuvazinin ve feodal toprak ağalarının ekonomik ve siyasi buhranının derinleştiği ve devrimci dalganın yükseldiği şartlarda yığınların devrimci atılımını kırmak, buhranı kendi lehine çözümlemek, buhranın bütün yükünü emekçi halk kitlelerinin omuzlarına yüklemek ve kendi ekonomik ve siyasi iktidarını sağlamlaştırmak için başvurduğu siyasi bir yöntem biçimidir.

AYDINLIK oportünistleri emperyalizm çağının, aynı zamanda sosyal devrimler çağı olduğunu bir köşeye bı-

rakarak, devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmayı ve bunun siyasi arenada ortaya çıkaracağı olguları görmezlikten gelerek, gözlerini sadece emperyalistler arasındaki ve hakim sınıflar arasındaki çatışmaya dikmişlerdir. Bu bakış açısı onları siyasi körlüğe ve çatışan güçlerin birinin yanında yer almaya itmektedir. Bu ise AYDINLIK siyasi hareketinin her geçen gün dört elle sarıldığı sınıf işbirliği siyasetinin teorik ve siyasi temelini oluşturmaktadır.

Faşizmin siyasi bir iktidar biçimi olarak ortaya çıkmasında belirleyici faktör sınıflar arasındaki çelişkinin düzeyidir. Devrimle karşı -devrim arasındaki çatışmanın keskinleştiği şartlarda ve yerlerde devrim güçlerinin zayıflığıdır. Çeşitli emperyalist güçler arasındaki çelişkiler ve hakim sınıfların farklı kesimleri arasındaki çatışmalar, faşizmin hakim sınıfların yeni bir yönetim biçimi olarak işbaşına gelmesinde olumlu veya olumsuz anlamda etkileyici bir rol oynar, fakat belirleyici olamaz.

AYDINLIK hareketi, faşizmi, uluslararası platformda emperyalistler arası çatışmanın, ulusal platformda ise hakim sınıflar arasındaki çatışmanın siyasi bir ürünü olarak ele almakla ve çatışan güçlerden birinin yanında yer almakla karşı-devrim cephesini ideolojik ve siyasi platformda güçlendirmektedir.

(.....)

AYDINLIK siyasi hareketi, hakim sınıfların bir kanadını -en gerici en şöven kanadını- faşist, bir kanadını da «Liberal, demokrat» olarak ele almakta ve anti-faşist mücadelede, «Liberal, demokrat» kanadın saflarında yer almaktadır.

Bugün Aydınlık hareketinin geçmişteki siyasi temsilcisi PDA dergisi, «anti-faşist mücadelenin amacı, devrimci iktidarı kurmak değildir.» (PDA, Ocak 1971, sf. 186) derken bunu vurgulamaya çalışıyordu.

Emperyalistler arasındaki mücadele «gerileyen» emperyalistlerin yanında yer almak, devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmada hakim sınıfların «liberal, demokrat» kanadının safında yer almak -işte Aydınlık hareketinin siyasi çizgisinin özü budur.

Faşizm tahlilleri de buna hizmet etmektedir.

SONUÇ:

Şimdi tekrar yazımızın en başında söylediklerimize dönelim.

(.....)

Aydınlık hareketinin «izlediği taktiklere», onun «siyazi çizgisi» yol göstermektedir. AYDINLIK hareketi, «siyasi çizgisi ile pratik eylem çizgisi arasındaki bütünlüğü» bozmamakta, teori ile pratik arasındaki bağı koparmamakta ve ortaya koyduğu siyasetleri hayata geçirmektedir. Tabii ki proletaryanın ve geniş emekçi yığınlarının çıkarları doğrultusunda değil, gönüllü olarak hizmetinde bulunduğu işbirlikçi egemen sınıfların ve onların binbir bağla bağlı olduğu emperyalistlerin çıkarları doğrultusunda...

AYDINLIK, bir ülkenin «ulusal» sınırları içerisinde, faşizmi devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmanın değil egemen sınıfların farklı kesimleri arasındaki çatışmanın siyasi bir ürünü olarak ele almaktadır. Pratikteki tavrı da buna uygundur. AYDINLIK hareketi siyaset sahnesine çıktığından bu yana, üç beş kişilik siyasi gücüyle de olsa her zaman devrime karşı cephe almış ve «çatışma» halindeki işbirlikçi egemen sınıfların birinin, 'anti-faşist' olanın yanında saf tutmuştur. Cuntacılığının siyasi temellerinden biri de budur.

Aydınlık uluslararası platformda faşizmin ortaya çıkışını emperyalistler arasındaki çelişkiye bağlamakta, «yükselen» emperyalistleri faşist, «gerileyen» emperya-

listleri ise «anti-faşist» olarak tespit etmektedir. Tavrı da bu siyasete uygundur. «Yükselen» emperyalizme karşı, «gerileyen» emperyalistlerle «anti-faşist» platformda birleşmek ve «gerileyen» emperyalistlerin «gaspedilmiş hakları»nın savunuculuğunu yapmak ... AYDINLIK bugün Amerikan emperyalistlerini «gerileyen», Sovyet sosyal - emperyalistlerini ise «yükselen» emperyalistler olarak tespit etmektedir. O, faşizmi sadece «yükselen» emperyalizme özgü bir siyasi olay olarak ele almakla Sovyet sosyal-emperyalizmine ve «beşinci kol revizyonistleri»ne karşı mücadelede Amerikan emperyalistleri ile ve işbirlikçileri ile ittifak kurmanın «haklı zemin»ini, ideolojik ve siyasi zeminini hazırlamaya çalışmaktadır. Çünkü AYDINLIK hareketi, pek uzak olmayan bir gelecekte sadece sosyal-emperyalistleri «faşist kamp»ın temsilsici, Amerika Birleşik Devletleri'ni ise «demokrasi ve barış cephesi»nin temsilcisi olarak ilan edecek ve kendisi de «demokrasi ve barış cephesi»ndeki yerini sağlamlaştırmaya çalışacaktır.

Bugün kamuoyu yaratma ve kendisine «haklı bir zemin» oluşturmaya çalışmaktadır.

Ortaya koyduğu faşizm tahlili de buna hizmet etmektedir.

Halkın Kurtuluşu, Sayı: 59-60-61-62-63-64-65-66-67
(6 Haziran 1977 - 1 Ağustos 1977)

Bölüm 5

HALKIN BİRLİĞİ YELDEĞİRMENLERİNE SALDIRIYOR

HALKIN BİRLİĞİ YEL DEĞİRMENLERİNE SALDIRIYOR FAŞİZM, CHP, MİLLİ BURJUVAZİ vb. MESELELERİ ÜZERİNE BİR KERE DAHA,

(.....)

Emperyalistlerin ve egemen sınıfların bir kanadını devrimin hedefi olmaktan çıkararak devrimi imkansız hale getiren menşevik «aşamalı devrim» teorisini savunan her türden revizyonist, bu anti-Marksist burjuva görüşleri sergilendiğinde, hemen emperyalistler ve yarı-sömürge ülke egemen sınıfları arasındaki farklılıkları görememe, bunlar arasındaki çelişkiyi inkar etme, gericilerin hepsini bir bütün olarak ele alma suçlamasını yöneltmektedir. Ülkemizde bu gibi yöntemlere başvuranların başını TİKP'li revizyonistler çekmektedir. Örneğin, revizyonist Doğu Perinçek, 1971 öncesi, faşizme karşı egemen sınıfların bir kesimi ile özellikle toprak ağaları ile ittifak kurabileceğini; anti-faşist mücadelenin esasını, devrimci değil reformcu mücadelenin belirlediğini söylüyordu. Faşizme karşı mücadelenin işçi-köylü diktatörlüğünün kurulmasına tabi kılınmasının gerekmediğini iddia ediyordu. Doğu Perinçek faşizme karşı mücadeleyi emperyalizm, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının ekonomik ve siyasi iktidarını yok etme mücadelesine tabi kılmak gerektiğini söyleyenlere, «emperyalistleri ve gericileri bir bütün olarak görme» suçlamasını yöneltmekten de geri durmadı. Bunun mantığına göre bu suçlamayı yöneltmek doğruydu. Çünkü faşizm meselesini emperyalistler ve gericiler arasındaki çelişkiye tabi kılıyordu. Doğu Perinçek'in oportünizmi

örtbas etmeye yarayan bu suçlaması ile en fazla karşı karşıya kalanların başında İ. Kaypakkaya arkadaş geliyordu. Çünkü o, bir çok yanlışı içinde barındırsa da faşizme karşı mücadeleyi emperyalizme, komprador burjuvazi ve toprak ağalarına karşı mücadele ile birleştirmek gerektiğini söylemekteydi. Yani, faşizmi yok etmeyi devrimin meselesi olarak görüyordu.

Bugün ise, «üç dünyacı» oportünistler Sovyet sosyal-emperyalizmine karşı ABD ve AET emperyalistleriyle, komprador burjuvazi, toprak ağalarıyla ittifak kurma önerilerine karşı çıkanlara yine aynı suçlamaları, yani «emperyalist ekonomistler», «emperyalistler arası çelişkilerden yararlanmayı bilmeyen 'sol'cular» suçlamalarını yöneltmekten geri durmuyorlar. Ama, revizyonizmin tüm bu yaygara ve demagojisi gerçekleri örtbas etmeye yetmiyor, yetmez.

Ne acı ki, bu oportünist yöntemlere Doğu Perinçek'in faşizm konusundaki görüşlerini paylaşan Halkın Birliği de başvurmaktan kendini alıkoyamıyor. Halkın Birliği'nin bu tavrını yadırgamıyoruz. Çünkü Doğu Perinçek'in faşizm konusundaki revizyonist görüşleri paylaşıldıktan sonra, onun yaygaracı göz boyama tavırlarını benimsememek imkansızdır.

Değişmesi Gereken Şey Halkın Kurtuluşu'nun Faşizm Anlayışı Değil, Halkın Birliğinin Düşünce Sistemidir.

Halkın Birliği, «Halkın Kurtuluşu'nun CHP, Milli Burjuvazi ve Milli Burjuvazi İle İttifak Konusundaki Görüşleri Anti-Marksisttir» başlıklı makalesi ile, Doğu Perinçek'in «harika» mantığını kopya ediyor ve yine Halkın Kurtuluşu'nun emperyalistler ve egemen sınıflar arasındaki farklılığı ve çelişkiyi görmediğini ileri sürüyor. «Halkın Kurtuluşu yazarları, hakim sınıfları yekpare görüyor» (HB, S. 29,

sf. 8). 'Peki, Halkın Kurtuluşu neden hakim sınıfları yekpare görüyor?' sorusuna verilen cevap ise 'Halkın Kurtuluşu'nun faşizmin kaynağını bir kısım emperyalistlerle gericilerin değil, tümünün teşkil ettiğini söylemesi'dir. Faşizm konusunda devrimle karşı-devrim arasındaki çelişkiye göre ve doğru bir şekilde yaklaşan Halkın Kurtuluşu, faşizmin, kaynağını tüm emperyalistlerin ve dünya gericiliğinin teşkil ettiğini söylediği için, emperyalistleri ve gericileri 'yekpare' olarak görmüş oluyor! Çünkü Halkın Birliği'ne göre emperyalist burjuvazinin bir kesimi sınıfsal karakteri gereği faşizme karşıdır, ve burjuva demokrasisinden yanadır! Tabii tekelci burjuvazinin bir kesimi liberal görülürse ve faşizm meselesine emperyalistler arasındaki çelişkiye göre yaklaşılırsa Halkın Kurtuluşu'nun faşizm tahlillerinin, emperyalistler ve gericiler arasındaki çelişkiyi inkar ettiği şeklinde görülmesinden doğal bir şey olamaz. Halkın Birliği kendi yanlış düşünce sistemini değiştireceğine Halkın Kurtuluşu'nun faşizm konusundaki görüşlerine itiraz ediyor.

Faşizm Üzerine Bol Ahkam Kesen Halkın Birliği Şimdiye Kadar Faşizmin Kaynağının Ne Olduğuna Dair Bir Cümle Olsun Söylememiştir.

Halkın Kurtuluşu, faşizmin emperyalizm ve proleter devrimleri çağında şiddetlenen proleter devrimi ile gericiler arasındaki mücadeleden kaynaklandığını, son tahlilde tüm tekelci burjuvazinin açık terörcü diktatörlüğü olduğunu söylemektedir. Çünkü, faşizmi yaratan ekonomi, tekelci kapitalist ekonomidir. Hiç bir tekelci kapitalist ekonomi bu gerici özelliğin dışına düşmez, düştüğü de düşünülemez. Dolayısıyla hiç bir tekelci kapitalist ekonominin faşizmin kaynağı olmaktan çıkabileceği ileri sürülemez. Liberal Kapitalist ekonominin ve liberal burjuvazinin yerini, kapitalizmin tekelci aşamasından itibaren, tekelci ka-

pitalizm ve gerici tekelci burjuvazi aldı. Bu konulara tekrar uzun uzun girmeyi gereksiz görüyoruz. Çünkü, Halkın Kurtuluşu bunları etraflıca yazdı. Kaldı ki, Halkın Kurtuluşu faşist siyasi hareketin ortaya çıkmasının ve faşizmin *devlet biçimi olarak şekillenmesinin, Ekim* Devriminden sonra tekelci kapitalizmin ekonomik ve siyasi bunalımının artmasıyla, yükselen proletaryanın ve emekçi halkın mücadelesini ezmek için başvurulan siyasal bir olgu olduğunu en açık bir şekilde belirtti. Bütün bunlara rağmen, Halkın Birliği ise şimdiye kadar faşizmin kaynağının ne olduğuna dair bir tek cümle olsun söylememiştir.

Gerici ve karşı-devrimci tekelci burjuvazi, emekçi kitlelerin gelişen mücadelesi karşısında burjuva demokratik devlet biçimiyle egemenliğini sürdüremez duruma geldiğinde burjuva demokrasisini ortadan kaldırarak açık terörcü diktatörlüğe yani faşizme başvurmuş ve başvurmaktadır. Bunun için yükselen devrim karşısında faşizme başvurmaya ihtiyaç duyanın yalnızca bazı emperyalist burjuva (tekelci burjuva) kesimlerinin olduğu düşünülemez. Çünkü, gerici tekelci burjuvazi devrim karşısında son tahlilde, faşizmin dışında egemenliğini sürdüremez duruma gelir. Bunun için faşizm tekelci burjuvazinin son çılgınlık rejimidir.

Faşizm Meselesine Emperyalistler ve Gericiler Arasındaki Çelişkiye Göre, Karşı Devrim Cephesindeki Çelişkilere Göre Yaklaşılamaz.

Doğu Perinçek'in faşizm konusundaki tahlillerine dört elle sarılan Halkın Birliği, Halkın Kurtuluşu'nun bu ana hatlarıyla belirttiğimiz görüşlerine ne katılmakta ne de doğru dürüst bir eleştiri yöneltmektedir. Sözde yönelttiği eleştiriler ise yüzeysel, meselenin köküne inmeyen laflardan ibarettir. Kaldı ki bu lafları Halkın Kurtuluşu, ayrıntılarına kadar eleştirmiş bulunmaktadır.

Fazlm meselesine emperyalistler ve gericiler arasındakl çelişkiye göre yaklaşanlar, tabii ki faşizm olgusunu, yükselen devrim karşısında azgınlaşan karşı-devrimin saldırganlığı olarak göremez. Faşizm olgusunu devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmaya göre, başka bir deyişle kapitalizmin derinleşen ekonomik ve siyasi buhranıyla ayağa kalkan emekçi kitlelerle, tekelci burjuvazi ve toprak ağaları arasındaki çelişkinin şiddetlenmesine göre ele almayan Halkın Birliği'ne göre faşizm emperyalistler ve gericiler arasındaki çatışmadan doğmaktadır. Ama Halkın Birliği, niye emperyalistlerin ve gericilerin bir kesiminin Halkın Birliği'nin kendi deyimiyle «faşist burjuvazi» olamayacağına dair bir tek kelime etmiyor. Bunun yerine tüm oportünist ve revizyonistlerin ağzında sakız haline gelen, emperyalistler ve gericiler yekpare olarak görülüyor, demagojisine başvurmaya çalışıyor.

Emperyalistleri ve gericileri yekpare görmemek için, bir kesiminin yükselen devrim karşısında faşizme başvurmayacak liberal özelliklere sahip sınıfsal karaktere sahip olduğunu kabul etmek mi gerekir? Halkın Birliği'ne göre, emperyalistlerin ve gericilerin bir kesimi, her şart altında, varlığını tehdit eden devrime rağmen, devrimi bastırmak için, liberal sınıfsal karakterlerinden ötürü faşizme baş vuramazlar! Halkın Birliği'ne göre, faşist sınıfsal özelliklere sahip tekelci burjuvazi ile bu özelliklere sahip olmayan tekelci burjuvazi arasındaki farklılığı görmemek, emperyalistleri ve gericileri yekpare kabul etmekle özdeştir! İşte, bu objektif olguyu(!) Halkın Kurtuluşu göremediği için, «hakim sınıfları yekpare» görmüş oluyor! Meseleye daha yakından bakalım. Bu düşünceye göre faşizmi yok etmek için metropol ülkelerde tekelci kapitalist ekonomiyi ve tekelci burjuvaziyi; sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde ise, emperyalizmle birlikte komprador kapitalizmi ve toprak ağalığı ekonomisini yok etmek gerekli değildir.

Yani, faşizme karşı mücadele bir reform meselesi olup çıkıyor. Dolayısıyla anti-faşist mücadele her şart altında ve her zaman, emperyalistlerin ve gericilerin bir kesimine yönelen, refomcu, tekelci kapitalizmin sınırları içinde halledilmesi mümkün bir meseleden ibaret oluyor. Böylesine bir «anti - faşist» mücadele anlayışına başta sosyal - demokratlar olmak üzere bütün burjuva - revizyonist akımlar sahiptir. Bu düşünceye göre faşizm, tekelci kapitalizm ve tekelci burjuvazinin hakimiyetine son vermeyi amaçlayan devrimin zorunlu bir karşıtı olarak doğan bir şey değildir.

Halkın Birliği, dünya proletaryası ve dünya halklarının devrimci mücadelesinin tüm emperyalistleri ve gericileri tehdit ederek onları yoketmeye yönelip yönelmediğini açıklığa kavuşturmalıdır. Dolayısıyla da, devrimin bu tehdidi karşısında emperyalistlerin ve gericilerin bir kesiminin neden faşist saldırganlığa başvurmayacağını izah etmelidir. İşte bu açıklamalar, Halkın Birliği'nin «sert eleştirmeni»nin demagojiye başvurduğunu açığa çıkaracaktır ve yine kimin Doğu Perinçek'in çizdiği sınırlar dahilinde «teori peşinde koşan dar kafalı» olduğu da belli olacaktır.

Halkın Birliği Siyasi ve Sosyal Olaylara Ekonomist Gözüyle Bakıyor

Halkın Birliği'ne göre emperyalizm ve sosyal - emperyalizmin yarı-sömürge ülkelerdeki faşist diktatörlüklere dayanarak sömürü ve baskılarını gerçekleştirdiğini söylemek, tüm emperyalist sistemin ve gericilerin emekçi halkı ezen faşist diktatörlükleri desteklediklerini iddia etmek; «Hakim sınıfları yekpare görmek» ve Avrupa emperyalistlerine bağlı hakim sınıf kliklerini inkâr etmektir. Ne den diye sorulduğunda Halkın Birli'ği'nin verdiği cevap ise Avrupa emperyalist burjuvazisinin sınıfsal özelliklerinin

faşizme yatkın olmadığı, yani faşist karakterde olmadığı, dolayısıyla da destekleyemeyeceğidir. Faşizm meslesine burjuvazinin sınıfsal karakterine göre yaklaşanların, taserbest rekabetçi dönemden beri burjuvazi ile burjuva demokrasisi arasındaki çatışmayı göremeyenlerin, siyasi ve sosyal olayları ekonomist açıdan inceleyenlerin bu düşünceye sahip olmalarından doğal hiç bir şey yoktur. Halkın Birliği emperyalist burjuvazinin sınıfsal özelliklerini yanlış tanımladığı yetmiyormuş gibi, bir de faşizm meselesine bu burjuvazinin özelliklerine göre yaklaşmaktan geri durmuyor.

«Ama bundan kalkarak farklı emperyalistlere bağlı nakim sınıf kesimelrinin olduğu red ve inkar edilebilir mi? Böyle yapıldığında hakim sınıflar arasındaki çelişki ve çatışmalar tahlil edilebilir mi?» (HB, S. 29, sf. 8) Demek ki, Halkın Birliği'ne göre «farklı emperyalistlere bağlı hakim sınıf kesimleri»nin olduğunu kabul etmek için ve hakim sınıflar içindeki çelişki ve çatışmayı tahlil edebilmek için; emperyalistlerin ve gericilerin bir kesiminin faşist diktatörlükten yana olmadığını ve sınıfsal karakterleri gereği faşist olamayacağını kabul etmek gerekiyormuş! Kim ki, bunun tersini, yani emperyalistleri ve onlara bağlı kliklerin tümünün halka ve devrime karşı faşizme başvurabileceklerini söylerse; o ,emperyalistlere bağımlı hakim sınıf kliklerini inkâr etmiş ve emperyalistler ve gericiler arasındaki çelişki ve çatışmalardan yararlanmayı bir kenara itmiş olur! Ne gariptir ki, aslında Halkın Birliği, bu düşüncesiyle faşistleri bir bütün olarak görüyor ve faşistler arasındaki çatışmanın emperyalistler arasındaki çatışmaya tekabül ettiğini inkâr ediyor.

Halkın Birliği bu yanlışlığı ile birlikte, faşizmin işbaşına gelmesini emperyalistler arası çatışmanın bir ürünü olarak ele almış oluyor, ama, faşizm, bu çelişmeden kaynaklanmaz. Dolayısıyla, faşizm, emperyalistlerin ve geri-

çilerin birbirleri üzerindeki orjinal bir diktatörlük biçimi de değildir. Faşizmin işbaşına gelmesine burjuvazinin iradesine tabi bir olgu gibi ele alanların emperyalistlere bağımlı faşist- feodal kliklerin var olabileceğini kabul etmemesi elbette yadırganmaz. Emperyalizme bağımlı hiç bir hakim sınıf kliği, faşist diktatörlük kurulduktan sonra bunun dışında yer alamaz. Yer alabilmesi de maddi olarak imkansızdır. Tabii ki, egemen bir sınıf olma özelliğini yitirinceye kadar. Ve aynı diktatörlüğe dayanarak halkı ezme ve sömürme imkanlarını yitirinceye kadar bu böyle devam edecektir. Halkın Birliği'ne göre, hakim sınıf kliklerinin bir kesimi faşist diktatörlüğün dışında yer alır ve faşizme karşı olur! Bunun tersi ileri sürüldüğünde de, hakim sınıflar «yekpare» görülmüş oluyor!

Halkın Birliği İle Tartışılan Egemen Sınıfların Devletinin Biçiminin Tek Olup Olmadığı Değil; Tek Biçimin Olmadığını Neyin Belirlediğidir. Devrimle Karşı-Devrim Arasındaki Mücadele mi; Yoksa Egemen Sınıfların Çeşitli Kesimlerinin Sınıfsal Özellikleri mi Devletin Biçimini Tayin Etmektedir? İşte Meselenin Ana Noktası Burasıdır.

Hakim sınıfların hiç bir kesiminin faşist diktatörlüğün dışında yani devletin dışında yer almayacağını söylemek, ne hakim sınıfları bir bütün olarak görmekle özdeştir, ne de emperyalistlerle gericiler arasındaki çatışmayı bir kenara itmektir.

Halkın Birliği'nin Doğu Perinçek'den alınma faşizm görüşlerinin sözde «doğruluğunu» kanıtlamak için ısrarla vurguladığı nokta, emperyalist ülkelerde tekelci burjuvazinin, yarı-sömürge ülkelerde komprador burjuvazi ve toprak ağalarının devlet egemenliklerinin tek bir biçiminin olmadığıdır.

Peki ama bu görüşleri savunan kimdir? Ortadaki tar-

tışma «tek biçim» tartışması değildir ki, mesele biçimi neyin belirlediğidir. Devrimle karşı-devrim arasındaki mücadele mi, yoksa egemen sınıfların sınıfsal özellikleri mi devletin biçimini tayin etmektedir. İşte meselenin ana noktası, tartışmanın ana noktası burasıdır ve Halkın Birliği ile aramızdaki farklılığı belirleyen de bu noktadır.

Halkın Birliği, devletin biçimini, egemen gerici sınıfların sınıfsal özelliklerinde var olmayan farklılıklara dayandırmaya çalışıyor. Böylece, burjuvazi ile demokrasi arasındaki çelişkiyi göz ardı ediyor. Halkın Birliği'nin anlamadığı faşizmin kaynağını tüm uluslararası mali sermayenin ve onun yarı-sömürge ülkelerdeki uzantısı komprador tekelci kapitalizmin oluşturduğudur. Halkın Birliği gerek emperyalist tekelci burjuvaziyi, gerekce komprador tekelci burjuvazıyi anti-Marksist bir şekilde ikiye ayırmaktadır. «Liberal», «anti-faşist» kesim ve faşist kesim, Ve daha sonra birinci kesimin devletinin faşist olmadığını, ikinci kesiminin ise faşist olduğunu iddia etmektedir.

Günümüz şartlarında gericileşen burjuvazinin bu özelliklere rağmen, tekelci ekonominin uyum halinde olduğu ve yarattığı tek bir egemenlik biçimi yoktur. Dolayısıyla bu, aynı zamanda, tekelci burjuvazinin birden çok egemenlik biçiminin bulunduğunu da kabul etmektir. Ama önemli olan, aynı sosyal temele dayanan egemen sınıfın, egemenlik biçimleri arasındaki değişiklikleri tahlil etmektir. Bu durumda mevcut devlet hangi biçimi alırsa alsın, devlet hangi sınıfın devleti ise öyle kalır. Devletin biçiminin değişikliği, sınıfsal niteliğinin değişikliğini doğurmaz. Nitekim Halkın Birliği de bunu kabul ediyor. Ama ne anlama geldiğini kavramadan.

Egemen sınıf devleti, köleci dönemde köle sahiplerinin; feodal dönemde toprak ağalarının; kapitalist dönemde burjuvazinin devletidir ve her aşamada aynı devletlerin çeşitli biçimler aldığına şahit oluyoruz. Ama egemen

sınıfların devletinin biçimsel değişiklikleri, onu, köle sahiplerinin, feodal toprak ağalarının ya da burjuvazinin tümünün devleti olmaktan alıkomamıştır. Çünkü o sınıfın egemen sınıf olmasını ve dolayısıyla siyasi gücü elinde tutmasını belirleyen, üretim araçlarına sahip olmasıdır. Bu güç, ona aynı zamanda, siyasi egemenliğini inşa etmenin de objektif temelini sağlar.

Halkın Birliği, aynı sınıfın diktatörlüğünün çeşitli biçimler almasıyla birlikte devlet egemenliğini elinde tutan sınıfların bir kesiminin egemen sınıf olmaktan çıkabileceğini ileri sürmektedir. Halkın Birliği'nin bu yanlış düşüncesi, kendini en fazla faşizm konusunda belli ediyor.

Faşizm konusunda doğru görüşlere sahip olabilmek için ilk önce Marksist-Leninist devlet teorisini kavramak gerekir. Halkın Birliği şayet Marksist-Leninist devlet teorisini kavramaya çalışırsa Halkın Kurtuluşu'na «sol»cu demekten de vazgeçecektir. Bu sınıfın diktatörlüğünün biçiminin değişmesiyle, ne o sınıfın bütününün diktatörlüğü ortadan kalkar; ne de başka bir sınıfın diktatörlüğü kurulmuş olur. Böyle bir durumda egemen sınıfların bir kesimi, egemen sınıf olmaktan da çıkmaz; yani devletin dışına düşmez.

Halkın Birliği, burjuvazinin elindeki burjuva demokrasisi biçimindeki devletin faşist devlet biçimine dönüşmesini, aynı sınıfın devletinin biçimsel bir değişikliği olarak ele almıyor; bu değişikliği, devlete egemen olan sınıfların değişikliği olarak görüyor. Faşizmin işbaşına gelmesini, finans - kapital oligarşinin yerini maddi olarak imkânsız olan «ultra finans-kapital oligarşisi»nin alması gibi görüyor. Halkın Birliği'nin düşüncesine göre, faşizmin işbaşına gelmesi egemen sınıfların arasındaki bir siyasi iktidar değişikliğidir! Ve her yerde, faşizm iş başına geldiği zaman egemen sınıflar arasındaki iktidar değişikliğinin meydana gelmesi kaçınılmaz oluyor! Bu durumda, faşizm bir

kısım burjuvazinin salt iktidarı olarak görüldüğü için, sözde «egemenliğini kaybeden» tekelci burjuvazinin ve gericiliğin bir kesimi ile «anti-faşist» cepheler oluşturulmaya çalışılıyor.

Hemen söyleyelim ki, bu görüşün ülkemizdeki mucidi Doğu Perinçek'tir. O, bu düşünceden kalkarak, faşizme karşı toprak ağalarıyla ittifak kurmaya yelteniyordu.

Faşizmin iktidara gelmesi, ekonomik iktidar değişikliğine tekabül etmez. Ekonomik iktidarı elinde tutan sınıfların sadece siyasi egemenlik biçiminin değişikliğidir. Bunun içindir ki, faşizm finans kapital iktdarının ta kendisidir.

Özet olarak, faşizmin kaynağı olan sınıfların egemen olduğu ülkelerde faşizmin iktidara gelmesi, siyasi üst yapıdaki değişikliklerle sınırlı kalır ve genel olarak da son tahlilde faşizm, tekelci burjuvazinin en gerici siyasi hareketi ve en gerici, açık terörcü diktatörlüğüdür. Fakat bu demek midir ki, günümüz şartlarında dahi, tekelci burjuvazinin tek bir egemenlik biçimi var ve ancak bu egemenlik biçimi ile hakimiyetini sürdürebilir? Kesinlikle hayır.

Tekelci burjuvazi, burjuva demokratik devlet biçimiyle de egemenliğini sürdürür ve sürdürmektedir. Bu mesele, emperyalist-kapitalist ülkeler için tartışılmayacak kadar açıktır ve üzerinde uzun uzun durmayı gerektirmez, yarı-sömürge ülkeler için ise durumun ne olduğu konusunu, proleter devrimci hareket Parti Bayrağı Dergisinin ikinci sayısında açıklığa kavuşturmaktadır. Bu konudaki doğru görüşler, daha önce Halkın Kurtuluşu'nun «Halkın Birliği»nin Baş Çelişki, Faşizm ve İttifaklar Anlayışının Eleştirisi» adlı broşüründe de ortaya konmuştur. Burada bunun üzerinde de uzun boylu durmayacağız.

Özetle söylemek gerekirse, UDHD'nin zaferi ya da milli burjuvazinin (küçük burjuvazi dahil) önderliğinde bir ulusal kurtuluş savaşı süreci içinde faşist diktatörlüğün

yıkılması dışında, **gelişen bir halk hareketi** (milli burjuvazinin esas olarak emperyalizm ve faşizmle değil, halkla uzlaşan sol kesiminin önderliğinde olsa bile), **devrimci bir kabarış sonucunda da, emperyalizme, feodalizme ve faşizme indirilen bir dizi darbeye bağlı olarak,** siyasi özgürlükleri hakim sınıflardan koparıp alabilir ve siyasi özgürlüğün -geçici ve istisnai olsa da- mevcut olduğu bir rejimin doğmasına; büyük burjuvazi ve toprak ağalarının devlet mekanizması üzerindeki denetimlerini bir süre için yitirmelerine yol açabilir. Bu durumda faşist diktatörlüğün dayandığı temeller (büyük burjuvazi ve toprak ağalarının düzeni, bürokratik ve militarist devlet cihazı vb.) varlığını sürdürmesine rağmen **faşist diktatörlük işlemez hale gelir.** Ancak açıktır ki böyle bir dönem oldukça kısa süreli bir **geçiş** olmak zorundadır.

Halkın Birliği hayali şatolara saldırarak, tartışmanın özünden kaçmaya, bir yandan da anti-Marksist görüşlerine hakim sınıfların bir kesiminin faşist olmadığı tezlerine zemin hazırlamaya çalışmaktadır.

Çağımızda tekelci burjuvazinin egemenliğinin bulunduğu ülkelerde siyasi demokrasinin bulunmasını tayin eden, ne bu burjuvazinin bir kesiminin «liberal» sınıf karakteridir, ne de kapitalist ekonominin liberal özelliğidir.

«Komprador burjuvazi ve toprak ağalarının hiç bir kesimi siyasi özgürlükten yana değildir, liberal değildir, faşist diktatörlük bu sınıfların tümünün egemenlik biçimidir» dediğimizde, «öyle ise siz, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının tek hakimiyet biçimi faşist diktatörlüktür diyorsunuz» diye cevap veren ve «sürekli faşizmi savunmak» (!), «hakim sınıfları yekpare görmek» (!) umacılarını sallamaya çalışan Halkın Birliği; bu yolla tartışmanın özünden kaçmaya hakim sınıfların bir kesimini «liberal», «anti-faşist» ilan eden görüşlerine zemin hazırlamaya çalışmaktadır. Halkın Birliği'ndeki yazıları yazanlar,

topluma baktıklarında, hakim sınıflardan başkalarını görmedikleri sürece bu yolda ilerlemeye devam edeceklerdir.

Siyasi demokrasinin bulunması, dolayısıyla tekelci burjuvazinin devletine burjuva demokratik özellikler kazandıran, o ülkedeki demokrasi geleneği, burjuva demokratik kurumların varlığı, demokrasi için mücadele eden emekçi kitlelerin, işçi sınıfının varlığı ve mücadelesidir. İşçi sınıfının ve emekçi halkın demokrasi uğruna mücadelesi, devletin demokratik biçim almasını belirler. Dolayısıyla tekelci burjuvazinin devletinin hangi biçim alacağını bu mücadele tayin eder.

Halkın Birliği ise, bu durumu kavramamakta ve sadece kendi kafasında yarattığı, hakim sınıfların faşist ve anti-faşist kesimleri, ve bunların iktidarı olarak faşist ve burjuva demokratik diktatörlükler dünyasında bocalayıp durmaktadır.

Halkın Birliği'nin yazılarını yazanlar, «... bizim yarısömürgelerde hakim sınıfların tek hakimiyet biçimi faşist diktatörlüktür (demek-HK) anti-Marksist safsata»dır (HB, aynı yerde) türünden yaygaralarla Doğu Perinçek'den alınma faşizm görüşlerini sözde doğrulamaya çabalamaktadırlar.

Son bir defa daha söylemek gerekiyor: Halkın Birliği ile tartışılan egemen sınıfların devletinin biçiminin tek olup olmadığı değil; biçimi neyin belirlediğidir.

Devrimle karşı-devrim arasındaki mücadele mi, yoksa egemen sınıfların çeşitli kesimlerinin sınıfsal özellikleri mi devletin biçimini tayin etmektedir? İşte meselenin ana noktası budur.

Faşizm Konusunda Hakim Sınıfların Bir Kesimini Aklayan Halkın Birliği, Aynı Şeyi Emperyalistlerin Bir Kısmı İçin de Yapıyor.

Egemen sınıfların tek bir hakimiyet biçiminin bulun-

duğunu söylemek ne kadar «anti-Marksist bir safsata» ise; bundan daha büyük bir anti-Marksist safsata da buradan kalkarak «bu sebeple, bütün emperyalistler faşist diktatörlüğü desteklemekte birleşirler görüşü de yanlıştır» (HB, aynı yerde) sonucunda varmaktır.

Faşist diktatörlük konusunda onları dışarı çıkararak hakim sınıfların bir kesimini aklayan Halkın Birliği aynı şeyi bir kısım emperyalist için de yapmaktadır.

> «Emperyalistler, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının devletinden yanadırlar. Fakat ülkeye egemen olmak isteyen her emperyalist devlet, kendi işbirlikçilerinin suyun başında olmasını ister. Faşist diktatörlük her şart altında bir emperyalist devletin menfaatine uygun olmayabilir.» (HB, aynı yerde)

Halkın Birliği'nin «sert eleştirmeni»nin sayesinde, emperyalistlerin, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının devletinden yana olduklarını; ama, bazılarının halkı baskı ve sömürü altına alan bu devletin faşist biçiminden yana olmadıklarını öğrenmiş bulunuyoruz! Öyle ya, iyi yürekli emperyalistlerin faşist baskılarından çıkarları olmayabilir!

Ve yine Halkın Birliği'nin «teori peşinde koşan dar kafalı» olmayan «teorisyenine» göre, emperyalistler «kendi işbirlikçilerinin suyun başında olmasını» sağlamak için, kimisi faşist diktatörlükten yana oluyor, kimisi de karşı oluyor.

Bir kere daha söylemek gerekir ki, devletin biçimini tayin eden devrim ile karşı-devrim arasındaki mücadeledir. Devrim güçleri ile karşı-devrim güçler arasındaki mücadeledir. Faşizm, emperyalistlerin ve hakim sınıfların kendi aralarındaki bir çelişkinin değil, devrimle karşı-devrim arasındaki çelişkinin bir ürünüdür. Ortadan kalkması da bu çelişkinin ürünü olarak mümkündür.

Halkın Birliği, emperyalistler ve gericiler arasındaki çelişkiyi, karşı- devrim cephesindeki çelişkileri ön plana

çıkararak, dünyayı bunlardan ibaret görerek, gerçekleri gözardı etmeye çalışıyor.

Ayrı ayrı emperyalistlerin «kendi işbirlikçilerinin suyun başında bulunmasını istemeleri» ile, devletn faşist biçim almasının ne ilgisi var? İşte, farklı şeyleri karıştırıp çorba yapmak diye buna denir. Devlet ister faşist, ister başka bir biçimde olsun, emperyalistler, kendine bağımlı kliklere, kesimlere dayanarak, suyun başını tutmaya çalışır. Halkın Birliği Doğu Perinçek'den alınma faşizm tahlillerini doğrulamaya çalışmak için bazı emperyalistlerin suyun başını tutmasıyla faşist diktatörlük olgusunu bir araya getiriyor.

Her şeyden önce, yukarıda da ısrarla belirttiğimiz gibi, faşizm, devrim isteyen, ulusal ve sosyal kurtuluş için ayağa kalkan dünya proletaryası ve dünya halklarının mücadelesini bastırmayı ve siyasi demokrasiyi yok etmeyi amaçlayan, baskı ve sömürüsünü sürdürmeye çalışan tekelci burjuvazinin azgın ve açık terörcü bir diktatörlük biçimidir. O, aynı zamanda emperyalizm ve proleter devrimleri çağında burjuvazinin son egemenlik biçimidir. Bunun bazı emperyalistlerin diğerlerine karşı suyun başını tutmasıyla ve bunun için diğerleriyle çatışmasıyla bir ilgisi yoktur. Çünkü emperyalistlerin suyun başını tutması, yani ekonomik ve siyasi egemenliklerini kurabilmeleri ve devam ettirebilmeleri için devletin şu veya bu biçimde olması gerekmez. Hatta aksine, yükselen halk hareketine karşı ülke üzerindeki baskı ve sömürülerini devam ettirebilmeleri için son tahlilde hepsinin faşist diktatörlüğe ihtiyacı vardır.

Halkın Birliği'ne göre ise, emperyalistlerin bazılarının suyun başına geçebilmesi için devletin biçiminin faşist olması gerekiyor, diğer bazılarının geçebilmesi için de faşist **olmaması** gerekiyor. Halkın Birliği'ne göre faşist diktatörlük, bazı emperyalistlerin suyun başına geçmesini

engellemekte! Halkın Birliği'ne göre, örneğin ABD ve Sovyet sosyal-emperyalistlerinin ve bunlara bağlı hakim sınıfların siyasi egemenliklerini sağlamak, suyun başına geçebilmek için her şart altında faşist diktatörlüklere ihtiyaç vardır. Başka türlü bir egemenlik biçimiyle bunlar hakimiyetini kuramıyor. Çünkü, ancak iki süper devlete bağlı burjuvazi faşist oluyor. Diğer emperyalistler ve komprador burjuvazinin bunlara bağlı kesimi ne faşist diktatörlük kurabilirler, nede faşizmden yana olabilirler! Faşist diktatörlük biçimi onların işini bozar!

TİKP ve onun başkanı Doğu Perinçek revizyonistl de bu düşünceyi savunmakta ve yarı-sömürge ülkelerde faşist diktatörlükler sadece faşist kampa bağlı işbirlikçilerin diktatörlüğüdür demektedir. Halkın Birliği de bu konuda Doğu Perinjek'le aynı düşünüyor.

Halkın Kurtuluşu, TİKP revizyonistlerinin bu düşüncelerini geniş bir şekilde eleştirdi ve yerle bir etti. Buna rağmen Halkın Birliği bu eleştiriye ne katıldı, ne de kendi de aynını savunduğu halde eleştirilere cevap verdi. O yine bildiğini okumaya devam ediyor.

Halkın Kurtuluşu, Sayı: 103
(10 Nisan 1978)